

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN

12-13-14-15-16-17-18-19-20-21

VERGADERINGEN VAN DECEMBER 1992

ALGEMENE UITGAVENBEGROTING 1993

BELEIDSBRIEF LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD, LANDINRICHTING EN DRINKWATER-
VOORZIENING

HULDE

MEERJARENPLAN BRTN

MIDDELENBEGROTING 1993

PROGRAMMADECREET 1993

SINT-MICHIELSAKKOORD

VOORDRACHT, VOORZITTER, ONDERVOORZITTERS EN ONDERVOORZITTER-
SECRETARIS CENTRALE RAAD VAN DE ARGO

WATERVOORZIENING IN VLAANDEREN

Inhoud

Nr. 12 Maandag 14 december 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 341

Begroting

Indiening en verwijzing, blz. 341

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 341

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 341

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 341

Verslagen

Indiening, blz. 342

Tekst aangenomen door de commissies

Indiening, blz. 343

Meerjarenplan

Indiening en verwijzing, blz. 343

Besluiten van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 343

Ministeriële besluiten

Indiening en verwijzing, blz. 344

Kennisgeving van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 344

Adviezen van de Vlaamse Mediaraad

Indiening en verwijzing, blz. 344

Adviezen van de MINA-raad

Indiening en verwijzing, blz. 344

Beslissing van de Geschillenraad

Indiening en verwijzing, blz. 344

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 344

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 345

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 345

Samenstelling van commissies

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 345

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 14-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 15-A (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

– 16-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

– 167 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

– 254 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

– 236 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

– 235 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking, blz. 345

Sprekers : de heer M. Didden, verslaggever, de heren W. Seeuws, A. Denys, E. Van Rompuy, S. Platteau, F. Dewinter, L. Hancké, J. Geysels, minister-president L. Van den Brande, minister W. Demeester-De Meyer

Regeling van de werkzaamheden, blz. 371

Nr. 13 Maandag 14 december 1992 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 373

Mededeling van de voorzitter, blz. 373

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 14-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 15-A (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

– 16-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

– 167 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

– 254 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

– 236 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

– 235 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 375

Sprekers : de heren J. Geysels, A. Denys, E. Van Rompuy, H. Schiltz, F. Dewinter, J. Van Hauthem, S. Platteau, W. De Vlieghe, minister-president L. Van den Brande, minister W. Demeester-De Meyer

Buitenlandse en Europese aangelegenheden, blz. 394

Sprekers : de heer H. Suykerbuyk, verslaggever, de heren H. Coveliers, J. Van Hauthem, R. Wierinckx, J. Geysels, S. De Clerck, L. Van Nieuwenhuysen, D. Van der Maelen, H. Coveliers, L. Dhoore, H. Candries, J. Van Hauthem, minister J. Sauwens, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 410

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 414

Nr. 14 Dinsdag 15 december 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 419

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 14-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 15-A (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

– 16-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

– 17-A (BZ 1992) – NR. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

– 167 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

– 254 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting
— 236 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993
— 235 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid, blz. 419

Sprekers : de heer J. De Meyer, verslaggever, de heer W. Taelman, mevrouw A. Leysen, de heren G. Annemans, A. Schellens, J. Tavernier, L. Appeltans, E. Van Rompuy, A. Denys, G. Vanleenhove, J. Eeman, minister-president L. Van den Brande, minister L. Van den Bossche, minister L. Detiège

Regeling van de werkzaamheden, blz. 443

Nr. 15 Dinsdag 15 december 1992
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 445

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993
— 13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 14-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3
— 17-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 15-A (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

— 16-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

— 17-A (BZ 1992) — NR. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

— 167 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

— 254 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting
— 236 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993
— 235 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur, blz. 445

Sprekers : de heer J. De Bremaeker, verslaggever, de heren P. Dewael, A. Denys, M. Van Peel, P. Van Grembergen, F. De Man, L. Peeters, J. Geysels, W. Seeuws, L. Hancké, H. Lauwers, L. Dierickx, L. Pierco, L. Martens, L. Monset, P. Hostekint, H. Coveliers, mevrouw T. Merckx-Van Goey, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, minister H. Weckx

Media, blz. 476

Sprekers : de heer F. Sarens, verslaggever, de heren A. Denys, D. Van Mechelen, E. Van Rompuy, W. Seeuws, H. Coveliers

Motie van orde

Verdaging van een agendapunt, blz. 479

Sprekers : de heren A. Denys, E. Van Rompuy, P. Dewael, G. Annemans, W. Seeuws, D. Van Mechelen, M. Bartholomeeussen, minister H. Weckx

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 14-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3

— 17-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 15-A (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

— 16-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3

— (Administratieve begroting)
— 17-A (BZ 1992) — NR. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

— 167 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

— 254 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting
— 236 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993
— 235 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Media (Voortzetting), blz. 483

Sprekers : de heer D. Van Mechelen, mevrouw M. Dillen, de heren E. Van Rompuy, F. Van den Eynde, J. Van Hauthem, W. Seeuws, H. Coveliers, minister H. Weckx

Regeling van de werkzaamheden, blz. 501

Nr. 16 Woensdag 16 december 1992
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 503

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 14-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3

— 17-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 15-A (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

— 16-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

— 17-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

— 167 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

— 254 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting
— 236 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993
— 235 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken, blz. 503

Sprekers : de heer P. Tant, verslaggever, de heer R. Vanlerberghe, verslaggever, de heren L. Pierco, E. Vankeirsbilck, J. Van Hauthem, P. Van Grembergen, J. Tavernier, R. Van Hooland, E. Van Vaerenbergh, G. Cardoen, E. Beysen, A. Denys, E. Van Rompuy, L. Hancké, mevrouw M. Dillen, de heren M. Van der Poorten, M. Van Peel, minister L. Van den Bossche, minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 532

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 533

Nr. 17 Woensdag 16 december 1992
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 545

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 14-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 15-A (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

– 16-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

– 17-A (BZ 1992) – NR. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

– 167 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

– 254 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

– 236 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

– 235 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Openbare Werken en Vervoer, blz. 545

Sprekers : de heer F. Ghesquière, verslaggever, de heren V. Vautmans, T. Van Parys, J. Spinnewyn, J. De Mol, M. Maertens, R. Van Hooland, E. Beysen, H. Schiltz, J. De Seranno, M. Bartholomeeusen, J. Ansoms, minister T. Kelchtermans, minister J. Sauvens

Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting, blz. 572

Sprekers : de heer J. De Mol, verslaggever, de heer J. Timmermans, verslaggever, de heren F. Van den Eynde, M. Van der Poorten, V. Vautmans, J. De Seranno, P. Breyne, S. Platteau, J. Vande Lanotte, mevrouw M. Vogels, de heren J. Caudron, J. Van Eetvelt, mevrouw M. Aelvoet, de heren J. Van Hauthem, J. Eeman, minister T. Kelchtermans, minister N. De Batselier, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 607

Nr. 18 Donderdag 17 december 1992
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 609

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 14-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 15-A (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

– 16-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

– 17-A (BZ 1992) – NR. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

– 167 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

– 254 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

– 236 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

– 235 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Energie en Werkgelegenheid, blz. 609

Sprekers : de heer E. Schuermans, verslaggever, de heer H. Candries, verslaggever, de heren P. Deprez, A. Denys, mevrouw M. Aelvoet, de heren M. Olivier, F. Dielens, E. Van Rompuy, F. Wymeersch, P. Van Grembergen, minister L. Detiège, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 631

Nr. 19 Donderdag 17 december 1992
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 633

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 14-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 15-A (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

– 16-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

– 167 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

– 254 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

– 236 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

– 235 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Energie en Werkgelegenheid

(Voortzetting), blz. 633

Sprekers : de heren J. Tavernier, E. Schuermans, H. Olaerts, P. Van Grembergen, E. Van Rompuy, A. Denys, P. Tant, minister L. Detiège, minister-president L. Van den Brande

Welzijn en Gezondheid, blz. 648

Sprekers : Mevrouw L. Maximus, verslaggever, de heer A. Arts, verslaggever, de heren A. Denys, G. Anthéunis, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren K. Van Overmeire, G. Annemans, F. Van den Eynde, J. Van der Sande, M. Maertens, F. De Man, B. Vandendriessche, E. Van Vaerenbergh, L. Goutry, G. Swennen, J. Valkeniers, minister W. Demeester-De Meyer, minister L. Detiège

Regeling van de werkzaamheden, blz. 677

Nr. 20 Vrijdag 18 december 1992
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 679

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

– 14-A (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

– 17-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

– 13-A (BZ 1992) – Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

- 15-A (BZ 1992) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

- 16-A (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

17-A (BZ 1992) - NR. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

- 167 (BZ 1992) - Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

- 254 (1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

- 236 (1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

- 235 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud, blz. 679

Sprekers : de heer R. Landuyt, verslaggever, de heren M. Verwilghen, J. Geysels, E. Van Rompuy, J. Van Looy, W. Verreycken, L. Barbé, J. Timmermans, A. Denys, M. Capoen, F. Vergote, mevrouw V. 'Dua, de heer P. Van Grembergen, minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 707

Nr. 21   **Vrijdag 18 december 1992**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 709

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

- 14-A (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3

17-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

- 15-A (BZ 1992) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

- 16-A (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

17-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1992-1996

- 167 (BZ 1992) - Nrs. 1 en 2

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

- 254 (1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Beleidsbrief Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

- 236 (1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

- 235 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

Brussel, blz. 709

Sprekers : mevrouw S. Creyf, verslaggever, de heren J. Van Hautthem, V. Anciaux, F. Dielens, S. Platteau, F. De Man, W. De Vlieghe, H. Schiltz, minister H. Weckx

Regeling van de werkzaamheden, blz. 722

Voorstel van motie van overeenstemming van de heer E. Van Rompuy c.s. betreffende het besluit van de Vlaamse Executieve houdende herverdeling van basiscaloties binnen de programma's 81,82 en 83 van de administratieve begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

- 28(1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 722

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

- 13-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

- 14-A (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3

17-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 723

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

- 15-A (BZ 1992) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

- 16-A (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

17-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 724

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

- 235 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 21

Artikelsgewijze bespreking, Blz. 752

**Autonome Raad voor het Gemeenschaps-
onderwijs**

Voordracht van de door de Vlaamse regering te benoemen voorzitter, ondervoorzitters en ondervoorzitter-secretaris van de centrale raad van de Autonome Raad voor het Gemeenschaps-
onderwijs, blz. 768

Sprekers : de heren G. Annemans, J. Tavernier

Motie van orde

Voorstel tot verdaging van een agenda-punt, blz. 769

Sprekers : de heren A. Denys, F. Van den Eynde, minister H. Weckx

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

- 14-A (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3

17-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Hoofdelijke stemmingen, blz. 770

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

13-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

- 15-A (BZ 1992) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

- 16-A (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

17-A (BZ 1992) - Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

Aangehouden stemmingen, blz. 771

Hoofdelijke stemming, blz. 782

Voorstel van motie van overeenstemming
Hoofdelijke stemming, blz. 784

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

- 235 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 21

Aangehouden stemmingen, blz. 785

Hoofdelijke stemming, blz. 789

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1993-1997

- 254 (1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 790

Voorstel van motie van overeenstemming van de heer E. Van Rompuy c.s. betreffende het besluit van de Vlaamse Executieve houdende herverdeling van basiscaloties binnen de programma's 81,82 en 83 van de administratieve begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

- 28(1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 791

Voorstel van motie van overeenstemming van de heer M. Olivier c.s. betreffende de aangepaste administratieve begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992 met de inhoud en de doelstellingen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

- 20 (1992-1993) - Nr. 2

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 793

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

- 19 (1992-1993) - Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 793

Artikelsgewijze bespreking, blz. 793
Hoofdelijke stemming, blz. 793

Voorstel van motie van overeenstemming van de heer M. Olivier c.s. betreffende de aangepaste administratieve begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992 met de inhoud en de doelstellingen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

– 20 (1992-1993) – Nr. 2
Hoofdelijke stemming, blz. 795

Motie van aanbeveling van mevrouw V. Dua tot besluit van de op 17 november 1992 door mevrouw V. Dua gehouden interpellatie tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden over de watervoorziening in Vlaanderen
– 243 (1992-1993) – Nr. 1

Motie van aanbeveling van de heer M. Verwilghen tot besluit van de op 17 november 1992 door de heer M. Verwilghen gehouden interpellatie tot de heer N. De Batselier, minister vicepresident van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van

Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de waterdistributie in Vlaanderen
– 244 (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 796
Sprekers : mevrouw V. Dua, de heren W. Verreycken, M. Verwilghen

Motie van aanbeveling van de heer F. Van den Eynde tot besluit van de op 17 november 1992 door de heer F. Van den Eynde gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de objectiviteit van de BRTN-nieuwsdienst
– 245 (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 798
Sprekers : de heren F. Van den Eynde, H. Coveliers

Motie van aanbeveling van de heer J. Van Hauthem tot besluit van de op 18 november 1992 door de heer J. Van Hauthem gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Sint-Michielsakkoord
– 248 (1992-1993) – Nr. 1

Motie van aanbeveling van de heer A. Denys tot besluit van de op 18 november 1992 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie,

KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de houding van de Vlaamse regering tegenover de gevolgen van het Sint-Michielsakkoord
– 249 (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 800
Sprekers : de heren J. Van Hauthem, A. Denys, V. Anciaux

Voorstel van resolutie van de heer W. Verreycken c.s. betreffende de Europese zetelverdeling
– 257 (1992-1993) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 803
Sprekers : de heren W. Verreycken, mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck

Hulde aan de heer Luc Dhoore, blz. 804

Regeling van de werkzaamheden, blz. 805

Bijlagen

Bijlage I : Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993 (Tabel), blz. 809

Bijlage II : Ontwerp van de decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993 (Tabel), blz. 819

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

J. Laverge, F. Vermeiren : gezondheidsredenen ;

M. Eyskens : buitenslands ;

P. Berben, P. Hostekint : ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 14-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3

— 17-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Errata) (Toelichtingen)

— 15-A (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 10

— 16-A (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

— 17-A (BZ 1992) — Nr. 1 (+ Erratum) (Verslag Rekenhof)

MEERJARENPLAN VAN DE BRTN betreffende de periode 1992-1996

— 167 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

MEERJARENPLAN VAN DE BRTN betreffende de periode 1993-1997

— 254 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

BELEIDSBRIEF Leefmilieu, natuurbehoud, landinrichting en drinkwatervoorziening, ingediend door de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

— 236 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993

— 235 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 21

Algemene bespreking (Voortzetting)

ECONOMIE, ENERGIE EN WERKGELEGENHEID (Voortzetting)

De voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat met de materies Economie, Energie en Werkgelegenheid.

De heer Tavernier heeft het woord.

De heer J. Tavernier (*op de tribu-*

ne) : Mijnheer de voorzitter, als ik het economisch beleid beschouw, stel ik vast dat de regering enerzijds een sectorieel en anderzijds een regionaal beleid wil voeren. Over dit laatste wil ik het bondig — er is mij niet veel tijd toegemeten — hebben.

Ik wil vooral ingaan op het structurele en organisatorische aspect. Als voorbeeld neem ik mijn streek, het Meetjesland, het noordwesten van de provincie Oost-Vlaanderen.

Als ik als parlements lid en geïnteresseerde in mijn streek een overzicht wil krijgen van de initiatieven voor de economische ontwikkeling van mijn streek, dan vind ik daarin mijn weg niet.

Er zijn, ten eerste, de impulsgebieden. Ongeveer 48 miljoen frank wordt besteed aan het impulsgebied van het Meetjesland.

Er zijn, ten tweede, de initiatieven van de Europese Gemeenschap voor dit grensgebied met Nederland. Men heeft, met Europese fondsen, in dit gebied een Euregio-project opgezet, dat Euregio Scheldemond wordt genoemd. Tientallen miljoenen frank worden in dit project gestopt.

Er zijn, ten derde, de initiatieven van de provincie. Provincie en Vlaamse regering hebben de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen opgericht. Ook in dit verband wordt er geregeld vergaderd. De provincie, die middelen ter beschikking stelt voor de financiering van initiatieven, richt een Economische Raad voor Oost-Vlaanderen op.

Tavemier

Ook die houdt zich bezig met het Meetjesland.

Men is van oordeel dat er iets moet worden gedaan voor achtergebleven gebieden. Daarom wordt Timbo opgericht : tewerkstellingsinitiatief Meetjesland.

Ook de VDAB is op de hoogte van de problemen in dit gebied. Mede in het kader van het impulsgebied worden specifieke acties opgezet.

Ook de gemeenten zijn op de hoogte van de problemen en hebben jaren geleden een intercommunale opgericht.

Dan zijn er nog de organisaties die zich bezighouden met een globale ontwikkelingsstrategie, zoals Steunpunt Opbouwwerk Meetjesland. Deze organisaties proberen alle subsidiepotjes aan te boren, zoals het Europees Sociaal Fonds en bepaalde VDAB-subsidies.

Zonder naar de sociale huisvestingsmaatschappijen te kijken, stelt men

vast dat een aantal organisaties zich eigenlijk bezig houden met na te gaan welke organisaties er bestaan en met te onderzoeken op welke manier zij aan subsidies kunnen geraken, al was het maar om iemand te betalen die de weg vindt in het labrynt. Het provincieraadslid stelt dan voor om voor dat deel van Oost-Vlaanderen een soort super-intercommunale op te richten. Dat zal wellicht de oplossing zijn voor de ontwikkeling van de streek.

Ik heb een eerste opmerking. Als deze regering een regionaal ontwikkelingsbeleid wil voeren, dan moet zij de zaken een klein beetje structureren. Een kat vindt er haar jongen niet in terug, de politici vinden er misschien een beetje hun weg in maar de burger vindt er zich zeker niet in terug.

Ik kom tot mijn tweede belangrijke opmerking. Al die organisaties bekijken de streekontwikkelingsproblematiek hoofdzakelijk vanuit economisch oogpunt. U moet eerst een streekvisie hebben en vanuit deze streekvisie leidt u een economische

streekvisie af. Wat nu door de Vlaamse regering als streekvisie voor het Meetjesland is goedgekeurd, is opgesteld door iemand die als streekmanager werd aangeduid en dus duidelijk vanuit een economisch standpunt. Wij zijn daar niet gelukkig mee. Voor het overige wil ik op de inhoud van de streekvisie niet ingaan, maar het is duidelijk dat ze vanuit een bepaalde invalshoek is opgesteld. De vraag rijst of al dat lieve geld niet beter wat meer gecoördineerd had kunnen worden besteed. Als er, in al die instellingen, een streekvisie is, waar blijft dan het overzicht en de democratische inspraak ?

Blijkbaar is de streekvisie de visie van de streekmanager. Dat is voor ons, maar ik denk dat dit voor u ook het geval is, niet aanvaardbaar. Bij de evaluatie van de impulsgebieden zal dit een zeer belangrijk aandachtspunt van het beleid moeten zijn.

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Ik heb het gevoel dat, als wij uitwerken wat wij beogen, ik bij de volgende gelegenheid uw steun zal krijgen. Er rijst een probleem. Alles gebeurt met goede bedoelingen. De globale streekvisie is belangrijk en moet ook democratisch kunnen worden getoetst.

Ik zal u straks in mijn antwoord meer verduidelijking geven.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer E. Schuermans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, geachte collega's, ik wens mijn uiteenzetting te houden onder de titel Van een tewerkstellings- naar een werkgelegenheidsbeleid. Ik zal daarvoor vier thema's naar voren brengen. Een eerste thema betreft het herstel van de rendabiliteit van onze ondernemingen. Het tweede thema betreft een evaluatie van de Vlaamse tewerkstellingsprogramma's. Het derde punt betreft de relatie tussen de federale en de regionale overheden inzake werkgelegen-

Minister L. Detège (SP), in gesprek met SP-kamerlid J. Vande Lanotte, verdedigde bij de bespreking van de deelbegroting *Werkgelegenheid de tewerkstellingsprogramma's die de Vlaamse regering op touw zet*

Schuermans

heidsbeleid. Een vierde punt betreft de financiering van een werkgelegenheidsbeleid.

Duurzame en zinvolle werkgelegenheid moet, volgens onze fractie, in een zo groot mogelijke mate, een afgeleide zijn van het economisch gebeuren. Ik heb deze morgen begrepen dat wij fundamenteel afwijken van wat door de Agalev-fractie werd verwoord.

Wij weten nochtans dat de impact van de overheid op de economische conjunctuur en bijgevolg op de werkgelegenheid beperkt is.

De overheid kan er enkel voor zorgen dat het land, of de regio in dit geval, optimaal kan meedrijven op de golven van een eventuele economische hoogconjunctuur of, en dat is vandaag zeker de uitdaging, de schade kan beperken in periodes van stagnerende economische groei. Mevrouw de minister, wij stellen vast dat Vlaanderen vandaag naar een werkloosheidscijfer van nagenoeg 200.000 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen klimt. Dit is geen typisch Vlaams fenomeen, dit is wereldwijd het geval. Dit is voornamelijk het gevolg van een sputterende economische motor.

Onze evaluatie van en verwachtingen naar een Vlaams werkgelegenheidsbeleid moeten dan ook gebeuren op basis van de vraag wat de Vlaamse overheid doet om de scherpe kanten van deze negatieve internationale context af te ronden. Wapent de overheid, hoe bescheiden haar mogelijkheden ook, het bedrijfsleven in haar strijd naar behoud en waar mogelijk naar expansie van haar activiteiten? Zorgt de overheid ervoor dat de randvoorwaarden, de externe factoren voor het zelfstandig ondernemen, zo gunstig mogelijk zijn?

Deze vragen moeten niet alleen in een regionale, maar ook in een federale context worden beantwoord.

De antwoorden op deze vragen zullen aangeven of de overheid inzake werkgelegenheid alle heil verwacht

van de particuliere sector, of dat de overheid vooral voor zichzelf een rol als werkverschaffer ziet weggelegd.

Uit evaluaties van bijvoorbeeld de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, blijkt dat de daling van de vergoeding van het eigen vermogen van onze ondernemingen grotere afmetingen aanneemt dan bijvoorbeeld in Duitsland, Frankrijk en Nederland. Het is nochtans precies deze vergoeding van het zogenoemde risico-kapitaal, in verhouding tot de risico-vrije rente op overheidsobligaties, die bepalend is voor meer investeringen, die op hun beurt leiden tot meer werkgelegenheid.

Deze negatieve factor is dus eigenlijk niet alleen een conjunctureel maar ook een structureel gegeven.

Met alle respect voor de sanering van de overheidsfinanciën waartoe ook het bedrijfsleven moet bijdragen, moet men beseffen dat er ook op dit vlak limieten zijn — en hier kom ik terug tot mijn uitgangspunt — zeker indien men werkgelegenheid als een afgeleide van economische activiteit beschouwt.

In die zin juichen wij in de onderhavige begrotingsvoorstellen bijvoorbeeld de 600 miljoen frank toe, die bestemd zijn voor nieuwe bedrijfsterreinen. Hetzelfde geldt voor de drie miljard frank die bestemd zijn voor extra investeringsmogelijkheden, bijvoorbeeld voor infrastructuurwerken.

Ik wil het nu hebben over de Vlaamse werkgelegenheidsprogramma's. In 1991 hebben met behulp van deze programma's ongeveer 55.000 werklozen een betrekking gevonden. Dit komt overeen met 39.000 full-time banen. Dit betekende een budgettaire kost van 20 miljard frank, wat neerkomt op een stijging van 12 procent op een periode van twee jaar. Samen met de steeds stijgende kosten voor lokale besturen voor de gecote-werkstelling is dit een situatie die financieel onhoudbaar is.

Daarbij komt dat het overgrote gedeelte van deze werknemers jarenlang in deze zogenoemde alternatieve circuits werken. Dit kan niet de be-

doeling zijn: ofwel vervullen deze mensen reguliere taken en moet men daaruit de conclusies trekken, ofwel dient er een grotere mobiliteit in de programma's te worden opgenomen.

Onze fractie meent dat dergelijke programma's een brugfunctie moeten vervullen tussen werkloosheid en arbeidsmarkt. Ze zijn er niet om jarenlang overheidsdiensten of particuliere initiatieven draaiende te houden.

In verband met de relatie tussen de federale en de regionale overheden meen ik dat de kansen voor een efficiënt werkgelegenheidsbeleid vandaag erg worden gehypotheceerd door de institutioneel onafgewerkte verhouding tussen de federale en de regionale overheden.

De regionalisering heeft mogelijkheden gecreëerd om eigen accenten te leggen. Dit mag echter niet betekenen dat noch op het federale, noch op het regionale niveau een voldoende coherent pakket aan bevoegdheden en middelen aanwezig is om te kunnen besturen. Dat is vandaag wel het geval. Sterker nog, vandaag is het ene bestuursniveau als het ware de gegijzelde van het andere. Ik zal enkele voorbeelden geven.

De uitvoering van het begeleidingsplan voor werklozen, geconcipeerd in een federale context, is afhankelijk van de medewerking van de gewesten. Ik heb niet de indruk — en ik wik mijn woorden — dat niettegenstaande alle mogelijke protocols de interpretatie van deze samenwerking eenduidig is, niet in hoofde van de onderschrijvende ministers en zeker niet in hoofde van de leidende ambtenaren die met de concrete uitvoering te maken hebben.

De werkgelegenheidsprogramma's worden gefinancierd via trekkingsrechten. De federale overheid stelt per tewerkgestelde 203.000 frank ter beschikking. Mevrouw de minister, de stringente regels die hierbij worden gehanteerd, geven u inderdaad weinig of geen beleidsruimte.

Daarbij komt dat de verantwoording van wat met deze trekkingsrechten effectief gebeurt, mank loopt. De gewesten ontvangen deze trekkings-

Schuermans

rechten in de vorm van trimestriële voorschotten die achteraf met verantwoordingsstukken worden gerechtvaardigd. Het moet worden erkend dat deze verantwoording zowel voor het Brusselse, het Vlaamse als het Waalse Gewest traag verloopt.

Uit deze informatie komen nochtans verrassende resultaten naar voren. Het Brusselse en het Vlaamse Gewest zouden, op basis van de gekende cijfers, vanaf 1989 elk 50 tot 60 miljoen frank te weinig hebben ontvangen. Het Waalse Gewest zou, gecumuleerd over deze korte periode, 1 miljard frank te veel hebben gekregen. Wij geven deze cijfers niet om aan regionaal opbod te doen; ik wil alleen aantonen dat ook op dit vlak een eigen financiële verantwoordelijkheid noodzakelijk is. Het mag dan ook niemand verbazen dat de vraag naar het in één hand brengen van uitkering, bemiddeling en beroepsopleiding opgang maakt.

Minister L. Detiège : Dus terug naar het federale niveau !

De heer E. Schuermans : Volgens bepaalde kringen is het uit elkaar rukken van sommige bevoegdheden niet altijd even efficiënt. Het overdragen van bevoegdheden op het ene of op het andere niveau moet inderdaad een betere samenwerking tussen de diverse bestuursniveaus betreffen. Zoniet ligt de conclusie voor de hand.

Wat de financiering van een werkgelegenheidsbeleid betreft, hebben wij reeds de aandacht gevestigd op het gebrekkig financieringssysteem van het Vlaams tewerkstellingsbeleid via de trekkingsrechten.

Mevrouw de minister, ik zal ook kort ingaan op uw vraag naar meer middelen vanwege de federale overheid via bijvoorbeeld de zogenaamde bonus van het Sint-Michielsakkoord. Ik heb daarbij enkele bedenkingen. Ten eerste, de praktijk van de jongste jaren toont aan dat de opvallende stijging van de middelen niet noodzakelijk aanleiding geeft tot merkbaar betere resultaten. Zo loopt het aantal te-

werkstellingsprogramma's door een groeiend tekort terug en worden de VDAB-opleidingsuren verminderd ondanks een sterkere stijging van de uitgaven ter zake.

Ten tweede, indien u bedoelt dat de Vlaamse regering meer aandacht — dat vertaalt zich dan in meer middelen — moet besteden aan het werkgelegenheidsbeleid, dan is dit een totaal andere discussie. Dan spreken wij over investeringsgerichte beleidsvoorstellen die echte werkgelegenheid creëren.

Minister L. Detiège : Bent u dan ook voorstander van werkgelegenheid in de quatrième sector ?

De heer E. Schuermans : Wij zijn niet tegen werkgelegenheid in die sector. Wij zeggen — dat was ons uitgangspunt — dat wij voor extra werkgelegenheid de belangrijkste rol weggelegd zien voor de privé-sector en minder voor de overheid.

Minister L. Detiège : U kunt toch de werkgelegenheidsprogramma's die 55.000 mensen aan werk helpen, niet vergelijken met de miljoenen arbeidsplaatsen in andere sectoren !

De heer E. Schuermans : Dat is zo. Bij ons streven naar meer werkgelegenheid — dat is toch onze doelstelling — leggen wij echter de klemtoon eerder op de particuliere sector. Wij wensen — zonder dat ik hiermee iets negatiefs bedoel — geen verdere aangroei van het overheidsoptreden ter zake.

Minister L. Detiège : Dat heb ik ook nergens voorgesteld !

De heer E. Schuermans : Ik vroeg enkel of u van plan bent eventuele kredieten te investeren in een werkgelegenheidsbeleid zoals ik daarnet heb voorgesteld. Indien het antwoord positief is, dan is het voor mij niet meer relevant of die middelen uiteindelijk toevallig vandaag als bonus werden verworven en dan kunnen wij met een dergelijke politiek akkoord gaan. Als straks uit de begrotingscontrole blijkt dat de overheid de doelstellingen inzake de afbouw van de Vlaamse overheids-schuld haalt en er bijgevolg ruimte is

voor zo'n werkgelegenheidsbeleid, dan zal zij in ons een loyale partner vinden. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn korte uiteenzetting is gebaseerd op de slogan : voor menselijke arbeid, tegen meedogenloze werkloosheid.

Het WAV, Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming, concludeert ten eerste dat er ondanks de massale financiële inspanningen van de overheid, uit geen enkele evaluatie van het bestrijdingsbeleid van de afgelopen 10 tot 15 jaar een echt voelbaar effect in de poging om de toenemende ondertewerkstelling in te tomen, merkbaar is. Alle bewandelde wegen stuiten op geringe positieve of onverwacht tegengestelde gevolgen.

Ten tweede meent het dat zowel de volledige werkloosheid in enge zin als de globale ondertewerkstelling in ruime zin ontoelaatbare afmetingen hebben aangenomen. Meer dan 1 op 5 van de beroepsbevolking geniet een volledige of aanvullende werkloosheidsvergoeding of een vervangingsinkomen uit de werkloosheid of uit de kredieten van de tewerkstellingsprogramma's omdat zij niet volledig op de arbeidsmarkt kunnen worden ingezet.

Ten derde bestaat er een consensus dat de demografische en economische vooruitzichten op halflange termijn zeker geen snelle ommekeer op het gebied van werkgelegenheid en werkloosheid laten verhoppen.

Trouwens, in het specifieke arbeidsmarktbeleid ligt de klemtoon momenteel op de stimulering van het arbeidsaanbod voornamelijk via kwalitatieve maatregelen zoals opleidingen, begeleiding en bemiddeling. Dat beleid zou nochtans van spoor kunnen worden gewisseld door ten minste het arbeidsaanbod een injectie met kwantitatieve stimuli te geven.

Ik geef u een ingekorte Volksunie-versie.

Olaerts

Ten eerste, ondanks de positieve economische conjunctuur is de **ondertewerkstelling** blijven groeien. Het centraal probleem is het structurele **onevenwicht** tussen de arbeidsvraag en het arbeidsaanbod. Dit onevenwicht zou de eerstvolgende twintig jaar nauwelijks wijzigen. Ik ben in het bezit van een tabel met de evolutie, door het Planbureau weergegeven, alsook met de cijfers bij een zwakke conjunctuur en de aanpassingen die eruit zullen volgen.

Ten tweede, de werkloosheid is een probleem van iedereen, maar iets meer van vrouwen dan van mannen, iets meer van laaggeschoolden dan van hogeschoolden, iets meer van Walen dan van Vlamingen. De langdurige werkloosheid blijft zeer hoog.

Ten derde, de **werkloosheidsproblematiek** is onlangs opnieuw ontdekt, alhoewel het probleem in stilte is blijven groeien. De reacties — zowel van de overheid, de vakbonden als de werkgevers — zijn essentieel korte termijnvisies waarbij vooral het eigen belang primeert en het conflictmodel onafwendbaar is. Geenszins wordt er veel nagedacht over de eventuele grenzen aan de kwantitatieve groei en aan het begrip arbeid in de eenentwintigste eeuw.

Ten vierde, het arbeidsbegrip in de eenentwintigste eeuw zal een fenomeen zijn dat onbevangen dient bestudeerd en ontwikkeld te worden, waarbij creatief verder moet worden gekeken dan de eigen groep of de eigen gemeenschap groot is. Men moet zichzelf niet verliezen, maar de herverdeling van de beschikbare arbeid zal hierbij waarschijnlijk een cruciaal gegeven zijn.

Ten vijfde, het liberale credo dat een economische expansie het tewerkstellingsprobleem automatisch oplost, is meer dan aan nuancering toe. De overheid heeft voorlopig enkele instrumenten in handen om op korte termijn de vraag naar arbeid te stimuleren. Zo zijn een Maribel-formule voor KMO's, het fiscaal stimuleren van deeltijdse arbeid en een zekere expansie van de gesubsidieerde sec-

tor aangewezen formules, op voorwaarde dat ze precies op maat worden aangepast. Op langere termijn zijn een andere financiering van de sociale zekerheid en een Europese overeenkomst over de herverdeling en herinrichting van de arbeid noodzakelijk.

Ten zesde, het arbeidsaanbod, dat in de toekomst kwantitatief niet zal verminderen, beter wapenen in de strijd voor zinvol en creatief werk is een belangrijke uitdaging. Voor menselijk werk en tegen meedogenloze werkloosheid.

Ten zevende, wij onderstrepen nogmaals dat de maatschappelijke fraude, elk oneigenlijk gebruik, de **discriminaties** en oneerlijke transfers dienen te worden uitgeroeid en dat werken moet worden beloond.

Sta mij toe nog enkele opmerkingen te maken bij de beleidsnota Bevordering van de arbeidsparticipatie van mevrouw Detiège.

In zoverre de nota de arbeidsproblematiek opnieuw centraal stelt in het sociaal-economisch beleid en de opdracht van de overheid vertaalt als een geïntegreerd samenspel van diverse maatregelen — en dus de grote plannen tot full employment opbergt — is de nota positief.

Mevrouw Detiège sukkelde, zoals velen, met de bevoegdheidsverdeling. Diverse van haar voorstellen betreffen het federale niveau. Deze **overlappingsen** zijn wellicht onvermijdelijk wil men het over de arbeidsproblematiek hebben.

Ook de bevoegdheden die eigenlijk tot het Vlaamse niveau behoren, worden door het federale vlak ingevuld.

Zo kom ik tot het verhogen van de arbeidsvraag. Degressieve tewerkstellingssubsidies voor de quataire sector en de sociale economie zijn zeker te verdedigen. Het herzien van de tewerkstellingsprogramma's in de richting van afbouw en beperking van de doelstellingen eveneens.

Inzake het arbeidsaanbod is een **goede arbeidsbemiddeling** en perso-

neelsbeleid uiteraard van groot belang, hoewel de opportuniteit van een netwerk van gedecentraliseerde werk- en opleidingswinkels kan worden betwijfeld. De bestaande VDAB-kantoren moeten hiervoor maximaal worden gebruikt.

Het doelgroepenbeleid dat men wil voeren, staat haaks op het recent ondertekende begeleidingsplan van Miet Smet, dat zich richt tot alle langdurig werklozen. Een verplichte evenredige aanwezigheid van die doelgroepen op elk echelon kan wel op werkgeversbezwaren stuiten.

De formule van ingroeibanen is positief en eigenlijk te beschouwen als een variante op de verlaging van de sociale lasten. De verplichting van de werkgever om de werknemer een contract van onbepaalde duur aan te bieden is ook noodzakelijk willen misbruiken worden voorkomen.

Het onderwijs mag niet enkel worden afgestemd op de tewerkstelling. Dit is misschien wel meer het geval voor het beroeps- en technisch onderwijs, waar algemene culturele waarden en basisvaardigheden om in de maatschappij te functioneren, moeten worden aangeleerd.

Het werk moet genuanceerd worden herverdeeld, worden herdacht en heringericht volgens democratische en controleerbare regels en moet aan creativiteit herwinnen.

Wij leven al te vaak in een **waanzinige** tijd van onnatuurlijkheid.

Tijdens het werk zijn wij niet zelden opgedreven om louter **procespresterend** de tijd te doden aan een hels tempo om zelfs na de arbeid een zee van leegte over te houden, doch druk bevolkt door de eenzaamheid.

Afstompemd werk verrichten en doodop verdwazen. Leven achter de welstandsprikkeldraad van de respectieve moderne reservaten van werk en vrije tijd. Wij worden betaald om te mogen deelnemen aan de wedloop steeple-lopen over het opgefokt plat consumeren, naar aanleiding van de vals geschapen aspiraties van materialistisch realiseren, de vnzige verleidingen van kunstmatigheden

Olaerts

die bedriegen, neutraliseren, immuun maken, elke authentieke weerbaarheid verzachten en opheffen, die de mensen in deze vervagende beeldecultuur laten tolleren op de draaimolen van het meer en meer en eens vitaal uitgezwierd en doorgedraaid laten aanbotsen tegen de conflicten van ras, seksen, religie, cultuur, ik en gij, alsof er geen vuil is aan hun geluksknikker, in het niet aflatende bingospel van het verdwaasde leven, gedroegerd door onechte illusies, dat diepgang, taal en teken mist, geen wetenschap en vormgeving nastreeft, verpulpt, geen geest en geen ziel meer heeft, geen respect, geen verdraagzaamheid, geen solidariteit. Het menselijk leven wordt beperkt tot een wegwerpartikel.

Elke herwaardingsimpuls of elke dimensie aan de arbeid zal ook de vrije tijd meer perspectief en dynamiek geven.

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank alle leden die deelnamen aan dit debat dat trouwens in het verlengde ligt van de diepgaande besprekingen die wij voerden tijdens de commissievergadering.

Ik zal enkele elementen aanhalen die in directe relatie staan tot de voorliggende begroting en tot het programmadecreet.

Mijnheer de voorzitter, met uw goedkeuren heb ik sommige sprekers onderbroken om hun vragen rechtstreeks te beantwoorden.

Zoals vandaag vaak werd herhaald, leven wij thans in een uiterst moeilijke algemene economische toestand die bovendien slecht evolueert. Ik ben geen pessimist en ik meen dat er veel optimisten in deze raad aanwezig zijn. Toch dient te worden gezegd dat alleen al voor het behoud van de huidige werkgelegenheid een jaarlijkse groei van 2,3 procent is vereist. De vooruitzichten voor 1993 liggen ver onder deze norm :

1 procent voor de Europese Gemeenschap en 0,8 procent voor België. Op basis van nuchter becijferde prognoses, zoals een stijging van de werkloosheid in Vlaanderen met 24.000 éénheden in 1993, moet ik zeggen dat het zal getuigen van een bijzonder ambitieus beleid om zelfs maar te houden wat we nu hebben. Het wordt een titanenwerk om de huidige toestand te handhaven, het is bijna uitgesloten om deze doelstelling te bereiken.

Vandaar moeten de middelen zorgzaam en selectief worden ingezet. Defaitisme is geen goede raadgever. De vaststelling dat alles slechts Europees of wereldwijd kan worden opgelost moet niet worden veralgemeend, Vlaanderen moet zelf een aantal instrumenten inzetten. Recente Europese beslissingen moeten ook voor ons richtinggevend zijn. Daarmee antwoord ik meteen op enkele van uw vragen, collega's.

De Europese Raad nodigt de lidstaten uit om in gemeenschappelijk overleg economische relancemaatregelen te nemen. De heer Candries heeft dit bijzonder beklemtoond. De lidstaten zouden hiertoe alle beschikbare budgettaire ruimte moeten gebruiken en bij de publieke uitgaven prioriteit geven aan investeringen in infrastructuur, andere uitrustingsgoederen, belangrijke groeiuitgaven. Dit zijn de richtsnoeren die in Edinburgh werden vastgelegd.

De privé-investeringen moeten worden aangemoedigd omdat, zoals de economische beleidsbrief vermeldt, de economische werkgelegenheid de drager is van de werkgelegenheid in de toekomst. Vandaar onze bijzondere aandacht voor de KMO's.

Alle maatregelen moeten worden genomen ter bevordering van een efficiënte werking van onze economieën, bijvoorbeeld door subsidies af te bouwen, wat de Vlaamse overheid doet, en de concurrentie te versterken. Inspanningen moeten worden gedaan om te komen tot een matiging van de ambtenarenweden. Gezonde openbare financiën, een lage inflatie en

loonmatiging moeten leiden tot vermindering van de interestlasten. Deze richtsnoeren vallen natuurlijk samen met de doelstellingen van het economisch beleid van de lidstaten en moeten coherent zijn met de doelstellingen van het verdrag van Maastricht : een open markteconomie, een duurzame groei met respect voor leefmilieu, stabiele prijzen, gezonde openbare financiën en monetaire voorwaarden, en een stabiele betalingsbalans. Dit is een synthese van de Europese afspraken.

Wanneer een beroep wordt gedaan op de lidstaten en de regio's, die de kern van het economisch en industrieel beleid dragen, zoals in ons land het geval is, is voorzien in complementaire actie op Europees niveau. De Europese Raad is van oordeel dat de efficiëntie van de nationale acties kan worden verbeterd door een communautaire inspanning. Private en publieke investeringen van meer dan 30 miljard ECU worden in het vooruitzicht gesteld. De raden worden uitgenodigd om aangepaste instrumenten in het leven te roepen. Sommige bedragen werden reeds bepaald. Er zal 5 miljard ECU worden uitgetrokken voor tijdelijke leningsfaciliteiten en 2 miljard ECU als kapitaal voor een Europees Investeringsfonds.

De heroriëntering van het beleid krijgt vorm met de oprichting van het nieuwe cohesiefonds op 1 januari 1994. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan Research & Development.

In alle bescheidenheid ben ik van mening dat het beleid van de Vlaamse regering volledig coherent is uitgewerkt met wat op Europees niveau wordt voorgesteld.

Wij bevinden ons dus in goed vaarwater.

Verscheidene sprekers hebben er al op gewezen dat de Vlaamse regering grote inspanningen heeft gedaan in verband met de omgevingsfactoren die de economie moeten versterken. Ik vermeld meer bepaald de 3 miljard frank transfers naar infrastructuur, het optrekken met 12 procent van de middelen voor wetenschapsbeleid,

Van den Brande

een aantal punctuele maatregelen voor de KMO's, allemaal impulsen die onze economie weerbaarder moeten maken.

Natuurlijk is het belangrijk dat de spanningen van de Vlaamse regering voor een omgevingsbeleid, gesteund worden door het beleid van de federale overheid. Het lijkt mij essentieel dat in de komende jaren de federale maatregelen inzake fiscaliteit en para-fiscaliteit eveneens instrumenten worden voor het economisch industrieel beleid voor Vlaanderen. Het is meer bepaald de taak van de federale regering om de loonkostcompetitiviteit van onze economie te garanderen. Het terugschroeven van de Maribel-operatie is op zijn minst — en ik druk mij genuanceerd uit — voor discussie vatbaar. Bovendien zullen de federale beleidsverantwoordelijken onder ogen moeten durven zien dat in de toekomst allicht minder populaire maatregelen nodig zullen zijn om de loonkostcompetitiviteit te herstellen. Zo heeft de studiedienst van de Kredietbank — en ik merk dit terloops op — gezegd dat een indexesprong of andere maatregelen zullen moeten worden overwogen om de loonkostcompetitiviteit te herstellen.

Loonkost is natuurlijk niet het enige zaligmakende middel. De competitiviteit van onze economie wordt ook bepaald door de kwaliteit van onze producten en onze productieprocessen. Op dit terrein heeft de Vlaamse regering zelf meer armslag gekregen. Zoals uit deze begroting blijkt, hebben we niet nagelaten een aantal kwaliteitsversterkende maatregelen te nemen.

De Vlaamse en de federale begroting lijken mij steeds meer van karakter te verschillen. Dat heeft natuurlijk te maken met de bevoegdheidsherverdeling tussen de verschillende beleidsniveaus, maar ook met het drukkende schuldprobleem en naar onze mening ook met een verschil in bestuursstijl. De federale financiën lijken wel op een ontmoedigende verzameling van schulden, leningen, bezoldigingen van ambtenaren, tegevoeligheden en begrotingen voor

enkele gezagsdepartementen. Daar tegenover staat dat de Vlaamse begroting op verschillende essentiële punten zeer direct ons economisch weefsel versterkt en een eigen dynamiek inhoudt die de ondersteuning moet krijgen van het federale niveau. Dit is des te merkwaardiger als men weet dat de federale begroting vier keer meer bedraagt dan de Vlaamse begroting. De federale begroting bedraagt namelijk 1.700 miljard frank, verdeeld als volgt : 700 miljard frank rentelasten, 550 miljard frank voor de sociale zekerheid en de sociale omkadering, 100 miljard frank voor defensie, 100 miljard frank voor toelagen aan overheidsbedrijven en 250 miljard frank voor ambtenarenweden en werkingskosten. Toch beïnvloedt dit uitgavenpatroon de economische dynamiek heel weinig. Vanuit deze logica zal men moeten aanvaarden dat een voor Vlaanderen relevant beleid in de eerste plaats in Vlaanderen zelf wordt gevoerd. Structuren en strategieën die de Vlaamse economie vanuit een federale invalshoek menen te moeten sturen, zijn dan ook definitief achterhaald.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de minister-president, ik grijp even terug naar wat u enkele minuten geleden heeft gezegd in verband met de arbeidskosten. Volgens u zouden wij deze factor zelf mede kunnen beïnvloeden. Wij moeten er echter rekening mee houden dat de arbeidskosten gedeeltelijk mede worden bepaald door de bijdragen aan de RMZ, die deel uitmaakt van de federale structuur.

De gehele discussie met betrekking tot de sociale zekerheid, die zich momenteel toespitst op de transfers en op een vorm van jaloezie van het ene staatsdeel ten opzichte van het andere, moet eveneens worden gevoerd in het licht van een eventuele vermindering van de arbeidskosten. Deze factor is immers bepalend voor de werkgelegenheid. Het positieve investeringsbeleid dat sedert 1982 wordt gevoerd, heeft in belangrijke mate bijgedragen tot een gedeeltelijke toename van de werkgelegenheid. Het heeft echter hoofdzakelijk de

modernisering van de bedrijven in de hand gewerkt en heeft ten gevolge van de hoge arbeidskosten ook enigermate arbeidsafstotend gewerkt. .

De discussie over de arbeidskosten in Vlaanderen zou veel fundamenteeler kunnen worden gevoerd dan in de context van het Belgische staatsverband. Naast de onrechtvaardige transfers, waarbij ik echter de solidariteit niet wil uitsluiten, is dit voor mij een essentieel gegeven in de discussie rond de sociale zekerheid.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Van Grembergen, ik ben het ermee eens dat de door u aangehaalde problemen meer en meer tot de kern van het probleem gaan behoren.

Wanneer het economisch industrieel beleid bij de gewesten wordt gelegd, wanneer er een niet-overlegde interferentie is in de fiscaliteit of para-fiscaliteit, wanneer een aantal maatregelen openlijk worden besproken met betrekking tot de toekomstige strategie, heb ik geen enkel zinnig antwoord voor ondernemers, KMO's en andere bedrijven. Ik ontken niet dat hetgeen u heeft aangehaald mede tot de essentie behoort van de toekomstige discussie, die wij binnen een loyaal confederaal verband zullen moeten voeren. Daarom heb ik gezegd dat wanneer op bepaalde economische domeinen de belangen van Vlaanderen zouden worden geschaad door maatregelen van de federale overheid, wij moeten voorzien in normale overlegprocedures die nu reeds bestaan in een aantal andere, minder belangrijke domeinen maar die nog niet bestaan in het vitale domein van de economie met invloed op het sociale aspect.

In het licht van de diverse uiteenzettingen, wil ik spreken over het zogenaamde cluster-beleid, waarvoor tot nu toe nog geen goed Nederlands woord is gevonden. Het cluster-beleid is een voorbeeld van wat wij strategisch en termijngericht kunnen uitwerken. Ik hoef niet meer te herhalen dat wij op een zeer concrete manier de beuk hebben gezet in de lineaire expansiesteun. De voorbeelden die de heer Denys heeft aange-

Van den Brande

haald, golden voor 1992. Er zal nog altijd een expansiesteun moeten blijven bestaan. Ik heb echter de vaste bedoeling om deze expansiesteun, met het oog op de begroting van 1994, verder te verminderen en hem tot het niveau van het strikt noodzakelijke te brengen. In de brede waai-er van de economische maatregelen zal hij nog een plaats blijven inne-men, zij het dan dat deze zeer beperkt zal zijn. Op 10 maanden tijd, in twee begrotingen, hebben wij de expansiesteun lineair afgebouwd van 14 naar 9 miljard frank. Ik wens deze trend verder te zetten.

Om de economie verder te onder-steunen, hebben wij deze middelen niet zonder meer bij de algemene middelen verrekend, wij hebben con-crete maatregelen genomen op het vlak van bedrijfsterreinen, van am-bachtelijke zones, van herallocatie om milieuredenen en natuurlijk ook op het vlak van de infrastructuur. U vindt in de beleidsbrief een uitvoeri-ge beschrijving van wat wij bedoelen met de cluster-ondersteuning, die strategisch, innovatief en kwalitatief hoogstaand moet zijn. Buiten de om-gevingsfactoren gaat het om de op de toekomst gerichte hefboomfactoren.

Met betrekking tot het verankerings-debat heb ik met grote zorg kennis genomen van wat nog gisteren in een bepaalde krant werd gepubliceerd. Daaruit blijkt dat de tot de kern be-horende ondernemers, degenen die actief begaan zijn met het econo-misch beleid, zich grote zorgen be-ginnen te maken over de strategie in de toekomst. Ik weet dat er bepaalde misverstanden in het leven worden gehouden. Het is een zeer genuan-ceerd debat. Als minister verant-wordelijk voor de economie heb ik de plicht het debat aan te trekken.

Samengevat kan men zeggen dat er vier gangbare standpunten zijn. Ten eerste, de voorstanders van de Bel-gische verankering. Ten tweede, de liberale benadering, waarvan u voor-stander bent, mijnheer Denys — ik heb daar respect voor — die zegt dat de vrije markt integraal ook op het microvlak moet spelen. Ten derde,

de progressieven die geen tijd of aan-dacht willen schenken aan dit debat. Ten vierde, woordvoerders van de Vlaamse verankering.

De Belgische verankering is voor een groot stuk ingebed in de traditionele economische, financiële en beleg-gingsstructuren van het land. Ik wil er de aandacht op vestigen dat de drie federale ministers die verant-wordelijk zijn voor de versteviging van het economisch leven francofo-nen zijn. Dit geldt voor de minister van Financiën die de privatiseringscel leidt, de minister van Justitie en Eco-nomie die de wettelijke maatregelen mee invoert en de minister verant-wordelijk voor de openbare bedrij-ven die Belgacom, Sabena en de luchthaven onder zijn voogdij heeft. Ik doe daarover geen uitspraak. Wij moeten ons er echter goed van be-wust zijn dat een Belgische veranke-ring niet perse in de toekomst de eco-nomische belangen van Vlaanderen zal dienen. Ik heb de verantwoorde-lijkheid om hierop de aandacht te vestigen.

De voorzitter : De heer Van Grem-bergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijn-heer de voorzitter, het werd in de Raad misschien al opgemerkt maar het is toch vreemd dat wanneer som-mige bedrijven, waaronder Sabena, trachten om met Nederland een alliantie aan te gaan, dat niet gaat. Wanneer de Generale Bankmaat-schappij door bepaalde omstandighe-den in een bepaalde evolutie dreigt te komen, kan dat niet. Het gaat ech-ter telkens wel als die evoluties in verband staan met de economische situaties in of met financiële stromen uit Frankrijk. Ik stel daar toch wel vragen bij. Het zou eens goed zijn daarvan de achterliggende gegevens te kennen en te onderzoeken. Het is in elk geval politiek vreemd.

De heer E. Van Rompuy : In een bericht van de Kredietbank in ver-band met de overnames staat dat op de eerste plaats Nederland, op de tweede plaats Duitsland en op de derde plaats Frankrijk komt.

Minister-president L. Van den Bran-

de : Ik meen dat de heer Van Rom-puy gelijk heeft. Er is echter één ver-schil namelijk dat de Franse benade-ring zich uitsluitend richt op de ge-politieke en de geostrategische acti-viteiten te lande. Dat is een onder-scheid vergeleken met Nederlandse en Duitse overnames.

Ik wil nog enige woorden zeggen over degenen die onverkort de vrije markt zijn toegedaan. Bij de opvat-ting dat verankering overbodig is en dat een goed competitief klimaat vol-staat zijn toch enkele bedenkingen te maken.

De VBO-nota heeft kennelijk nog-maals duidelijk gemaakt dat onze buurlanden inderdaad een aantal ver-ankeringsstrategieën opzetten die uit-eindelijk veraf liggen van wat men een normale Europese benadering zou kunnen noemen.

Ten tweede, op binnenlands vlak hebben we in Wallonië voor 40 per-cent een beschermde economie waar er vanzelfsprekend een verweven-heid bestaat in een aantal Belgisch-Franse groepen.

Op de derde plaats, mijnheer Denys, u en leden van uw partij hebben een aantal verklaringen gedaan waarin dit allemaal een staats-insluipende operatie wordt genoemd. Ik heb nog nooit een liberale analyse gehoord over de private monopolievorming in sectoren als water, telefoon, energie en milieu. Dit thema obsedeert mij niet maar ik wens wel klaarheid voor de micro-economische industriële versteviging van Vlaanderen. Onze Vlaamse ondernemers en academici, die de plicht hebben een economi-sche strategie uit te tekenen voor de komende jaren, hebben de verant-wordelijkheid om hierover na te denken, in alle openheid en Euro-pees gericht. Men moet — zonder coërcitieve of defensieve maatrege-len — in een offensieve strategie pro-beren na te gaan wat de mogelijkheid is die we hebben om onze economie te verstevigen, rekening houdend met onze schaal. Terzelfdertijd mag men echter ook niet blind zijn voor een aantal mechanismen die zich voor onze ogen afspelen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de minister-president, om elke verwarring te vermijden, zeg ik hier heel duidelijk dat wij net zo huiverachtig staan ten opzichte van een privaat monopolie als ten opzichte van een staatsmonopolie.

Minister-president L. Van den Brande : Dat is nieuw !

De heer A. Denys : Nee, dat is niet nieuw.

Wij pleiten voor privatisering maar terzelfder tijd voor de monopolisering. Dit ligt vooral het moeilijkst op het vlak van de concessies van overheidsopdrachten. Ik heb u deze morgen het voorbeeld gegeven van de waterzuiveringsmaatschappij Aquafin. Op dat punt pleiten wij voor echte privatisering waarbij de concessies in openbare aanbesteding gebeuren en er dus prijsvergelijking mogelijk is. Trouwens, dit is toepasbaar op veel meer terreinen waar vandaag een monopolie bestaat. Ik kan u het voorbeeld geven van De Lijn. De helft van de lijnbussen zijn uitbesteed aan de particuliere sector zonder prijsvergelijking, zonder aanbesteding. Wij willen dat systeem afschaffen dat staat in onze beginselverklaring.

Ten tweede, wij zijn wel voorstander van een stimulering van het slapend Vlaamse kapitaal naar risicodragend kapitaal binnen het kader van een zuivere vrije markteconomie. Maatregelen zoals wij ze hebben verwezenlijkt tussen 1982 en 1985, denk maar aan de wet Cooreman-Declercq. Wij pleiten er ook voor gelijk-schakeling van de roerende voorheffing op de dividenden gelijk te stellen met de roerende voorheffing op obligaties, dus een verlaging van 25 naar 20 procent. Wij zijn voorstander van een strategisch plan waarbij we het risicodragend kapitaal opnieuw meer willen aantrekken.

Ten slotte, als wij in Vlaanderen een van de meest competitieve streken zijn in heel Europa, heeft dat ook te maken met de open politiek die wij steeds hebben gevoerd. Als wij ons zouden beginnen afsluiten of via de

GIMV gaan verstaatsen, dan vrees ik -dat wij die competitiviteit zullen verliezen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Collega Denys, ik stel met genoeg vast dat u het gedeeltelijk met mij eens bent. Dit staat in grote tegenstelling tot wat uw collega, de heer De Grauwe, bij herhaling heeft gezegd. Ik weet ongeveer hoe de teksten en verklaringen er de laatste weken hebben uitgezien en ik vind het een positieve evolutie. U hebt waarschijnlijk uit een aantal contacten kunnen opmaken dat de zaken toch niet helemaal liggen zoals in het begin schematisch werd gesteld.

Wat deze volledig op de vrije markt gestoelde benadering betreft, verklaart u dat de beste verankering enkel binnen een puur competitief klimaat alle garanties zou bieden. Ik geloof dat we deze verklaring moeten nuanceren. We mogen niet afgaan op de hier en daar verschenen artikels die eerder onvolledig zijn en nogal gemakkelijk slecht onderbouwde theses stellen. Uit onderzoek blijkt echter dat landen waar monopolies domineren en landen waar geen eigen grote bedrijven bestaan, een slechter economisch beleid kennen. Verder bieden deze landen geen afdoend klankbord om de overheid sturend en omkaderend naar een strategisch-economische onderbouw toe te laten werken. Sommige progressieven vinden het niet nodig zich hiermee bezig te houden en stellen andere prioriteiten. Als de evolutie van de werkgelegenheid echter onze grote zorg is, zijn een aantal staats- en privé-monopolies vanuit sociaal en democratisch oogpunt af te wijzen. De afwezigheid van eigen beslissingscentra leidt immers onvermijdelijk tot een satelliet-economie. Ik zeg dit niet lichtvaardig, want ik heb deze thematiek door een aantal industriële economen laten uitdiepen.

Over de Vlaamse verankering zal ik kort zijn. Collega Denys, onze opvatting hierover druist zeker niet regelrecht in tegen het open klimaat voor de buitenlandse investeerders dat wij

altijd hebben willen scheppen. Voor ons zijn zowel Fransen, Duitsers, Nederlanders als Italianen welkom. Als u de beleidsbrief aandachtig leest, zal u aan de begrotingscijfers zien dat wij bijkomende initiatieven hebben genomen om Vlaanderen aantrekkelijker te maken voor buitenlandse investeerders. Wij willen middelen en mensen inzetten om ervoor te zorgen dat dit op een beter samenhangende manier gebeurt dan in het verleden het geval was. Ik heb een hele organisatie voorbereid om in de eerste helft van 1993 op de acht belangrijkste punten in de wereld een realistisch beeld van onze troeven en gebreken te geven. Ik denk daarbij onder meer aan onze strategische ligging in Europa. Bovendien geloof ik dat ik sterk wordt gesteund door mensen die dagelijks in het ondernemingsleven staan. Ik citeer even de voorzitter van het Vlaams Economisch Verbond. Tijdens een interview in Le Figaro zei hij : Les investissements français sont trop politiques, en : Les secteurs stratégiques doivent rester dans nos mains. Ik kan u een aantal citaten geven van niet-politici die weten hoe de zaken er voorstaan en zich de afgelopen periode concreet met deze problematiek hebben beziggehouden.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Ik wil u graag nog één keer kort onderbreken. Daarna zal ik u niet meer in de rede vallen.

Minister-president L. Van den Brande : Ik heb daar geen problemen mee.

De heer A. Denys : Ik wou het nog even hebben over een zeer concreet dossier, namelijk de discussie privatisering versus Vlaamse verankering. Collega Colla heeft in het nationaal parlement gezegd dat het privatiseringsdossier op nationaal vlak zeer binnenkort zijn beslag zal krijgen. Hij is er voorstander van dat een aantal bedrijven met NIM-participaties ge-regionaliseerd zouden worden naar de GIMV. Een federale verstaatsing zou door een regionale verstaatsing worden overgenomen. Vindt u dat

Denys

juist of zal u voorstellen deze instellingen te privatiseren en hun aandelen op de beurs te brengen ? Zijn daar onderhandelingen over of niet ? Men staat hier voor de keuze de GIMV opnieuw te laten investeren, waardoor de verstaatsing weer zou toeslaan, of om de aandelen op de beurs te brengen.

Minister-president L. Van den Brande : Collega Denys, dit is heel eenvoudig. Inzake het mobiliseren van privé-kapitaal zitten wij zeker op dezelfde golflengte. Willen wij iets doen op korte termijn, dan stelt zich een groot probleem.

Vanuit de ondernemingswereld zelf zegt men mij dat er wellicht combinaties nodig zijn van privé-kapitaal en middelen die wij nu elders totaal verspreid inzetten. Ik loop nu niet op de zaken vooruit, dit is geen standpunt van de Vlaamse regering. Concreet zal dit pas duidelijk worden op het ogenblik dat zij wel tot dit standpunt heeft besloten. Wij hebben de instrumenten GIMV, Gimvindus, KS en andere. Het is verstandig om deze zeer geconcentreerd en strategisch in te zetten. Als objectief zullen wij echter niet de participatie van de overheid nemen. Ik wil een en ander slechts doen samen met wie privé-kapitaal kan aanbrengen.

Op termijn blijf ik voorstander van het tot stand brengen van pensioenfondsen, al is dit geen oplossing voor de korte termijn. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gelden voor de nieuwe ambtenaren die in de toekomst door de Vlaamse administratie zullen worden aangeworven. Ik stel bijvoorbeeld vast dat men in Nederland beschikt over pensioenfondsen voor een bedrag van duizend vijfhonderd miljard frank. Met deze pensioenfondsen heeft men een dubbel doel. Ik denk hierover zeer genuanceerd, want voor de sociale zekerheid blijven mijn uitgangspunten de solidariteit en het verzekeringsprincipe. Wij moeten echter aan formules denken waarbij wat voor de toekomst toch zeker gedeeltelijk wordt gereserveerd voor pensioenuitkeringen, ondertussen ook economisch kan wor-

den aangewend. Over dit dubbel doel moeten wij eens nadenken.

Tevens moeten er door Vlaanderen politieke instrumenten worden gecreëerd om in te werken op de fiscaliteit en de para-fiscaliteit, die zelf het economisch Vlaams beleid beïnvloeden.

De heer E. Van Rompuy : Ik heb net een cijfer gekregen dat de heer Denys kan interesseren. Mijnheer Denys, u spreekt over de gimvisering van onze economie. Het Vlaams regionaal BNP bedraagt vierduizend vijfhonderd miljard frank. Hoeveel bedraagt volgens u de globale geconsolideerde balans van de GIMV ? Twintig miljard frank. Als u de gimvisering noemt als aanvulling van de economie, mijnheer Denys, gaat het over minder dan 0,5 percent van ons Vlaams regionaal produkt. Dit zijn slogans, met dergelijke dooedoeners probeert u een heel idee belachelijk te maken.

De heer A. Denys : Het is natuurlijk wel iets meer dan alleen maar dit cijfer in verhouding tot het BNP. U moet ook rekening houden met de macht die ontstaat door het creëren van een aantal taken die normaliter zuiver door de privé-sector worden vervuld in plaats van door de overheid.

In de waterzuiveringssector bij voorbeeld gaat dit over een overheidsopdracht van vijf miljard frank. Over een vastgestelde periode van dertig jaar betekent dit honderdvijftig miljard frank, waarmee de GIMV een bevoorrechte positie krijgt. Hetzelfde gebeurt door de oprichting van Domus Flandria in de huisvestingssector. Ook daar krijgt de GIMV een enorme invloed toegewezen. Dit zal straks met de waterdistributie gebeuren, waarvoor men soortgelijke plannen heeft. Dat is aardig wat meer dan de twintig miljard frank die u noemt.

De heer P. Van Grembergen : Dat is dus inderdaad het verschil tussen de ik-maatschappij van het kapitaal en de wij-maatschappij waar de gemeenschap zelf nog bepaalde beslissingen in handen wenst te houden.

De heer A. Denys : Als u met de

wij-maatschappij bedoelt dat de staat de economie moet leiden, dan ben ik inderdaad voor een ik-maatschappij.

Nfminister-president L. Van den Brande : Collega Denys, ik denk dat dit een duidelijke uitspraak is. Dit is niet mijn model van samenleving. Ik ben ervan overtuigd, en naar ik meen heel velen met mij, dat een samenleving slechts redelijk kan worden opgebouwd en het beste tot een persoonlijke geluksvervulling kan leiden indien persoonlijke verlangens gepaard worden aan wat er leeft in de omgeving, in het gezin, de wijk, op nog andere plaatsen. Dit is bediscussieerbaar, maar dat debat zou ons nu te ver leiden.

Ik ben blij met de interruptie van collega Van Rompuy . Ik hecht immers belang aan het samen nadenken over de dingen. Ik zeg dus niet dat ik de sleutel tot alle problemen heb, ik vind het goed dat de fractieleider van mijn fractie en anderen daaruit mee een aantal inzichten aanbrengen.

Mijnheer Denys, wij spreken over ongeveer 20 miljard frank die kan worden ingezet. Dit doet mij denken aan een mooi boek dat ik in mijn jeugd heb gelezen : Spoken op de ruwe heide. Ik denk dat u soms spoken op de blauwe heide ziet. U moet de zaken in een juiste context plaatsen.

De Vlaamse economie is geen eiland. Wij wensen open te staan naar Europa en de wereld, maar wij zijn evenmin een superbazar waar alles permanent in uitverkoop kan worden gesteld zonder na te denken over onze toekomstige economische strategie.

Mijnheer Deprez, u pleit terecht voor een integrale benadering van de economie van alle ministers, elk in hun domein, onder meer in milieu, ruimtelijke ordening, economie, openbare werken, verkeer, werkgelegenheidsbeleid en infrastructuur.

Het ITCB zal tot 31 maart worden voortgezet. Via het Centrum voor Kwaliteitszorg, de administratie, de VDBH en een aantal SERV-benaderingen kunnen wij de positieve zaken van het ITCB overnemen.

Er werden verschillende vragen ge-

Van den Brande

steld over landbouw. Wij bereiden de overheveling voor van de landbouwbevoegdheid. Ik ben voor de principiële overdracht, maar de praktische overdracht moet van meet af aan goed worden omkaderd. Bovendien moet het passen in het economisch beleid, landbouw is immers belangrijk voor de economie.

Het vrijmaken van de wereldhandel is van buitengewoon groot belang voor een open en kwaliteitsgerichte economie als de onze.

Bij gebrek aan elementaire duidelijkheid over het braakleggen van 4,4 miljoen dan wel 12 miljoen hectaren landbouwgrond en vooral inzake het toetsen van het nieuw Europees landbouwbeleid versus het GATT-akkoord is onze beoordeling tot nader order negatief.

Mevrouw Aelvoet, de duurzame ontwikkeling is een waardevol idee. Er moet daarvoor geen nieuw instituut worden opgericht, er zijn immers reeds te veel instellingen in Vlaanderen.

De basis van een samenwerkingsakkoord met de andere gewesten is deze houding, waar wij geen millimeter van afwijken. Ik moet dat niet herhalen, dat is heel duidelijk.

De voorzitter : De heer Tant heeft het woord.

De heer P. Tant : Mijnheer de minister-president, ik hoor u met genoegen het economische nut onderstrepen van de schaarser wordende, maar nog altijd belangrijke, landbouwactiviteit.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om te informeren naar uw zienswijze nopens een eventuele hergroepering van een aantal bevoegdheden, die betrekking hebben op de landbouw. In deze sector is de transfer van bevoegdheden stukje bij beetje gebeurd. Straks worden nog enkele pakketten overgeheveld.

Naar mijn mening zijn we hoognodig toe aan een zekere hergroepering, niet alleen van bevoegdheden, maar ook van de administratieve onderbouwing ervan.

Kan u uw opvatting ter zake uiteenzetten ?

Minister-president L. Van Den Brande : Mijnheer Tant, in algemene zin kan ik mijn mening daarover verwoorden en als u het vraagt zeker.

Ik ben voorstander van een gecoördineerde en meer geïntegreerde organisatie. U bent beter geplaatst en deskundig genoeg om te weten dat één van de vragen is : Gaan we een idee invullen van een Food and Drug Administration, zoals het in sommige landen het geval is ? Met andere woorden, gaan we een meer organieke band tot stand brengen tussen het land- en tuinbouwprodukt en het meteen koppelen aan de consument die het verbruikt of verwerkt. Ik denk dat die idee het overwegen waard is.

De idee die nu eerder naar voren komt is de economie, de landbouw en de tuinbouw organisatorisch in een gecoördineerd geheel te plaatsen.

Een andere optie is deze die ik heb aangehaald. Ik weet niet wat er zal gebeuren na het Sint-Michielsakkoord. Indien na de normering en ook na de Europese normgeving een aantal bevoegdheden federaal zullen blijven, meen ik te weten dat sommigen denken aan een hergroepering van de land- en tuinbouwproductie, met als grondgedachte de zorg voor de kwaliteit van het produkt ten behoeve van de consument. Maar, wij moeten de zaak in principe als een geïntegreerd geheel bekijken. Wij zullen de kans hebben om daarover in de commissie van gedachten te wisselen na de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord. Ik zal ter zake uw raad vragen om uit te zoeken wat een goede formule zou zijn. Ik sta open voor alle goede suggesties.

Mijnheer Dielens, u heeft terecht de aandacht gevestigd op het belang van het energiebeleid. Ik kan u zeggen dat het Vlaams Energieoverleg, het VLEO, in januari-februari 1993 van start zal gaan met het oog op een rationeel energieverbruik. Het overleg gebeurt tussen de volgende partners : de overheid, het bedrijfsleven, de distributiemaatschappijen, de steden en de gemeenten.

Uw grondbekommernis is waar-

schijnlijk het voeren van een geactualiseerd energiedebat in deze Raad. Ik engageer mij om dit debat te houden in de maand februari. Tijdens de voorbereidingstijd wensen wij ons ook te steunen op een aantal nota's en ideeën van mijn voorganger omdat wij een zekere continuïteit nastreven.

U hebt een vraag gesteld in verband met het voorstel van Electrabel om de gemeenten toegang te verschaffen tot het kapitaal van Electrabel. Dit voorstel is ons niet onbekend. Wij moeten het kritisch onderzoeken omdat het verstrekkende gevolgen zou kunnen hebben. Ik kan wel zeggen dat ik niet meteen mijn goedkeuring zal hechten aan een pakket dat alleen met de gemeenten is besproken.

Inzake het VLIET-programma kan ik u meedelen dat het IWT drie maanden geleden opdracht heeft gekregen om binnen de zes maanden een evaluatie van het programma te maken. Wij zijn daar nu mee bezig. De behoeften van het bedrijfsleven moeten hier primeren en wij moeten proberen een evenwicht te vinden tussen het zuiver universitaire onderzoek en de behoeften van de particuliere bedrijven. Ik geef u die drie voorbeelden om aan te tonen dat we intern met een aantal dingen bezig zijn ten einde in de loop van februari het door u gevraagde debat te kunnen voeren.

Mijnheer de voorzitter, de heer Candries heeft een aantal vragen gesteld waarop ik reeds heb geantwoord. Hij vroeg wat we zelf kunnen doen. Ik heb hem aangetoond wat de stand van zaken is op Europees vlak. Ik heb natuurlijk reeds contact genomen met de federale collega om dit in het kader van de interministeriële conferentie Buitenlandse Aangelegenheden samen te overleggen. Hij heeft een aantal suggesties gedaan in verband met de creativiteit, het innovatievermogen in Vlaanderen. Ik hecht groot belang aan de samenhangende analyse van het fiscale en para-fiscale beslag zoals ik dat noem, dat wordt opgelegd door alle mogelijke overheden.

Hij had ook een concrete vraag over de GIMV. Op 5 januari, en ik vind het zelf spijtig dat het niet vlugger

Van den Brande

kan hoewel ik erop aangedrongen had, zal de raad van bestuur een beslissing nemen met haar visie over de mission statement van de GIMV.

Mijnheer Tavernier, ik heb u zoëven al spontaan gezegd dat er voor alle goed opgezette en goed bedoelde initiatieven enkele kernwoorden zijn. Er moet meer samenhang zijn. Als basis moet er een algemene streekvisie zijn en dit niet alleen voor de impulsgebieden. Ik ben van oordeel, en ik heb dat ook in de commissie gezegd, dat ook de gebieden die buiten de impulsgebieden liggen bepaalde streekvisies als basis moeten krijgen. Er moet natuurlijk ook een democratische controle zijn.

De vragen van de heren Schuermans en Olaerts hebben veeleer betrekking op de werkgelegenheid. Ik heb dan van de heer Wymeersch nog een aantal vragen gekregen over het landbouwbeleid. Ik heb daarop reeds geantwoord. Hij vroeg speciale aandacht voor de textielsector en de algemene toestand van de economie. Ik heb gezegd dat ik vandaag niets kan en wil zeggen over de Boelwerf omdat ik alle kansen die daar nog bestaan, wens open te houden. Het zou een grove vergissing zijn hier een en ander te komen verklaren.

Over de complementariteit van de havens met betrekking tot de infrastructuur deel ik uw mening, mijnheer Wymeersch. U zal vaststellen dat in het fysische prioritaire programma dat is uitgewerkt tussen economie en infrastructuur grote aandacht is besteed aan het hele havengebied. Wij zullen onderzoeken welke prioritaire werken er voor de toekomst nog op punt kunnen worden gesteld.

Mijnheer de voorzitter, ik heb geprobeerd aan te geven welke onze inzichten zijn. Ik zal afronden met een beeld. Realiteitszin moet onze basisingesteldheid zijn. Onze ambitie, met alle respect voor degenen die op dat vlak op zaterdag of zondag actief zijn, moet zijn dat Vlaanderen tussen nu en 2002 niet in een provinciale afdeling gaat spelen, maar wel in een

eredivisie. Wij wensen aan het Europese voetbal mee te doen. Dat is onze ware ambitie.

Ik kan mij niet voorstellen dat er een fractie is in deze Raad, of ze nu behoort tot de meerderheid of tot de minderheid, die het daar moeilijk zou mee hebben. Daarom durf ik suggereren om in Vlaanderen een nieuwe politieke cultuur in te bouwen — die er ook was in de vroegere goede periode van de Belgische politiek — waarbij enkele essentiële thema's in het beleid, zoals het economische beleid of de werkgelegenheidspolitiek, centraal staan.

Deze twee voorbeelden tonen aan dat wij zonder ideologisch onderscheid, maar met andere benaderingen, over alle fracties heen in alle openheid een nieuwe beleidscultuur nastreven, ten einde het hoofd te bieden aan de moeilijkheden van vandaag en ter voorbereiding op de toestand van morgen. Dit standpunt wordt door de Vlaamse regering volledig bijgetreden.

Mijnheer de voorzitter, collega De Seranno heeft gisteren een concrete vraag gesteld op het ogenblik dat de punten ruimtelijke ordening, infrastructuur en Vlabinvest werden besproken. Het is mij thans mogelijk collega De Seranno een antwoord te geven. Indien u het daarmee eens is, kan ik dat antwoord nu geven of indien u dat wenst, kan dat ook op een ander ogenblik gebeuren.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, de voorzitter van de Vlaamse regering zou dat antwoord dienen te geven op het ogenblik dat de heer De Seranno aanwezig is.

De voorzitter : Mijnheer de voorzitter van de Vlaamse regering, ik stel voor dat u dit antwoord geeft bij de artikelsgewijze bespreking, zodanig dat de heer De Seranno daarop kan reageren.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, het spreekt vanzelf dat ik met uw suggestie akkoord ga.

In het kader van onze parlementaire werkzaamheden dient het volgens

mij mogelijk te zijn dat de Vlaamse regering een antwoord geeft wanneer in een debat een vraag wordt gesteld.

In essentie wens ik er nu reeds op wijze dat de Vlaamse regering bereid is in te spelen op de idee van een sociaal grondbeleid.

De Vlaamse regering was dan ook de mening toegedaan dat het nuttig zou zijn in Vlaams-Brabant een pilootproject op te zetten, aangezien daar de grootste problemen rijzen.

In het kader van Vlabinvest zullen wij een rollend fonds tot stand brengen en tegelijk het pilootproject ontwikkelen vooral voor de gemeenten Tervuren, Hoeilaart en Overijse — en misschien ook voor enkele andere gemeenten — waarvoor wij een bedrag van 100 miljoen frank hebben voorzien. Wij zullen later de gevolgen ervan evalueren.

Wij beogen in de eerste plaats het sociaal grondbeleid een concrete kans te bieden en vervolgens zullen wij nagaan in welke streek de nood het hoogst is, om aldus bij te dragen tot een gerichte politiek in Vlaams-Brabant.

Het spreekt vanzelf dat ik bereid ben ter zake meer details te verstrekken bij de artikelsgewijze bespreking.

De voorzitter : Mijnheer de voorzitter van de regering, in dat geval begrijp ik niet goed waarom u die verklaring aflegt op een ogenblik dat de bespreking aan de gang is van een deel van de begroting waarin totaal andere zaken aan bod komen.

Ik begrijp evenmin dat u zulks doet op een ogenblik dat de vragensteller, die daarmee reeds meer dan tien jaar bezig is, niet aanwezig is.

Bijgevolg zou ik het op prijs hebben gesteld indien u mijn suggestie zou hebben aanvaard en u uw antwoord morgen bij de artikelsgewijze bespreking zou hebben gegeven. (*Algemeen applaus*)

Mevrouw Detiège heeft het woord.

Minister L. Detiège (op de tribune) : Inzake de tewerkstelling hebben een aantal leden vragen gesteld in ver-

Detiège

band met punten die ook in de commissie ter sprake kwamen.

Voor de tewerkstellingsprogramma's verwijs ik naar bladzijde 159 van het verslag. In het besluit in verband met de optie voor de tewerkstellingsprogramma's hebben wij erop gewezen dat de Vlaamse overheid vandaag en morgen voor een dubbel moeilijke opdracht staat, namelijk een beleid voeren, gericht op de maximale arbeidscreatie en -stimulatie, omdat een te lage arbeidsparticipatie niet alleen het draagvlak van de sociale zekerheid hypothekeert, maar ook de doelmatigheid van elk opleidings- en tewerkstellingsbeleid ondergraaft.

Bijgevolg menen wij dat het in de hand werken van individuele desintegratie de kansarmoede doet toenemen. De Vlaamse overheid heeft ook de taak erover te waken dat alle groepen, ook de moeilijke doelgroepen, op een evenredige wijze aan het arbeidsmarktgebeuren kunnen participeren. Dat houdt op de eerste plaats in dat jobs voor laaggeschoolde werknemers moeten worden gecreëerd en gestimuleerd.

Wij hebben eveneens de aandacht gevestigd op de tewerkstellingsconferentie, waar een aantal opties inzake arbeidscreatie ter overweging aan de sociale partners zullen worden voorgesteld, met een tewerkstellingsinjectie in de quataire sector, uitbouw van de sociale economie, maar niet de sociale economie zoals deze ochtend door de heer Denys bedoeld, voornamelijk inzake het overlegapparaat tussen vakbonden en werkgevers. Hij pleitte immers voor het afschaffen van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, van de Nationale Arbeidsraad, van de SERV en dergelijke.

In verband met de heroriëntering van de tewerkstellingsprogramma's verwijs ik naar de maatregelen in verband met de herverdeling van de beschikbare arbeid met een collectieve en/of individuele draagkracht.

Inzake de arbeidsallocatie wordt er een geactiveerd beleid gepland inza-

ke arbeidsbemiddeling, de creatie van ingroeibanen, een veralgemeend human resources management, een betere afstemming van arbeid en onderwijs.

Mijnheer Schuermans, ik heb ter zake eveneens gewezen op de problemen die u hebt aangehaald inzake de wisselwerking tussen de nationale en gewestelijke bevoegdheden. Gezien de verdeling van de bevoegdheden, heb ik duidelijk gezegd dat vandaag de nationale overheid bij een tewerkstellingsbeleid moet worden betrokken.

De nationale overheid blijft bevoegd voor de RSZ-vrijstellingen, voor de fiscale stimuli aan de bedrijven, werkloosheidsverzekering, stage van de jongeren, tewerkstellingsfondsen, loopbaanonderbreking, immigratiebeleid, plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen en brugpensioenen.

De gewesten zijn bevoegd voor arbeidsbemiddeling sensu lato, tewerkstellingsprogramma's, tewerkstellingspremies en de organisatie van de arbeidsmarkt.

De gemeenschappen organiseren beroepsopleiding, sociale promotie, post- en parascolaire vorming.

Wanneer u spreekt over het terug in één hand brengen van een aantal bevoegdheden, meen ik dat voorzichtigheid in de benadering is aangewezen. Inderdaad, wanneer u de tewerkstelling of de beroepsopleiding opnieuw naar de nationale overheid wenst over te hevelen, moet u ook alles wat met economie, fiscaliteit en dergelijke te maken heeft, naar het nationale niveau overbrengen. Op die manier brengt u de hele structuur van onze staat in het gedrang.

De heer E. Schuermans : Mevrouw de minister, wanneer ik sprak over het eventueel terug in één hand brengen van deze materies, werd geen optie in de ene of de andere zin vooropgesteld. Alleen werd het probleem — dat u ook onderkent — gesteld, dat vandaag de bevoegdheidsopdeling gedeeltelijk verlamd werkt en dat wij dienen na te gaan of de sa-

menwerking effectief tot een efficiënt bestuur zal leiden. Ter zake zijn wij vandaag vragende partij.

Minister L. Detiège : Mijnheer Schuermans, inzake de verdeling van de bevoegdheden is het zo dat wij thans werken binnen de bestaande structuren en dat wij samenwerking in de hand werken. Straks zal ik er meer gedetailleerd op ingaan.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om u te danken voor het verslag dat u vanmorgen naar voren hebt gebracht.

Inzake de tewerkstellingsconferentie hadden in de voorbije weken van de maand december een aantal hearings plaats in verband met arbeidsmarktonderzoek. Hier kwamen de universitaire equipes en de SERV aan bod om de arbeidsontwikkeling in Vlaanderen na te gaan. Daarover beschikken wij slechts over karige gegevens.

Op het vlak van de arbeidsbemiddeling werd onderzocht, in casu voor de VDAB, welke precies de bemiddeling is en hoe ze kan worden aangepast, hoe de gewone plaatsing en de plaatsing van langdurig werklozen gebeurt, de verhouding tussen de publieke- en de privé-sector inzake outplacement, selectie en dergelijke.

Wat de opleiding betreft : onderzoek, zoals daarnet werd gevraagd door mevrouw Aelvoet, in verband met onderwijs en vorming, algemene vaardigheid, leerplicht en vorming van volwassenen.

Wat het doelgroepenbeleid betreft waarover eveneens vragen zijn gesteld : de generatie-armen, de categorieën van gehandicapten, migranten, vrouwen, probleemgroepen op de arbeidsmarkt. Er is in dit verband ook gesproken over VFIK waar 500 bijkomende arbeidsplaatsen — Gesco's — ter beschikking worden gesteld voor de kansarme groepen.

In januari zal de tewerkstellingsconferentie worden afgerond.

Wat het sectorieel beleid betreft, zijn eveneens vragen gesteld. Er is onder andere gesproken over de textielsector. Daar zullen op economisch vlak

De tiège

maatregelen worden genomen. Op het ogenblik sturen we de opleiding Textiel en Confectie van de VDAB bij, maar vooraf wordt advies gevraagd aan de sector.

Er bestaan in die sector nu reeds samenwerking, opleiding en vorming in het kader van 0-18 en 0-25. We proberen echter te verbeteren en te perfectioneren.

Wat de scheepvaart betreft en zonder te kunnen ingaan op de economische aspecten van deze sector, vestig ik er de aandacht op dat **Renaval** begin volgend jaar in samenwerking met de VDAB een opleidingscentrum zal oprichten in de streek van de Boelwerf. Gespecialiseerde opleidingen zullen worden gegeven, zoals lastechnieken, magazijnbediende en vrachtwagenchauffeur waar grote vraag naar is onder meer in de haven van Antwerpen. Hierdoor zouden een aantal knelpunten uit de weg kunnen worden geruimd.

Er werd gesuggereerd om gemeenschapdiensten in te richten voor werklozen. Het is volgens mij nuttig bondig verslag uit te brengen van de resultaten van de onderzoeksequipes.

Uit een sociologisch onderzoek naar de samenstelling van de werkzoekende populatie blijkt dat er in ons land in feite weinig werkzoekenden zijn die geen werk zoeken en die liever geen werk vinden. Slechts 1,9 procent werklozen — en u kent het totaal aantal werklozen — zoeken geen werk.

In de studie werd de aandacht gevestigd op het belang van een preventieve beleidsaanpak en de steeds groter wordende groep van moeilijk inschakelbare werklozen. Deze hebben de moed verloren of hebben zich gedwongen neergelegd bij de werkloosheid.

De actie Vijf voor Twaalf, die door mijn voorganger Roger Dewulf is opgezet, biedt een oplossing voor de kortdurig werklozen. Deze actie is opgenomen in het begeleidingsplan, dat vandaag al ter sprake is gekomen,

omdat ze in zekere mate aansluit op onze tewerkstellingsprogramma's in Vlaanderen.

Er is de breuklijn Sollicitatiegedrag na zes Maanden waarmee we proberen de jongeren en de kortdurig werklozen op te vangen. In het begeleidingsplan gaat het echter over andere categorieën van werklozen.

We hebben de mogelijkheid om outplacement en ontslagbegeleiding voort te zetten. In de categorie van langdurig werklozen wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen wat men noemt de optimisten, de wanhopige zoekers, de ontmoedigen, de aangepasten en de teruggetrokkenen.

De wanhopige zoekers zijn betrokken in de weerwerkactie. We weten vooraf dat de voorbereiding op de arbeidsmarkt van deze langdurig werklozen meer inspanningen en kosten zal vergen dan van iemand die de school net heeft verlaten en slechts twee à drie maanden werkloos is.

We moeten hiermee rekening houden. Wij weten wel dat 43 procent van de weerwerk-Gesco's terug te vinden zijn op de arbeidsmarkt. 30 procent daarvan komen terecht in opleidingen.

Ik meen dus dat de inspanningen die daar worden geleverd zeker niet te onderschatten zijn. Een ander punt is het probleem van de kinderopvang. Voor een aantal werklozen moet in die richting worden gewerkt. Ook daar worden inspanningen gedaan. In het nationaal akkoord staat trouwens dat wij van de werkgevers middelen ter beschikking zullen krijgen om, in de tewerkstelling, een aantal aspecten van die kinderopvang te benaderen.

Dat wenste ik te zeggen in verband met de studie en met de speciale impulsen die gegeven worden en waarvan de nationale regering, via extrastimulansen voor de KMO's, zal meewerken.

Mevrouw Aelvoet heeft de aandacht gevestigd op de studies van Heylen en Van Gompel en op het probleem

economie-tewerkstelling. Ik meen dat minister Van den Brande daarop is ingegaan. Het ene kan natuurlijk niet zonder het andere. Intussen is echter ook bewezen dat het niet is omdat men in een bepaalde sector investeert er automatisch meer werk wordt gecreëerd. Het ene kan niet zonder het andere maar het is niet automatisch een investering die bijkomende tewerkstelling creëert. Wij weten dat. Er zijn rationalisatie-investeringen maar er zijn nog andere zaken. Volgens de vooruitzichten van het Planbureau zouden er per jaar maximaal 4.500 werkplaatsen worden bijgecreëerd. Dit is te weinig om de werkloosheid die wij vandaag kennen te kunnen opvangen. (*Onderbreking door de heer Denys*)

Mijnheer Denys, wij zullen zien wat de gevolgen zijn van de tewerkstellingsconferentie. Wij zullen ook zien of de bepaalde vrijstellingen die er, volgens de KMO's, ten gunste van de tewerkstelling zullen komen, effect hebben. Vanaf 1 januari 1993 wordt dit, via het begeleidingsplan, van kracht. Wij zullen dan in concreto zien of daarin waarheid schuilt.

Er werd ook naar mijn mening gevraagd over de studie van de Koning Boudewijnstichting in verband met de generatie-armen. Ik meen dat die studie zeer belangrijk is en bepaalde categorieën op de arbeidsmarkt bereikt. Deze categorieën horen echter niet allemaal thuis in mijn sector, met name tewerkstelling. De beschutte werkplaatsen behoren tot de bevoegdheid van collega Demeester. Een aantal van die mensen moeten op een andere manier worden benaderd dan de manier waarop wij de Weerwerkklanten of een andere categorie van langdurig werklozen aanpakken.

Er zijn ook langdurig werklozen die een bepaalde opleiding hebben genoten maar een aantal jaren van de arbeidsmarkt verdwenen zijn. Zij hebben een vorming nodig.

Wat de sociale leerwerkplaatsen betreft, daar gaat het meer om arbeidszorg, specifiek over het creëren van werkgelegenheid, terwijl wanneer wij over sociale economie spreken, wij

Detiège

dit misschien op een andere manier doen dan in andere delen van het land. Immers, er bestaat daar een andere traditie. Het gaat specifiek over kleinere projecten waar men in een overgangperiode streeft naar bepaalde managementhulp enzovoort, waar wij toch een degressief systeem voorstellen en waar men denkt aan 100, 70 en 30 procent en waar het vanaf het derde jaar zelfbedruipend zou moeten zijn. De werkgevers spelen daarop in in een bepaalde vorm. Zij vragen of in dit systeem de ingroeibanen niet zouden kunnen worden opgenomen. Dat moet ook in de tewerkstellingsconferentie worden besproken. Op bepaalde ogenblikken zouden mensen ter beschikking kunnen worden gesteld, die in een eerste fase een bijpassing van het loon krijgen tot het is aangepast, zodanig dat het voor de KMO's of andere bedrijven mogelijk moet zijn die mensen vooruit te helpen, zodat ze na een eerste aanpassingsfase in het normale arbeidscircuit worden opgenomen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Er werd gevraagd een vergelijking te maken tussen de kostprijs van de beroepsopleiding, de sociaal-economische pedagogische vormingsinstituten, de vormingsinstituten van de Middenstand en de VDAB. Men zegt mij dat de kostprijs voor die beroepsopleiding stukken hoger ligt bij de VDAB dan bij de sociaal-pedagogische vormingsinstituten. Is dat juist ?

Minister L. Detiège : Ik heb u reeds gezegd dat dit niet helemaal correct is. Het hangt immers af van de vorm van beroepsopleiding, van de berekeningswijze die men hanteert en van de wisselwerking. Zo organiseert de VDAB een aantal beroepsopleidingen in samenwerking met de particuliere sector, opleiding waarvoor de VDAB trouwens wordt betaald. In dit geval zijn de kosten relatief klein. Wanneer bijvoorbeeld langdurig werklozen worden begeleid of wanneer deze een bijkomende vergoeding krijgen, liggen de kosten uiteraard hoger. Dit heeft echter niets te

maken met het onderwijssysteem op zich. Volgens ruwe schattingen komt dit voor de VDAB neer op 350 frank, voor andere vormen binnen VIZO bedraagt dit soms 2000 frank. De precieze gegevens zal ik u echter toesturen.

Het is dus onmogelijk een uniforme conclusie te trekken : veel hangt immers af van de rendabiliteit van een bepaalde sector. Als een bepaalde onderwijssector bij voorbeeld maar één of twee leerlingen telt, zullen de kosten erg hoog liggen ; bij een volledige klas daarentegen zal het cijfer er heel anders uitzien.

Een vergelijking maken is dus erg moeilijk. De samenwerking tussen VDAB, onderwijs, VIZO en landbouwscholing is precies één van de materies die binnen de Vlaamse regering onmiddellijk na nieuwjaar wordt besproken. Ook in de regeringsverklaring is vermeld dat er zowel coördinatie moet komen als betere afstemming op de arbeidsmarkt. Specifiek voor volwassenenvorming moet er een betere afstemming komen op de arbeidsmarkt. Op andere gebieden zoekt ook de VDAB naar samenwerkingsakkoorden, ik denk bijvoorbeeld aan de problematiek in verband met het Nautisch Instituut waarbij akkoorden met het onderwijs worden gesloten om dubbel gebruik te vermijden. Men tracht ook meer en meer met de particuliere sector samen te werken.

Mijnheer Candries, over de resultaten van de top van Edinburgh hebt u van de minister-president de nodige informatie gekregen. Ik denk dat wij in verband met deze materie duidelijk op dezelfde lijn zitten als de Europese Gemeenschap.

Over de urgentieprogramma's voor sociale huisvesting werd door de **studiecommissie-Maris** verslag uitgebracht. Deze problematiek werd uitdrukkelijk in de commissie voor Economie en Werkgelegenheid behandeld en hierover zijn ook een aantal vragen gesteld.

Wij gaan ervan uit dat het urgentieplan, gespreid over een periode van drie jaar, ongeveer 10.000 bijkomen-

de woningen zal opleveren. Dit komt overeen met 9.000 arbeidsplaatsen, gespreid over drie jaar, of ieder jaar 3.000 arbeidsplaatsen. Indien er een inzinking zou komen op de arbeidsmarkt zal er dank zij het urgentieprogramma geen daling optreden van de werkgelegenheid. We zullen in feite de put vullen door impulsen te geven via dit programma van sociale huisvesting.

Ook in deze sector rijzen er echter problemen. De reden hiervan is dat scholen zich niet meer toeleggen op ruwbouwbberoepen. Hier zijn de tekorten dan ook het grootst. Bij de voltooiingsberoepen bestaat er een behoefte aan tegelzetters, vloerders en stucadoors. Voor deze opleidingen moet de sector een beroep doen op de VDAB. Immers, via de scholen komen er te weinig mensen terecht in deze sector. Het is dus noodzakelijk dat dergelijke vormingen worden gepromoot. In een aantal subsectoren zijn er dus duidelijk kansen op tewerkstelling, bij voorbeeld als lasser, technicus-elektriciteit, mecanicien-hersteller, grondwerker-bouwmachines.

Instroom uit het onderwijs schiet hier in zekere mate tekort. De VDAB doet hier evenwel een inspanning. Ook voor 1993 houden wij rekening met de tewerkstellingsimpact van het urgentieprogramma, een uitbreiding van de opleidingscapaciteit voor de bouw die trouwens gedeeltelijk door de bouwsector wordt gefinancierd. Op deze manier moeten wij uiteindelijk resultaten boeken en zullen wij voorbereid zijn op de impuls die ter zake wordt gegeven op de arbeidsmarkt, waardoor bijkomende werkgelegenheid wordt gecreëerd.

Ik meen dat zulks positief is. Dit sluit trouwens aan bij de bekommelingen van de heer Schuermans.

De Sint-Michielsbonus, zoals hij wel eens wordt genoemd, geeft aanleiding tot verschillende overwegingen. Met mevrouw Demeester, minister van Welzijn en Gezin, hier in het halfroond aanwezig, zou ik zeker geen beslag durven leggen op de 10 miljard frank voortkomend uit dit akkoord. Dat is ook mijn bedoeling niet.

Detiège

Op het ogenblik dat wij de tewerkstellingsprogramma's evalueren en vaststellen dat een aantal sectoren niet tot doorstroming op de arbeidsmarkt leiden — ik denk bij voorbeeld aan een aantal DAC-projecten waar mensen gedurende tien jaar of meer in een bepaalde sector zijn ondergebracht die ondertussen ook is geëvolueerd — moeten wij onderzoeken of deze mensen in die sector moeten blijven ofwel of zij eventueel samen, de nodige fondsen moeten worden overgeheveld.

In feite gaat het dan niet meer om een impuls voor tewerkstelling maar het is een vaste tewerkstelling geworden die in een andere sector thuis hoort.

Binnen de begroting van de Vlaamse Gemeenschap moeten wij zelf een aantal impulsen geven. Bij voorbeeld inzake sociale huisvesting zullen middelen ter beschikking worden gesteld die onmiddellijke effecten op de tewerkstelling zullen hebben.

Wat milieuinvesteringen betreft, kunnen wij twee aspecten benaderen, namelijk werkgelegenheid en tegelijkertijd de bekommering om het milieu.

Ook inzake infrastructuur is het zeker niet de bedoeling zaken te creëren waarvoor de nodige gelden niet beschikbaar zijn, maar wel middelen ter beschikking te stellen voor arbeidsintensieve projecten.

Er kunnen ook verschuivingen plaatsvinden, bij voorbeeld kleinere projecten in verband met sociale economie waarvoor ongeveer 100 miljoen frank ter beschikking is gesteld. Het is weliswaar een klein bedrag in het geheel, maar toch kunnen hierin misschien moeilijk te plaatsen groepen terecht komen.

Zoals in de regeringsverklaring is vermeld, zijn er inderdaad budgettaire bekommelingen. Wij mogen evenwel niet vergeten dat werkgelegenheid zowel economie als tewerkstelling betekent.

Waar ik de nadruk op wil leggen, is het volgende. Wij mogen met 200.000 uitkeringsgerechtigde werklozen en met een industrie die op dit ogenblik jaarlijks slechts 4.500 arbeidsplaatsen kan creëren, niet bij de pakken blijven zitten, wat alleen maar gevaarlijk zou zijn voor de maatschappij. Vandaar dat er middelen voor de werkgelegenheid moeten worden vrijgemaakt. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

WELZIJN EN GEZONDHEID

De voorzitter : Wij behandelen thans de materies waarvoor de ministers Demeester-De Meyer en Detiège bevoegd zijn, met name Welzijn en Gezondheid.

Mevrouw Maximus, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw L. Maximus, verslaggever (*op de tribune*) : mijnheer de voorzitter, dames ministers, collega's, de commissie voor Welzijn en Gezondheid heeft een vruchtbare bespreking besteed aan de documenten die het beleid van de ministers Detiège en Demeester schragen en heeft mij de opmaak van de verslaggeving over de materie onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden toevertrouwd.

Het gaat om een beleidsdomein dat nog aan belang heeft gewonnen in het kader van het sociaal urgentieprogramma. Het moet een antwoord bieden aan de problemen van de scherper wordende tweedeling in onze maatschappij die gekenmerkt wordt door concentraties van langdurig werklozen en bestaansminimumtrekkers in verpauperde wijken waar de verloederde woonomgeving een vruchtbare voedingsbodem wordt voor verslavingen en kleine criminaliteit. Daar is het begrip kansarmoede ontstaan. Het beleid staat voor de uitdaging de spiraal van de marginalisering in die wijken te doorbreken.

De overheid heeft duidelijk gekozen

voor het aanpakken van de oorzaken van deze marginalisering en niet voor een politiek die, zoals in het verleden, gericht is op het verzachten van de symptomen. Een dergelijk beleid vraagt om een systematische aanpak in de diepte. Er moest dan ook een keuze worden gemaakt tussen de gemeenten die volgens objectieve parameters prioritair aan bod moesten komen. Deze gemeenten moesten bovendien blijk geven van hun bereidheid om in permanent contact met de overheid projecten ter bestrijding van de kansarmoede op het getouw te zetten.

Het debat heeft zich in de commissie bijna als vanzelfsprekend toegespitst op deze problematiek. Waarom worden de middelen geconcentreerd in VFIK-gemeenten ? Is de lijst ter zake niet aan herziening toe ? Is er geen overlapping tussen gemeentelijke projecten en initiatieven van hun OCMW's ? Wordt de besteding van de gelden ernstig gecontroleerd ? Dit waren vragen die mochten worden verwacht bij de eerste beoordeling van de projecten die pas goed uit de startblokken komen en die krachtens het regeerakkoord moeten worden geëvalueerd en eventueel bijgestuurd.

Uit het antwoord van mevrouw Detiège op deze vragen blijkt dat de evaluatie ervan volop aan de gang is. Een nieuwe strategie, namelijk het sluiten van convenanten, wordt gevolgd. Deze moet het mogelijk maken zeer gericht bepaalde deelaspecten van de kansarmoede, zoals de gezondheidszorg, de problematiek van de kansarme jongeren, de sociaal-culturele participatie enzovoort, aan te pakken.

Hierbij werd duidelijk dat structurele banden tussen de beleidsdomeinen noodzakelijk zijn omdat deelaspecten van de kansarmoedebestrijding, tewerkstelling, onderwijs, welzijn, huisvesting, gezondheidszorg, cultuur en sport tot de bevoegdheid van verschillende ministers behoren.

Er bestaat dus duidelijk een visie op de aanpak van het probleem van de sociale achterstelling en de commis-

Maximus

sieleden zien dan ook met belangstelling de deelrapporten tegemoet evenals een grote evaluatie, op wetenschappelijke basis, van de resultaten van de VFIK-projecten op het terrein, waarvoor middelen op de begroting werden ingeschreven. Intussen wordt de regering verzocht de continuïteit van het beleid in de VFIK-gemeenten te verzekeren door de lijst van de in aanmerking komende gemeenten voor de duur van 1 jaar vast te leggen.

Een ander onderwerp dat in de bespreking ruim aan bod kwam, betreft het preventief gezondheidsbeleid. Het zal niemand verwonderen dat veel aandacht ging naar de nieuwe vastberaden aanpak van de AIDS- en drugsproblematiek die in overleg met de sector wordt georganiseerd op een wijze waaraan sommigen nog moeten wennen, maar die minder vrijblijvend is dan de traditionele, brave informatiecampagnes die weinig effect resorteerden.

Ook de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding en de rol die het Vlaams Instituut voor de Gezondheidspromotie ter zake kan spelen, werd langdurig besproken. Alle leden uitten hun bezorgdheid aangaande de stijging van de gezondheidsrisico's in onze samenleving en de slechte fysieke conditie van onze jeugd en pleitten voor een gecoördineerde interdepartementale aanpak van de preventie, met de klemtoon op de rol van het onderwijs in de noodzakelijke wijziging van de gedragspatronen van de betrokkenen. Er worden dus aanzienlijke kredieten geïnvesteerd in het medisch schooltoezicht, dat in 1985 nieuwe taken toegewezen kreeg. De helft van de beschikbare tijd moet worden besteed aan leerlinggebonden activiteiten, contact met de school en ouders, relatiebewaamheid en seksualiteit. Wij vinden sommige middelen voor de PMS-centra ook terug op de begroting van Onderwijs. Het is niet mogelijk de kosten vergeleken met de baten inzake gezondheidspromotie juist in te schatten.

De piste van de PMS-centra en de

school verdient evenwel verder te worden uitgediept, hoewel niet alle commissieleden het er roerend over eens waren dat de school het ideale terrein is om vanuit psychologisch oogpunt bij jongeren gezondheidsbevorderende attitudes aan te kweken. De toekomst zal uitwijzen of de sceptici het al dan niet bij het rechte eind hebben.

Hoe dan ook, het Gezonde Scholenproject in Vlaanderen, — dat kadert in een breed Europees verband —, dat werd opgezet binnen de structuur van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie, heeft een massa gegevens verschaft over de algemene gezondheidstoestand en het gezondheidsgedrag van de schoolgaande jeugd. Het biedt dan ook een betrouwbare basis om het preventiebeleid naar jongeren toe verder uit te bouwen.

Daarmee zijn wij beland bij de screening en de monitoring. De commissie verklaarde zich akkoord met het standpunt van de bevoegde minister, dat in overleg met de nationaal georganiseerde gezondheidszorg werk moet worden gemaakt van het vervangen van de zinloze wilde screening door een gestructureerde en doelgerichte opsporing van sociale kwalen die de overlevingskansen in aanzienlijke mate kunnen doen toenemen. In Vlaanderen sterven, ondanks onze kwalitatief zeer goede en zeer toegankelijke gezondheidsvoorzieningen jammer genoeg nog te veel mensen op een te jonge leeftijd, wat had kunnen worden voorkomen.

De commissie heeft dan ook met voldoening kennis genomen van de initiatieven die worden genomen om de diverse organismen die zich met registratie bezighouden, niet alleen verder te ondersteunen, maar ook en vooral dat dit op een methodologisch verantwoorde wijze zal gebeuren en in samenwerking met de huisartsen, wier rol in de preventie op die wijze wordt bevestigd. De schaarse middelen voor preventie optimaal aanwenden, wordt aanvaard als voorlopig de enige oplossing zolang de curatieve zorgen zo goed als alle beschikbare middelen op nationaal vlak blijven opslorpen en er dus geen mogelijk-

heid is voor overheveling ervan naar de gewesten.

Het blijft de unanieme wens van de commissieleden dat in de toekomst meer geld vrijkomt voor een voorkomingsbeleid op het vlak van de gemeenschappen. Vermits de indicatieve stemming betrekking had op het geheel van de ingediende materie verwijs ik ter zake, mijnheer de voorzitter, naar het deelverslag van de heer Arts.

De voorzitter : De heer Arts, verslaggever, heeft het woord.

De heer A. Arts, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames ministers, geachte collega's, niet uit gewoontemisdrijf, maar uit overtuiging dank ik de diensten van de Raad die het mogelijk hebben gemaakt het verslag dat mijn naam draagt aan u voor te leggen. De discussie zoals mevrouw Maximus heeft vermeld, was over dit tienpercentenprogramma — wij praten over tien percent van de Vlaamse begroting — bijzonder levendig en legde getuigenis af vanuit de realiteit, vermits de meeste aanwezige commissieleden — de afwezigheid van een fractie werd betreurd — vanuit hun eigen bekommernis in hun eigen regio getuigenis konden afleggen van wat zij beleefden en daardoor aan deze commissiediscussies een interessant en levendig cachet gaven. In het tienpercentenprogramma werden niet minder dan tien hoofdstukken behandeld. Alleen al die opsomming geeft ze een idee over de omvang waarover wij gepraat hebben. Het ging over bijzondere jeugdzorg, gezins- en bejaardenhulp, kindzorg, bejaardenzorg, gehandicaptenzorg, samenlevingsopbouw, algemene welzijnszorg, vrijwilligerswerk, migranten, gezondheidszorg en op het laatst — men was het bijna vergeten — als een van de belangrijkste onderdelen, de OCMW's. Daarover moet ik binnen een tijdsbestek van tien minuten verslag geven.

Mij lijkt het dan ook beter enkele rode draden uit de discussie naar voren te brengen, in tegenstelling tot de gedetailleerde verslaggeving die u uiteraard zelf in het rapport kan lezen. Wat waren naar mijn overtuig-

Arts

ging de rode draden doorheen deze discussie en de aanbrengh van de minister ?

Ten eerste en niet onbelangrijk, niemand heeft zeer expliciet gevraagd naar subsidiëring of reglementering van een nieuw initiatief, uitzondering werd gemaakt voor twee punten, niet zonder te minimaliseren, maar om de omvang ervan niet tot de andere initiatieven op te trekken. Er werd gevraagd naar nieuwe initiatieven voor autisme en een traumacentrum.

Uiteindelijk kondigde de minister zelf aan eventueel een nieuw initiatief te zullen nemen in verband met het basisdecreet aangaande het vrijwilligerswerk. Voor het overige vroeg niemand naar belangrijke nieuwe initiatieven.

De tweede rode draad is de steeds terugkerende bekommernis van alle intervenianten of het geld wel goed werd besteed. Het gaat hier om een belangrijk element. Dat bewijst dat blijk werd gegeven van verantwoordelijkheidszin en tevens dat werd ingegaan op een suggestie van de minister om na te gaan of ter zake alles bij het oude mag blijven.

Na een periode tijdens dewelke onmiddellijk initiatieven moesten worden genomen om meteen te beantwoorden aan de gestelde noden breekt de tijd aan dat men zich rustig begint af te vragen of al wat op het terrein aanwezig is, wel essentieel is. In dat verband werden de bejaardenhulpsters te Maaseik aangehaald die ik uiteraard allen verdedigde. Hiermee treed ik wel even uit mijn rol van verslaggever. Een detail kan ik u echter niet onthouden omdat het kenmerkend was voor deze rode draad, met name de opmerking dat de diensten de mensen uitstekend kennen, maar dat de vraag rijst of de mensen de diensten wel kennen.

Ten derde rezen er vragen in verband met al de tegenstellingen die in de loop van de tijd groeiden, zoals tussen de thuisverzorging en de **instellingen** of tussen de algemene diensten en hulpverlening, en de gespecialiseerde hulpverlening. Een ander

tegenstelling ligt in de vraag of er al dan niet een eenvormig personeelsstatuut moet bestaan voor alle gesubsidieerde diensten, al dan niet in samenhang met het personeelsstatuut van de Vlaamse Gemeenschap. In dat verband refereer ik naar opmerkingen met betrekking tot de centra voor geestelijke gezondheidszorg. Men vroeg zich ook af of er nog een verschil bestond tussen de welzijnsdiensten en de gezondheidszorg. Dienaangaande zei de minister dat eventueel initiatieven zullen worden genomen. Persoonlijk meen ik dat de minister ter zake misschien een beetje te snel haar beide bevoegdheden — Welzijn en Gezondheid — wil verenigen in één geheel. Inderdaad, alle welzijns- en **gezondheidsinitiatieven** kunnen nooit in één en dezelfde situatie worden verenigd. Ik denk meer bepaald aan de centra voor geestelijke gezondheidszorg die specifiek in de gezondheidssector actief zijn en waarvan moeten worden beklemtoond dat zij toch niet direct in een algemeen welzijnsdienst kunnen worden opgenomen. Mevrouw de minister, hiermee wou ik enkel een waarschuwingslichtje laten flikkeren.

Een volgende rode draad die ik meende te zien is de nog steeds hangende problematiek in de verhouding tussen federale en **gemeenschapsbevoegdheid**, die aanleiding geeft tot moeilijkheden die op een oplossing wachten. Ik zal ze even op een rijtje zetten.

Ten eerste, de OCMW-wetgeving. In de Kamer werd een nieuwe wet in verband met de OCMW's goedgekeurd. Morgen zal over deze wet in de Senaat worden gestemd. Deze wet grijpt regelrecht in op de feitelijke situatie van het welzijnsbeleid ter plaatse.

Ik verwijs naar de gezondheidszorg. Hoewel het debat me nauw aan het hart ligt, zal ik het nu niet openen.

Ik verwijs ook naar de kinderopvang. In antwoord op de betrokken vragen heeft de minister, met de initiatieven van de nieuwe nationale CAO voor ogen, de tegenstelling aangetoond tussen het federale en het regionale niveau en zelfs tussen kindgerichte en tewerkstellingsgerichte initiatieven.

Ik denk ook aan de problematiek van de gehandicapten. Het fonds van 1981 werd wel genormaliseerd, maar de gehandicaptenzorg werd ook federaal ingeschakeld in het RIZIV.

Al deze problematieken spelen ons in onze kinderlijke groei naar een volwassen federale staat nog steeds parten.

De **heer A. Denys** : Mijnheer Arts, wie kan daar als buitenstaander nog aan uit ?

De **heer A. Arts** : Mijnheer Denys, ik ben slechts verslaggever. Ik wil daarover best op een ander ogenblik discussiëren. Ik kan er nog aan uit. Het is niet omdat er moeilijkheden zijn dat het onoplosbaar is.

De **heer A. Denys** : Ik twijfel er niet aan, mijnheer Arts, maar wat moeten de mensen daarvan denken ?

De **heer A. Arts** : Mijnheer Denys, pleit u voor radicale oplossingen ? Voor mij niet gelaten !

In onze commissie werd bijna een amendement aanvaard. Maar het lukte niet omdat de minister een heilige belofte heeft afgelegd aan de voorstanders van het amendement waarop het amendement onmiddellijk weer werd ingetrokken. Het betreft de volwaardige **personeelssubsidiëring** voor de autonome centra, die stilaan de 90 percent subsidiëring zullen bekomen.

Mevrouw de minister, aangezien u ook **minster** van Begroting bent, is het voor ons geen zorg te weten waar u het geld hiervoor vandaan zult halen.

De **voorzitter** : De heer Anthuenis heeft het woord.

De **heer G. Anthuenis** (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames ministers, collega's, ik hou eraan namens de VLD-fractie de verslaggevers te feliciteren met het volledig en objectief verslag van onze **commissiewerkzaamheden**. Het belangrijkste wat ik uit de commissievergaderingen heb onthouden, is de uitspraak van mevrouw de minister over de noodzaak om de rol van alle werkvormen

Anthuenis

in het welzijnswerk te bevragen en te onderzoeken welke functies ze in de toekomst moeten vervullen.

De VLD-fractie kan deze stelling ondersteunen omdat we van mening zijn dat de hulpzoekende burger in vele gevallen niet kan uitmaken welke werkvorm of voorziening de meest geschikte is om zijn of haar problemen te helpen oplossen. Hierbij denk ik aan de onduidelijkheden ten aanzien van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, de openbare of minder openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, de Centra voor Levens- en Gezinsvragen enzovoort.

Ik vrees dat wij op het punt zijn beland dat de bevolking door het bos de bomen niet meer ziet. Het welzijnsveld wordt gekenmerkt door een verregaande overlapping en versnippering van de middelen. Collega Van Wambeke stelt in dit verband regelmatig het benadelen van de OCMW's aan de kaak. Zelf ontvangen wij als lid van de commissie voor Welzijn en Gezondheid ook talloze brieven waarin de ongelijke behandeling van de diverse werkvormen steeds wordt gesignaleerd. Een ernstige evaluatie waaruit de passende conclusies worden getrokken lijkt me dan ook onontkoombaar.

Tot slot wil ik wijzen op de optie die de Vlaamse liberalen destijds samen met de Volksunie hadden genomen bij de opstelling van het zogenaamde tienpuntenprogramma voor de omvorming van de OCMW's tot pluralistische eerstelijnswelzijnsbureaus.

De Vlaamse liberalen en democraten wordt vaak verweten dat zij in hun strijd tegen de verzuiling ernaar streven alle initiatieven die uitgaan van het maatschappelijke middenveld uit te schakelen. Bij deze gelegenheid wil ik deze insinuaties ontzenuwen en duidelijk maken wat de Vlaamse liberalen en democraten precies willen.

De VLD-fractie is van oordeel dat de verzuiling kan worden aangepakt door de rechtstreekse subsidiëring van organisaties te vervangen door een rechtstreekse subsidiëring van de

burgers. Als de burger vandaag zijn weg niet meer vindt in de doolhof van voorzieningen en instellingen, dan heeft dat te maken met het feit dat de politiek en de overheid te veel aandacht hebben besteed aan de tussen de overheid en de burger gesitueerde structuren en organisaties, terwijl de burger zelf verwaarloosd werd. Dit heeft geleid tot een onvoorstelbare kostenverhoging en ik zal dit aantonen met het voorbeeld van de pararegionale instelling Kind en Gezin.

In de bijlage bij het verslag wordt een overzicht gegeven van de kostprijs van de dagopvang. De gegevens zijn gebaseerd op het jongste jaarverslag van Kind en Gezin. Voor elk kind dat in Vlaanderen in het gesubsidieerde circuit wordt opgevangen via Kind en Gezin, betaalt de overheid 474 frank subsidie, bovenop de bijdrage van 356 frank van de ouders, in totaal dus 830 frank. Privé-onthaalmoeders of privé-kinderdagverblijven vragen zelden meer dan 600 frank per dag. Een artikel verschenen in De Standaard van 3 oktober bevestigt dat de gemiddelde prijs voor opvang in kinderdagverblijven in de grote steden meestal rond de 600 frank schommelt. Met andere woorden, tussen privé-sector en gesubsidieerde sector ligt er een verschil van 200 frank. En waarom eigenlijk? Is de opvang in het gesubsidieerde circuit zoveel beter dan in het niet-gesubsidieerde circuit? Ik meen van niet. Verschil in prijs is volgens ons alleen te wijten aan het feit dat er zich tussen overheid en burger structuren bevinden die een kostprijs hebben, maar die geen bijkomende diestverlening betekenen. De Vlaamse liberalen en democraten willen deze situatie veranderen door het financieringsmechanisme te herdenken.

Na deze vaststelling kunt u begrijpen dat de VLD-fractie geenszins akkoord kan gaan met de beslissing van de Vlaamse regering om van 1 januari af de ouderbijdragen te verhogen met 6 procent. Met het voorbeeld dat ik zoëven aangehaald heb, meen ik voldoende te hebben aangetoond dat het niet nodig was de ouderbijdrage te verhogen om ruimte te creëren voor bijkomende kinderopvang.

De toelating om een kind meer per opvanggezin op te nemen, is een goede beslissing die een einde zal maken aan een onlogische situatie.

Vroeger kon een onthaalgezin dat niet bij een dienst was aangesloten immers een kind meer opnemen dan een gezin dat wel bij een dienst was aangesloten. Nochtans ging het in beide gevallen om dezelfde onthaalmoeder, om dezelfde ruimte en omgeving.

Dit concrete geval is kenmerkend voor de overregulering in deze sector. Het gevolg hiervan is dat vele geïnteresseerden er ook nu nog van afzien om te investeren in een kinderdagverblijf.

Mijnheer de voorzitter, ik ben mijn uiteenzetting begonnen met een belangrijke uitspraak van mevrouw Demeester. Ik wil hieraan nog een tweede uitspraak toevoegen, waarvan wij hopen dat ze weldra door de minister zal worden geconcretiseerd. Het betreft het bejaardenbeleid, meer in het bijzonder de discriminatie ten aanzien van de commerciële sector. In het verleden hebben wij hierop reeds herhaaldelijk gewezen.

Vanuit haar dubbele bevoegdheid als minister van Welzijn en Gezin en van Financiën en Begroting heeft mevrouw Demeester in de commissie onomwonden verklaard dat de commerciële uitbating in de bejaardensector niet langer meer mag worden tegengewerkt.

Ik vraag mij dan ook af wanneer de discriminatie inzake subsidiëring, inspecties en erkenningen zal worden opgeheven.

Mevrouw de minister, ik vrees dat u over enkele jaren niet graag aan deze uitspraak zal worden herinnerd omdat u dan zal vaststellen dat de partij waartoe u behoort een dergelijke uitspraak niet positief onthaalt. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, in het geheel van de Vlaamse begro-

Merckx-Van Goey

ting neemt, zoals de verslaggevers uitstekend hebben verwoord, het beleid inzake welzijn, gezin en gezondheid een belangrijke plaats in.

De Vlaamse Gemeenschap levert aanzienlijke inspanningen om het welzijn en de emancipatie van alle bevolkingsgroepen te bevorderen.

Ook in de toekomst moet de inzet van de noodzakelijke financiële middelen worden volgehouden. De CVP-fractie onderschrijft met nadruk de intentieverklaring van de Vlaamse regering en zal er nauwgezet op toezien dat deze opties in de begroting worden geconcretiseerd en hardgemaakt.

Ik verwijst naar de krachtlijnen van de CVP-fractie, die ik bij de bespreking van de begroting 1992 in juni laatstleden heb uiteengezet. Ik wil er echter op wijzen dat de minister in de commissie de discussie op gang heeft gebracht met betrekking tot de rol van de overheid in de welzijnssector.

Het beleid inzake de welzijnszorg is vertakt in de verschillende sectoren. De discussie hierover is nog aan de gang maar het staat vast dat het beleid gestalte moet krijgen en dat het gebaseerd moet zijn op een goede samenwerking tussen overheid en privé-initiatief.

Het welzijnsbeleid streeft ernaar alle initiatieven in en van de samenleving in ieders bereik te brengen. De genomen initiatieven moeten tegemoetkomen aan de behoeften van de maatschappij en alle betrokkenen moeten de mogelijkheid hebben beroep te doen op de geboden faciliteiten.

In de begroting 1993 blijven de sociale verworvenheden van onze zorgzame samenleving gevrijwaard. Prioritaire aandacht gaat uit naar de zwakste en meest kwetsbare groepen. Van de beperkte ruimte wordt gebruik gemaakt om de nieuwe uitdagingen zo concreet mogelijk te beantwoorden.

De CVP-fractie steunt het beleid van de Vlaamse regering.

Ik verwijst naar de talrijke uiteenzet-

tingen die in dit verband door de CVP-fractieleden in de commissie werden gehouden.

De uiteenzettingen in de plenaire vergadering van de heren Vandendriessche en Goutry en van mijzelf spitsen zich daarom eerder toe op enkele deelsectoren, waarover wij nog vragen hebben of waarop wij op een kritische en constructieve manier onze aandacht wensen te richten.

Zes maanden geleden bracht ik de kinderopvang ter sprake. Wij hebben toen vastgesteld dat de Vlaamse regering maatregelen nam om de kinderopvang verder te ondersteunen. Ook vandaag stellen wij vast dat er in de begroting 1993 in bijkomende middelen wordt voorzien voor betere opvang. De uitbreiding van die plaatsen, de stijging van het toelaatbare maximum aantal kinderen opgevangen door de onthaalgezinnen, een verhoging van de kostenvergoeding van de onthaalmoeders en de kinderdagverblijven en een koppeling aan de index worden hierdoor mogelijk. Dat voor de uitbreiding met 1.500 plaatsen ook in een cofinanciering van de ouders van 6 percent wordt voorzien, evalueren wij kritisch, vooral omdat de ouders hierdoor meer moeten bijdragen dan op het eerste gezicht duidelijk is. Zoals u weet, is er in een fiscale aftrek van 80 percent op de ouderbijdrage voor kinderen onder de drie jaar voorzien. Maar het plafond van maximum 354 frank wordt niet aangepast. Dat is weer een raakpunt met de federale bevoegdheid. Voor een grote groep van ouders is dat nu nog geen probleem maar het mag zeker geen mechanisme worden.

Mevrouw de minister, in uw algemene toelichting stelt u dat de volledige uitbouw van twee sporen in de buitenschoolse kinderopvang budgettair, volgens de ronde-tafelconferentie één miljard frank niet haalbaar is, en u voegde eraan toe, ook niet gewenst is. Onze fractie kan u hierin volgen, maar niets toekennen, is hieraan volkomen tegengesteld.

Onze fractie vraagt een voldoende injectie om de bestaande initiatieven te velde te coördineren opdat in de tijd

tussen school en jeugdwerk, tussen jeugdwerk en muziekschool, tussen sport en terug naar huis gaan, kinderen van 6 tot 12 jaar kunnen worden opgevangen. Maar als er in de Vlaamse regering nog geen coördinatie mogelijk is tussen de ministers van Onderwijs, Tewerkstelling, Welzijn en Gezin en Cultuur, hoe kunnen wij dan verlangen dat op het lokale vlak groepen en initiatieven elkaar zouden vinden? Voor onze fractie kan een beslissing niet langer uitblijven.

Verder is het voor ons klaar en duidelijk dat de kwaliteit primeert. Daarom ook stellen wij voor dat de tewerkstellingsinitiatieven in deze sector worden gecoördineerd door de verantwoordelijke minister bevoegd voor de buitenschoolse kinderopvang. In elk geval wijzen wij een parallel circuit af.

In verband met de gehandicapten wil ik het volgende zeggen. De algemene gedragslijn van de Vlaamse regering waarbij wordt gesteld dat de echte budgettaire marges zich beperken tot het inflatieritme is niet altijd navolgbaar in de gehandicaptensector. Er is immers niet alleen een stijgende vraag naar duurdere zorg bij volwassen gehandicapten maar de vraag naar hulpverlening en zorg wordt steeds groter. Het is een vrij jonge en groeiende sector. De impact van de groeiende anciënniteit omwille van de wijziging van de personeelsleeftijdspyramide is niet onaanzienlijk en drukt hier meer op de verdeling der middelen dan elders. Andere parameters dan het inflatieritme zijn nodig. Er is trouwens geen ruimte meer voor een verschuiving binnen de sector van de minderjarigenzorg naar de volwassenenzorg. Op tien jaar tijd is de minderjarigenzorg voor de helft teruggelopen ten voordele van de volwassenenzorg. De kritische grens is er bereikt. Hier moet men het dus niet meer zoeken tenzij er snel werk wordt gemaakt van het de facto invullen van de vele openstaande plaatsen door het uitputten van de normen. Meer dienstverlening dan nu met hetzelfde personeelsbestand lijkt niet mogelijk.

Mevrouw de minister, wij waarderen dat via een inhaaloperatie alle achter-

Merckx-Van Goey

stallen uit het verleden van het Fonds-81 zullen worden vereffend. De trekkingsrechten zijn evenwel geconditioneerd. Het Vlaams Fonds dient aan te tonen dat alle nodige maatregelen worden getroffen om nieuwe achterstallen te vermijden.

Het principe is lovenswaardig, voor zover het gaat over de terreinen die de achterstallen deden ontstaan. Is het immers niet zo dat voor het Vlaams Fonds de vertraging vooral te wijten was aan de vertraging in de berekening van de dagprijs? Het kan niet dat de sector moet afbouwen of afzien van de voorziening in bestaande noden. Het lijkt mij moeilijk de toekomst zo te vrijwaren. Welke criteria zullen worden gehanteerd om de voorgestelde structurele maatregelen te beoordelen? Volgens mij veronderstellen deze maatregelen toch wel een sprong voorwaarts.

Vanaf 1 januari 1993 zal het **gehandicapten** beleid dan ook in zijn geheel worden uitgevoerd door het Vlaams Fonds. Het uitgangspunt is dat niemand in de kou zal komen te staan en dat er niets zal worden afgebouwd zo lang er geen alternatief kan worden geboden. Deze nieuwe structuren werden bij decreet voorzien en er werd vooral een nieuwe toegangspoort gecreëerd. Tot vandaag blijven er vragen over de administratieve richtlijnen die de autonomie beperken van de multidisciplinair samengestelde provinciale **evaluatiecommissies**. Zij moeten de zorgaanvraag inderdaad evalueren en dit moet in alle sereniteit kunnen gebeuren. Te veel bureaucratie mag niet leiden tot een administratieve afhandeling van de zorgaanvraag. Integendeel, het moet een toegangspoort op **mensen** maat zijn.

Mevrouw de minister, een op drie aanvragen wordt geweigerd. Deze aanvragen concentreren zich vooral in de sociale gevallen, zoals voor de elfjarige Kelly. Voor haar was er nergens plaats. Zij is een van de vele jongeren die ingevolge de betwiste omzendbrief niet genoeg gehandicapt is voor een MPI en blijkbaar te zwaar karaktergestoord voor de bijzondere

jeugdzorg. Ik las in de krant dat uw kabinet een oplossing zoekt, er zijn echter anderen die in beroep zijn gegaan.

In januari start de beroepscommissie. Hoe lang zal de behandeling duren en wat gebeurt er ondertussen met de betrokkene? Heeft u voorstellen voor bewarende maatregelen ten voordele van de betrokkene en de persoon of instelling die hulp verleent en of opvangt? Sedert mijn interpellatie op 9 juli heeft u inderdaad heel wat beslissingen genomen en andere worden vooruitgeschoven. Graag een laatste stand van zaken want 1 januari 1993 is **vlakbij**. De start moet vlekkeloos kunnen verlopen, voor u, voor het Vlaams Fonds, voor de hulpverleners en vooral voor de **zorgvragers**.

Ten slotte, de sector bijzondere jeugdzorg. Ook in deze sector manifesteren zich een aantal belangrijke ontwikkelingen. Er is een intensivering van de zorg, de plaatsingsduur wordt steeds korter en wordt aangevuld met een meer geïntegreerde en geïndividualiseerde hulpverlening. Dit is een gunstige evolutie. De eisen en verwachtingen ten aanzien van de hulpverleners zijn daardoor echter veel groter geworden. Er is de toenemende complexiteit van de **hulpaanvragen**. De afschaffing van de dubbele erkenningen heeft gevolgen voor de bijzondere jeugdzorg. De toegankelijkheid van de voorzieningen in het Vlaams Fonds is voor jongeren uit de bijzondere jeugdzorg erg moeilijk geworden, wat in de praktijk het verlies betekent van een soms erg gespecialiseerd aanbod met betrekking tot gedragsgestoorde jongeren.

Een betere scholing van de hulpverleners en de **hulpverleningsorganisaties** heeft hun feitelijke draagkracht verhoogd. De vraag blijft echter welke de grenzen zijn van de menselijke draagkracht die daarvoor toch is vereist. Even belangrijk is de discussie die thans in de Kamercommissie voor Justitie wordt gevoerd over een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 1965. Het is toe te juichen dat precies door het invoeren van de noodzakelijke procedureregels ons Vlaams decreet op de bijzondere jeugdbijstand

wordt voltooid. Er is hierover met de Vlaamse Gemeenschap overleg gepleegd. Tegelijkertijd is op nationaal niveau een werkgroep-Cornelis grondig bezig met een globaal herdenken van de wet van 1965 op de **jeugdbescherming**. Ik dring erop aan dat ook op Vlaams niveau een gesprek over de bijzondere jeugdzorg met alle betrokkenen en deze Raad wordt gevoerd.

Ik besluit met de hulpverlening aan jong-volwassenen. Deze problematiek zit zowel binnen de bijzondere jeugdzorg als in het algemeen welzijnswerk.

Door het decreet van 28 maart 1990 tot wijziging van het decreet van juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand dat weliswaar eindigt op 31 december 1992, werd andermaal een volledig apart circuit voor de **jongvolwassenen** opgestart. Het decreet over het algemeen welzijnswerk zou in de uitvoering voor de verdere opvolging dienen te zorgen. Uiteraard kan deze overstap van de bijzondere jeugdzorg naar het algemeen welzijnswerk alleen worden gemaakt als dezelfde personeelsomkadering en dezelfde middelen gegarandeerd worden in de erkenningsbesluiten. De zorgvraag en de omkadering dient er even grondig te worden ondersteund, aangezien de moeilijkste meerderjarige jongvolwassenen niet in de verlenging van de bijzondere jeugdzorg terecht komen, maar in het toekomstige algemeen welzijnswerk.

Mevrouw de minister, ik denk dat het overleg met de sectoren en de evaluatie van het decreet nog niet rond zijn. Overweegt u dit artikel uit het decreet dat eindigt in december 1992, te verlengen? Dat zou ons toelaten een tweede heet hangijzer op te lossen, namelijk de combineerbaarheid van het begeleid zelfstandig wonen binnen het algemeen welzijnswerk en de thuisbegeleiding binnen de bijzondere jeugdzorg. Kan dat worden onderzocht? Omwille van de organisatorische en inhoudelijke kansen die dit biedt, zou die dubbele erkenning best blijvend worden voorzien.

Voor de CVP moet de heroriëntering van kredieten en tewerkstelling naar de welzijnssector verder gaan. Het

Merck-Van Goey

succes van het welzijnsbeleid hangt af van de personen die het moeten waarmaken. Mevrouw de minister, de CVP vindt in deze begroting heel wat constructieve en boeiende punten terug. Wij willen graag met u samenwerken om die te realiseren. Wij hopen dat er in de Vlaamse Raad een ruim en opbouwend overleg tot stand zal komen over de specifieke punten die ik heb genoemd en dat wij een consensus kunnen bereiken. Zo kan het Vlaams parlement ten volle de rol spelen die het toekomt.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer K. Van Overmeire (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren van de regering, collega's, deze uiteenzetting behandelt, zoals u wellicht kon vermoeden, het vreemdelingenbeleid van de regering. U noemt het misschien het migrantenbeleid of, ruimer, het kansarmoedebeleid. Ik zal mijn tussenkomst kort houden. Ik heb de teksten van de begroting gelezen en op een punt of een komma na is er geen opmerkelijk verschil met de vorige begroting. Het beleid blijft in grote lijnen hetzelfde. U blijft dat beleid natuurlijk vastberaden verdedigen, wat uw goed recht is. Het is echter ons goed recht om dat beleid even vastberaden te blijven afwijzen.

De heer G. Annemans : Dat laatste is nog niet zo zeker.

De heer K. Van Overmeire : Ik zal dan ook de uiteenzetting niet overdoen die ik zes maanden geleden bij het vorige begrotingsdebat hield. Mevrouw de minister, ik zal mij beperken tot een aantal randbemerkingen. Bij het vorige begrotingsdebat heb ik de vergelijking gemaakt tussen de Star Trek-avonturen van het ruimteschip USS Enterprise met zijn multinationale bemanning en het multiculturele avontuur dat u voor onze samenleving in petto hebt. Met de USS Enterprise gaat het nog altijd goed, we kunnen de boeiende avonturen van het ruimteschip elk weekend op de televisie meebelevan. Met de andere schepen van een multiculturele bemanning gaat het minder

goed. De USS Bosnië is ontploft en in drie stukken gebroken. Op de USS India vielen onlangs honderden doden en de USS Duitsland staat in brand. Men meldt mij dat er sinds enkele dagen opnieuw problemen zijn met het beroemde USS Los Angeles.

Ook bij ons gaat het niet goed, dat hebben we op 24 november jongstleden nog kunnen vaststellen. Dames ministers, ik hoop dat u toen even erg geschrokken bent van de vernielzucht van uw objectieve bondgenoten als de rest van de bevolking. Die gebeurtenissen kwamen nochtans niet onverwacht. Al ruim een jaar flikkeren op uw instrumentenpaneel zeventien oranje, in uw ogen waarschijnlijk bruine, knipperlichtjes.

Die geven aan dat er iets ernstigs aan de hand is, dat er iets fundamenteel mis loopt, dat de zaak op springen staat. Helaas, die signalen worden door u genegeerd.

Professor Gerlo heeft een bijzonder interessant artikel in Gazet van Antwerpen van heden geschreven. Ik meen samen met hem dat, ik citeer : ... het hele multiculturele gedoe in strijd is met de wezenheid, de doelstellingen en de verworvenheden van de Vlaamse Beweging en ook nog dat, ik citeer : ... het multiculturalisme een nieuwe heilsleer is, zoals destijds ook het communisme er een geweest is, een surrogaat voor de gauchisten. Einde citaat. Alhoewel u zichzelf en uw fractie waarschijnlijk beschouwt als een pijler van de parlementaire democratie en de onze ten onrechte ervaart als een bedreiging daarvan, kleeft er aan uw integratiebeleid een totalitair reukje, net zoals er aan elke heilsleer een totalitair reukje kleeft.

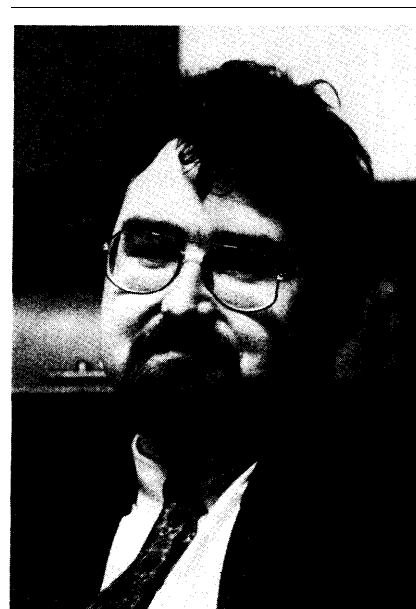
De heer F. Van den Eynde : Zeer juist !

De heer K. Van Overmeire : Ik merk trouwens op dat u het integratiebeleid verdedigt op een manier die fundamenteel verschilt van de manier waarop u andere dossiers verdedigt.

In het oostblok kon men te pas en te onpas horen dat men in een socia-

listisch land leefde, dat men bouwde aan het socialisme en dat men op weg was naar de ideale, klassenloze maatschappij. Hier kan men te pas en te onpas horen dat wij in een multicultureel land leven, dat wij ook hier nog moeten bouwen aan de multiculturele maatschappij en dat wij met zijn allen op weg zijn naar de ideale, ras-senloze maatschappij. Typisch voor een heilsleer met een niet te realiseren doel, vertelden de leiders in het oostblok aan hun onderdanen dat de weg nog lang was en dat er nog grote inspanningen moesten worden geleverd. Ook hier vertellen de leiders aan hun onderdanen dat de weg nog lang is en dat er nog grote inspanningen moeten worden geleverd.

In het oostblok bestond vrijheid van meningsuiting, zolang men maar geen kritiek had op het socialisme. Ook hier bestaat er vrijheid van meningsuiting, zolang men maar geen kritiek heeft op het multiculturele beleid. Net als in het oostblok worden de tegenstanders van de officiële staatsideologie hard aangepakt. Net als in het oostblok, waar het socialisme een utopie is gebleven, blijft de

VB-kamerlid K. Van Overmeire kaartte het migrantenbeleid van de regering aan tijdens de bespreking van de deelbegroting Welzijn

Van Overmeire

multiculturele maatschappij een illusie, alle inspanningen en miljoenen frank ten spijt. Van de harmonieuze samenleving komt niets terecht, integendeel; u kan mij geen concrete resultaten voorleggen. Na al die jaren van integratiebeleid kan u ons alleen om nog meer geduld vragen.

Men moet blind zijn om de polarisatie niet te zien, men moet blind zijn om de escalatie niet te zien. De polarisatie gebeurt niet alleen tussen Vlamingen en vreemdelingen, maar ook tussen vreemdelingen onderling en tussen Vlamingen onderling, tussen de voorstanders van de multiculturele maatschappij en wie vasthouden aan de eigen Vlaamse identiteit. De grote stappen die de regering in de richting van de vreemdelingen zet, steken schril af tegen de botte weigering om ook maar het kleinste pasje te doen in de richting van het Vlaams Blok. Zelfs indien vreemdelingen u zouden komen smeken om alstublieft terug te mogen keren, dan nog zou u ze hier houden, al was het maar om te bewijzen dat het Vlaams Blok ongelijk heeft. (*Applaus bij het VB*)

De knipperlichtjes irriteren u, dus stelt u de kwaliteit van de knipperlichtjes in vraag. U kan de knipperlichtjes ook gewoon uitdraaien, dat zal niet beletten dat straks de machiniekamer ontploft. Mevrouw de minister, het artikel waarmee u in de discussie over, of liever, ten tijde van de veroordeling van het **zeventigpuntenplan** van het Vlaams Blok uitpakte, ging over de Vlaamse immigranten in Wallonië in het begin van deze eeuw. Het beschreef hoe zij hun loon kregen uitbetaald, zich gingen bezatten en dan met elkaar op de vuist gingen. Dit maakte de verwarring alleen maar groter. Als u met een dergelijk artikel tracht te bewijzen dat ontworteling wel degelijk tot een verhoging van de criminaliteit leidt, dan zit u inderdaad volledig op onze lijn. Met dergelijk artikel kan u echter uw integratiebeleid niet onderbouwen.

Wij zijn het er hier hopelijk allemaal over eens dat de Vlamingen veel minder verschillen van de Walen dan

Turken, Arabieren en Afrikanen verschillen van Europeanen. De Vlamingen die naar Wallonië trokken, werden er ook nooit geïntegreerd. Zij werden er geassimileerd, met verlies van hun taal, met verlies van hun identiteit, zonder dat de overheid ooit een groot beleid heeft moeten op punt stellen, zonder dat er ooit miljoenen en miljoenen franken voor moesten worden uitgetrokken. Voor de assimilatie van de Vlamingen in Wallonië, voor de assimilatie van de Italianen en de Polen in Limburg, was er geen beleid en geen geld nodig.

Het was een natuurlijk proces dat trouwens de homogeniteit van Wallonië — respectievelijk Vlaanderen — niet op de helling zette.

Mevrouw de minister, wat u voorstelt, is geen assimilatie, maar integratie, niet van verwante volkeren, maar van mensen uit een heel andere wereld met als einddoel de multiculturele maatschappij en het opgeven van de Vlaamse identiteit, van Vlaanderen.

Over de gespendeerde miljoenen frank valt trouwens nog heel wat te zeggen. Ik ontving zojuist een dossier van collega Van den Eynde waaruit blijkt dat niet alle middelen even goed worden besteed. Van de 120 miljoen frank die vorig jaar aan Gent werden toegekend in het kader van het Vlaams Fonds voor de Integratie van Achtergestelden werden niet minder dan 20 miljoen frank, dus een zesde van de middelen, op een termijnrekening belegd, blijkbaar omdat ze niet op een zinnige manier konden worden besteed.

Dit alles neemt echter niet weg dat Gent in 1993 in het kader van de VFIK-projecten nog eens 6,6 miljoen frank meer zal krijgen dan vorig jaar. Ik vraag mij af of dat extra geld, bij gebrek aan zinnige projecten, ook zal worden belegd.

Uw beleid zal het **vreemdelingenprobleem** niet oplossen of zal de opmars van het Vlaams Blok niet stoppen, want daar is het uiteindelijk allemaal om te doen.

Als het gevraagde geld dan nog op

termijnrekeningen wordt belegd, wordt het helemaal te gek.

Mevrouw de minister, uw beleid, voor zover u een beleid heeft want ik krijg steeds de indruk dat u de feiten gewoon achterna loopt, is hetzelfde gebleven. Ook de wollige welzijnswerkersterminologie waarin uw beleid is opgesteld, is dezelfde gebleven. De jongste zes maanden is eigenlijk alles hetzelfde gebleven, behalve de hetze tegen de tegenstanders van de officiële staatsideologie en de problemen die wij aanklagen, die groter zijn geworden.

Het Vlaams Blok zal uw beleid dan ook bestrijden binnen het kader van de parlementaire democratie, zolang ons daartoe nog de mogelijkheden worden geboden.

De aandachtige toehoorders zullen hebben vastgesteld dat ik hier de vreemdelingen niet heb aangevallen, zij zijn immers evenzeer het slachtoffer van de multiculturele staatsideologie. Ik val hier enkel de beleidsmensen aan die willens nillens hun heilsleer aan de Vlamingen en aan de vreemdelingen willen opdringen. (*APPLAUS*)

De voorzitter : De heer Van der Sande heeft het woord.

De heer J. Van der Sande (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik zal mijn uiteenzetting beperken tot twee concrete punten in verband met de gezinsangelegenheden.

Twee punten die ik bij vorige gelegenheid, zowel in de commissievergaderingen als in de plenaire vergadering van de Vlaamse Raad, reeds naar voren heb gebracht, maar waarin ik, ondanks mijn goed bedoelde pogingen, geen verandering zie komen.

Het eerste punt betreft de gezinsvoedende activiteiten, waarvoor nu reeds 56,4 miljoen frank in de begroting staat ingeschreven.

In de commissie werd door een lid gesteld dat voor dit krediet nooit een goede verantwoording werd gegeven en dat dit een post is die als voorbeeld kan worden gesteld voor beste-

Van der Sande

ding aan diensten uit de wildgroei. Hierop hebt u geantwoord, mevrouw de minister, dat deze bedragen worden besteed aan S W, KAV en andere, waarvan u denkt dat er zinvolle diensten verstrekt worden.

U hebt bovendien beloofd, mevrouw de minister, dat u de juiste cijfers van de omslag van dit krediet over de verschillende organisaties bij het verslag zou laten voegen, maar ik heb hiervan in het verslag niets teruggevonden.

Waarschijnlijk moet ik hieruit de conclusie trekken dat deze omslag niet erg evenwichtig is gespreid.

Dit maakt het mij in feite gemakkelijker om, zonder iemand als gulzigste opeter van dit budget in het gedrang te moeten brengen, nogmaals te vragen het in de toekomst te schrappen op basis van twee gegevens, namelijk het oneigenlijk gebruik van deze subsidies en het feit dat de organiserende verenigingen uit twee subsidiepotten eten.

Wat het eerste gegeven betreft, weet iedereen dat niet alle gesubsidieerde activiteiten, hoewel waardevol op zichzelf, aan de nagestreefde doeleinden beantwoorden. Ik moet zeggen dat hierin reeds verbetering is gekomen sinds ik daarop heb aangedrongen bij gewezen minister Lenssens. Voordrachten over *cosmeticaproducten* en kookdemonstraties werden omwille van hun commercieel karakter geweerd.

Het tweede gegeven is in feite van meer doorslaggevende aard om mijn vraag kracht bij te zetten. Ik vraag ter zake de toepassing van het principe non bis in idem, want bepaalde organisaties eten met ons medeweten uit twee ruiven. Al deze verenigingen worden immers reeds als *sociaal-culturele organisatie* gesubsidieerd op de begroting van Cultuur. Het valt dan ook niet te rechtvaardigen dat ze nog een tweede maal per activiteit worden gesubsidieerd vanuit uw begroting. (*Applaus door de heer Denys*) Dit is niet rechtvaardig en deze gelden kunnen beter op een andere wijze worden aangewend, onder

meer om bij te dragen tot het herstellen van een onrechtvaardigheid in de *gezins- en bejaardenhulp*, die ik reeds herhaaldelijk heb aangeklaagd, maar waarvoor ik aan *dovemansdeuren* blijf aankloppen. Ik denk er dan ook sterk over na of ik, om de spreekwoordelijke lat gelijk te laten leggen en rechtvaardigheid te laten heersen, niet best een voorstel van decreet zou indienen.

Hoewel het probleem voldoende gekend is, wil ik hier de situatie nog eens uittekenen, want er zijn natuurlijk geen harder doven dan degenen die niet willen horen. De subsidiëring van de gezins- en bejaardenhulp gebeurt op een onrechtvaardige, discriminerende wijze. De situatie ziet er als volgt uit : de reëel gepresteerde uren worden door de overheid voor ongeveer 70 percent gesubsidieerd. De cliënten betalen ongeveer 10 percent. De instellingen betalen ongeveer 20 percent van de gepresteerde uren, vermeerderd met de gelijkgestelde dagen, zoals arbeidsongeval, klein verlet, verlof enzovoort.

De onrechtvaardigheid in de subsidiëring van de instellingen zit in het feit dat elke dienst een forfaitaire uurtoelage ontvangt, waarbij geen rekening wordt gehouden met de anciënniteit van de helpster en evenmin met de inbreng van de cliënten. Dit betekent dat een dienst met enerzijds ervaren personeel met veel dienstjaren en dus hogere wedden en anderzijds een zwak inkomenscliënteel en bijgevolg lagere inkomsten, door de overheid wordt gestraft. Dit kan toch niet stroken met een beleid waarbij men oog zou moeten hebben voor de mensen met een laag inkomen en minder kansen.

Mevrouw de minister, mijn vraag komt erop neer dat u, naar analogie met wat gangbaar is bij de kinderdagverblijven, een personeelstoelage van 100 percent zou geven. Van deze integrale personeelskosten zou men dan de cliëntbijdragen in mindering kunnen brengen. Verder zou in de subsidiëring van de gelijkgestelde dagen moeten worden voorzien. Om het aantal helpsters op de arbeidsmarkt op peil te houden en verder te verhogen, dienen de arbeidsvoor-

waarden voor alle helpsters verder te worden verbeterd. Dit houdt onder meer in dat de overheid een volwaardige dertiende maand subsidieert en niet slechts een getrouwheidspremie. Pas dan zou de lat gelijk gelegd zijn en kan men aan iedereen de beste garanties voor een degelijke kwaliteitsverzorging bieden.

Mevrouw de minister, wij willen evenwel geen onbeheerste stijging van de uitgaven in de hand werken. Om dit subsidiëringssysteem haalbaar te maken, kunnen wij ons akkoord verklaren met het voornemen dat u bij de bespreking van de begroting 1992 kenbaar maakte, namelijk om de bijdrage van de cliënt in de bejaardenhulp te herzien. Er zijn inderdaad bemiddelde bejaarden, die meer zouden kunnen betalen. U stelde terecht dat bejaard zijn geen criterium is voor financieel onvermogen. De verhoging van de kosten zou trouwens gedeeltelijk kunnen worden opgevangen door de ziekte- en invaliditeitsverzekering, die door een tussenkomst in de thuisverzorging de uitgaven voor de personeelssubsidie in het RVT-forfait kan drukken.

Een degelijke uitbouw van de thuisverzorging zou tal van bejaarden, die dit doorgaans zelf wensen, in de gelegenheid stellen langer in de eigen omgeving te blijven wonen, waardoor ze minder vlug naar een instelling moeten gaan, wat de *RVT-kosten* voor het Riziv zou drukken.

Mevrouw de minister, ik weet wel dat uitgaven van de ziekte- en invaliditeitsverzekering tot de nationale materies behoren, maar ik meen dat hiervoor het bestaande systeem van de trekkingsrechten kan worden aangewend.

Ziedaar mijn voorstel. U kan niet ontkennen dat ik oog heb gehad voor het vinden van de nodige middelen om het haalbaar te maken.

De voorzitter : De heer Maertens heeft het woord.

De heer M. Maertens (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de *minster*, ik dank eerst en vooral de verslaggevers voor hun bij-

Maertens

zonder fundamentele uiteenzettingen.

Ik richt mij meteen tot de minister om de grote bezorgdheid van Agalev uit te drukken over de gevolgen van de economische crisis op de welzijnszorg. Agalev maakt zich vooral zorgen over de mentaliteit van het beleid ten opzichte van onze medemensen, die door de welzijnszorg worden opgevangen. Ik gebruik met opzet het woord opgevangen. Hoe langer hoe meer hoor ik spreken over het groter worden van de mazen van het sociale opvangnet. Ook de minister sprak in haar toelichting bij de rol van de overheid in de welzijnszorg over, ik citeer : de sociale zekerheid kan als breedmazig financieel opvangsysteem... De welzijnszorg bestendigt derhalve een systeem waarbij mensen die uit de boot vallen of door de mazen glijden alleen maar opgevangen worden en bevordert dus de hele duale samenleving. Einde citaat. De minister zei zelf, ik citeer het weer : dit welzijnswerk groeide in de schaduw van het grote sociale beleid. Einde citaat. Het is dus verborgen voor onze luxewereld, in de schaduw . . . Volgens Agalev is enkel het gewaarborgd inkomen voor iedereen de oplossing voor het afbouwen van deze duale maatschappij.

Om die mensen in de schaduw nog mens te laten zijn besteedde de Vlaamse Gemeenschap 38,174 miljard frank aan de welzijnszorg in 1992 en 45,944 miljard frank in 1993. Toch betekent dit nauwelijks 1 percent van het BNP of het dubbele van wat we besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Dat is weliswaar een gevoelige verhoging, mevrouw de minister, maar toch nog onvoldoende. Wij weten immers dat u de welzijnszorg bijzonder ter harte neemt en er zeer goed van op de hoogte bent. Waar moet het op die wijze echter naartoe ?

U verklaart trouwens dat de budgettaire marges waarover u beschikt zich beperken tot het inflatieritme, dat in de sociale sector de bestemming van het grootste deel van de fondsen door vroegere beleidsopties is gehypothe-

keerd en dat moet worden gerespecteerd wat spontaan groeit bij de bevolking. U zegt dat de overheid de draagkracht van de individuen en de gezinnen moet verhogen en niet alles mag vervangen door een eng kader van gereguleerde diensten en taken. Iedere partij kan daar achter staan, ook Agalev. Het gaat hier jammer genoeg slechts om algemeenheden.

De vraag die wij moeten stellen is waar de nieuwe modellen zijn om met de middelen waarover wij beschikken meer kwaliteit te bieden. Agalev is en blijft immers van oordeel dat iedere burger, jong of oud, recht heeft op een individueel basisinkomen, een socio-vitaal minimum. Dit concrete basisrecht moet zó worden uitgewerkt, dat ook de zwakkeren er effectief kunnen op rekenen. Agalev eist dan het loskoppelen van arbeid en inkomen voor de sociaal zwaksten, waarbij wij dan weer niet zeggen dat ze onproductief moeten zijn. Dit kan en moet eerst gebeuren in de sector van de welzijnszorg. Er zijn ter zake trouwens voorstellen voor de sector van de beschutte werkplaatsen. Dát is het uitgangspunt waarop heel deze begroting moet steunen. Dát is een nieuw model, waarvan in deze begroting helaas niets merkbaar is.

De duale maatschappij wordt door het beleid nog verstevigd. Dat begint al in de sector van de bijzondere jeugdzorg. Mevrouw Merckx heeft daarover al vragen gesteld, die wij grotendeels kunnen steunen. In het laatste advies van de erkenningscommissie over het ontwerpbesluit inzake de erkenningsvoorwaarden voor subsidiëringssystemen voor de voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg kunnen wij lezen, dat één van de eerste opmerkingen, op pagina 2, is, dat de investeringen in de kansarmoedebestrijding en in het algemeen maatschappelijk werk noodzakelijk zijn, maar niet mogen worden gerealiseerd door vermindering of blokkering van de middelen in de bijzondere jeugdzorg.

In de praktijk gebeurt dit toch. De commissie stelt ten eerste zeer duidelijk dat zij het moeilijk heeft met de

ministeriële optie dat het nieuw erkennings- en subsidiëringssysteem budgettair neutraal moet zijn en ten tweede, dat deze neutraliteit een zware inlevering kan betekenen. Dat staat letterlijk in het verslag en laat niet aan duidelijkheid te wensen over.

Zelfs indien u daarvoor niet verantwoordelijk bent, wijst de commissie er toch op dat in de vorige legislatuur door de bevoegde minister een aantal initiatieven werden erkend, hoewel de commissie van oordeel was dat er onvoldoende waarborgen voor een kwalitatieve werking aanwezig waren. Kan u ons garanderen dat dergelijke zaken zich niet meer zullen herhalen ?

Verder wijst de commissie erop dat de erkennings- en subsidiëringvoorwaarden sinds het besluit van de Excutieve van 20 december 1989 reeds zes maal — zes maal in een tijdspanne van vier jaren, wat getuigt van een korte termijnpolitiek — en vaak op ingrijpende wijze werden gewijzigd, terwijl de laatste regeling van 22 mei 1991 — dus reeds anderhalf jaar geleden — alweer op de helling staat.

Mevrouw de minister, moeten wij de kanker niet zoeken in het feit dat er constant aan symptoombestrijding wordt gedaan en er in deze sector geen langetermijnvisie bestaat ?

Het huidige beleid — dat is niet nieuw — wordt nog steeds gekenmerkt door een versnippering en een tijdelijkheid, wat Agalev tot vervelens toe steeds heeft aangeklaagd, maar wat door het gewaarborgd socie-vitaal minimum voor de zwaksten grotendeels zou worden opgelost.

De dotatie aan het Fonds voor Bijzondere Jeugdzorg stijgt dit jaar inderdaad met 103 miljoen frank, met de bedoeling een hoger gekwalificeerde zorg toe te laten. Niettemin vallen de hervormingsplannen van de minister bij de betrokken sector niet in goede aarde, wat merkwaardig is wanneer er 100 miljoen frank meer wordt voorzien.

Wanneer we nagaan uit welke hoek deze kritiek komt, merken we dat

Maertens

men vooral bij de niet-residentiële opvang van jongeren problemen verwacht, omdat uw hervormingsplannen onder meer via samenwerkingsverbanden en het nieuwe subsidiëringssysteem op basis van forfaits, ingrijpende besparingen zouden opleveren. Ook het Platform voor Bijzondere Jeugdzorg verwerpt uw plan, niet omdat de kwaliteit van de hulpverlening zal toenemen, want dat is goed, maar omdat de werkdruk aanzienlijk zal worden verhoogd.

In verband met dit punt wil ik u even herinneren aan de zogenaamde witte woede, waarmee u eergisteren nog werd geconfronteerd. In de gehandicaptenzorg en in de bijzondere jeugdzorg rezen voor het personeel de grootste problemen, en het is precies in die sectoren dat de regering een aantal verbintenissen heeft aangegaan om zowel het financieel statuut als de arbeidsdruk en de tewerkstelling te normaliseren.

Ten eerste, wat de barema's betreft was er een verbintenis van de regering om in 1992 een programmatie vast te leggen ter verdere realisering van de streekbarema's. Ter zake werd nochtans op de begroting niets voorzien, zelfs niet de loonsverhoging van 2 procent op 1 november 1993, waarvoor toch afspraken bestonden.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Maertens, sta mij toe dit te weerleggen omdat daarover vaak veel leugens worden verteld.

De Vlaamse regering heeft de verdeling van deze 2 procent voor 1992 in het kader van de provisionele kredieten op de begroting gepland. Zoals dat trouwens altijd het geval is, worden zij op het ogenblik dat de verhoging effectief intreedt over de verschillende sectoren verdeeld. Trouwens, u zal daar alle sectoren van het welzijnswerk in terugvinden.

Ik heb u onderbroken om erop te wijzen dat ter zake fundamentele leugens worden verspreid, die ik wens te spreken.

De heer M. Maertens : Deze berichten worden door de sector verspreid.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Het is jammer dat de sector deze geruchten verspreidt. Via de kranten heb ik het correct laten vermelden en mag men niet beweren dat het om een welles-nietes-spelletje gaat. Immers, wij hebben klare taal gesproken en met de opvoeders wordt geen enkele andere discussie gevoerd dan deze over de streefbarema's, die door mijn voorganger op lange termijn werden bepaald, waarbij nooit van één jaar sprake was. Ik hou mij ter zake eveneens aan een lange termijn.

Al het andere dat men vertelt is onjuist, aangezien er geen afbouw is van jobs en er geen bedreigingen werden geuit. Integendeel, de afspraken worden gehonoreerd en daaromtrent bestaat er geen enkel meningsverschil.

De heer M. Maertens : Mevrouw de minister, ik noteer dit.

Ook voor de sectoren Kind en Gezin en het residentiële werk, voor jongeren en volwassenen, wens ik te vernemen welke initiatieven u zal nemen om de huidige discriminatie op personeelsvlak weg te werken.

Naar aanleiding van de wijzigingswoede, namelijk van de erkennings- en subsidievoorwaarden, vastgesteld door uw departement en het nieuwe decreet, wees ik al op de problemen in de sector van de bijzondere jeugdzorg.

Kan u ons aan de hand van cijfermateriaal, namelijk met de werkgelegenheidscijfers, bewijzen dat er geen afbouw zal zijn ? Het komt steeds op hetzelfde neer : de mensen zijn niet voldoende geïnformeerd. Trouwens, de genoemde erkenningscommissie blijkt niet zo zeker van haar stuk te zijn, hoewel zij beschikt over de cijfergegevens.

De pedagogische begeleiding van de sociaal gehandicapte jongeren is door de verlaagde meerderjarigheid zeer duidelijk toegenomen. Die begeleiding kan enkel optimaal worden gewaarborgd door een voldoende personeelsomkadering. Deze is er voorlopig nog niet.

Kan u ons ter zake waarborgen dat de omkadering voldoende zal zijn ?

Ook in de sector van de gehandicaptenzorg is men er niet zeker van dat het Vlaams fonds over voldoende middelen beschikt om de grote structurele veranderingen te kunnen opvangen. De personeelsstop is nog steeds van kracht, met als gevolg de al eerder genoemde grote arbeidsdruk. Bijgevolg zijn aanpassingen een dringende noodzaak.

Zij zullen vooreerst de levensvreugde van de gehandicapten zelf verhogen. Hierbij denk ik vooral aan de week-eindomkadering, bijvoorbeeld in de nursingtehuizen en de bezigheidstehuizen, alsook aan de opvang van de licht mentaal gehandicapten in de internaten en de semi-internaten.

De opvang van al deze jongeren — en dááromtrent ben ik bezorgd — moet optimaal worden verzekerd, want ook hier worden de mazen van het net steeds maar groter. Kan u ons ter zake zekerheid verschaffen ?

Einde oktober hebt u op de WP-dag te Helchteren geprobeerd uitvoerig te antwoorden op de vragen van de pleeggezinnen zelf.

U hebt toch gemerkt dat uw ontwerpbesluit slechts zeer gedeeltelijk aan de vragen van deze sector tegemoetkomt. Het is duidelijk dat het vervangen van de papierwinkel door een forfaitaire formule slechts een doekje voor het bloeden blijkt, dat het probleem ingevolge de verlaagde meerderjarigheid wel juridisch oplosbaar blijft, maar dat het in de feiten en op pedagogisch vlak niet zó is.

Pleegkinderen worden op 20-jarige leeftijd — sommigen al op 18 jaar — in de vereenzaming geduwd, vaak op het ogenblik dat zij pas hun structuur kunnen opbouwen. Zelfs met de beste bedoelingen kan een pleegkind hogere studies laten doen, eventueel een kot huren en in huis opnemen, onder dezelfde materiële voorwaarden als de eigen kinderen ; hun inzet kan in die gevallen geen vruchten afwerpen. Daar gaat het precies om. Ik kan zo voortgaan over het statuut van het pleeggezin — een hele oude eis — over de erkenning van de gezinnen als praktijk kdeskundigen, de

Maertens

nazorg bij plaatsing of de terugkeer naar het natuurlijke milieu, wat ook een grote nazorg vereist. Het gaat over 2.122 pleegkinderen. Dit is misschien een ietwat te klein getal om door te wegen. Maar, als de minister deze kinderen morgen residentieel moet opvangen — de pleeggezinnen geraken immers stilaan gedemotiveerd — dan zou uw begroting met minstens een half miljard frank stijgen. Of zal u dan eens te meer een hervorming doorvoeren om de enveloppe binnen de budgettaire ruimte te houden? U zal op dat ogenblik met een nieuwe stijging van circa 103 miljoen frank niet ver komen.

Daarom vragen wij inzake pleegzorg een preventieve aanpak door te luisteren naar de sector zelf en hun voorstellen ernstig te nemen. Residentiële zorg is immers zeer duur en voor velen niet aangewezen.

De groter wordende mazen van het vangnet komen nog in grotere mate voor in de sector van de beschutte werkplaatsen. Daar moeten inkomen en arbeid van elkaar worden losgekoppeld.

Tenminste indien er niets veranderd vallen zeer binnenkort in deze sector een paar duizend anders-valide werknemers — meestal de minst productieven — ten laste van dagcentra en van de sociale zekerheid. Het kan toch niet de bedoeling zijn er zoveel als mogelijk naar het federale budget over te hevelen.

Bij de beschutte werkplaatsen stellen zich zéér grote problemen. Eerst en vooral is er het onbegrip van een deel van de bedrijfswereid die de beschutte werkplaatsen als concurrentievervalsers beschouwt, terwijl anderen de anders-validen in hun zaak beschouwen als storende of **klantenveront-**rustende elementen.

Bouwen we aan een nieuw soort racisme ten opzichte van de andersvaliden? Evoluëren we misschien naar het Duitse model waar bedrijven kunnen betalen om geen andersvaliden te moeten opnemen? Of bouwen we een bedrijfswereid op waar

andersvaliden een gewone plaats tussen de andere werknemers kunnen innemen, eventueel via ernstige en goedgecontroleerde loonsubsidies of in combinatie met een sociaal-vitaal minimum?

Vele andersvaliden kunnen enkel in beschutte werkplaatsen functioneren. Evenveel anderen kunnen in gewone werkmilieus terecht.

Alleen moet men een campagne starten om bij velen in het bedrijfsleven een ernstige **mentaliteitsom-**schakeling te bekomen. De verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven ten opzichte van andersvaliden is heel groot, want er zijn nogal wat mensen die door arbeidsongevallen in het bedrijfsleven in de beschutte werkplaatsen terecht zijn gekomen. Dat gebeurt men zo vaak.

Er is veel meer met deze beschutte werkplaatsen aan de hand. Het **Andersen Consulting** Rapport is heel duidelijk. Enkele voorbeelden: de mobilisatie van de 3,5 miljard frank slapend kapitaal moet heel omzichtig gebeuren. Bedrijfsbezoeken hebben uitgewezen dat deze reserves voor de bedrijfsvoering levensnoodzakelijk zijn. Daarop mag geen hold up gepleegd worden. De beschutte werkplaatsen kunnen ook niet zonder loonsubsidie. Het is duidelijk dat het eindresultaat daalt en dat dit nog zal worden versneld. Tot daar het rapport.

Belangrijk in dit rapport is ook de vermelding van de daling van de overheidssubsidiëring, maar daarop kom ik later terug. Dit heeft tot gevolg dat er heel wat mensen uit de boot vallen, en heel zachtjes, maar toch duidelijk, door de mazen van het net glijpen naar het federaal krediet.

Agalev stelt dat iedere man of vrouw, andersvalide of niet, recht heeft op zinnig werk en dat er bovendien zelfs keuzevrijheid moet bestaan. Inzake werkgelegenheid in deze sector is het minste dat men kan zeggen dat er nog steeds geen beleid is en dat het herdenken over de andersvaliden in het arbeidsproces nog niet eens gestart is in politieke kringen.

Sedert de regionalisering zijn de beschutte werkplaatsen via het Vlaams Fonds terechtgekomen in de verzorgende sector, en zijn ze niet, zoals oorspronkelijk het geval was, in de sector van arbeid en sociale verzorging gebleven. Dit feit heeft niet alleen betutteling tot gevolg maar ook een totaal onrendabele aanpak. Niet alleen kreeg men in drie jaar tijd 2,9 miljard frank minder inkomsten, maar bovendien werden in die periode meer dan 1 miljard frank besparingen opgelegd, wat de overheidssubsidiëring van die sector van 65 procent tot 40 procent van de totale inkomsten deed teruglopen. In Wallonië bleef de overheidssubsidiëring 65 procent. Wat we zelf doen, doen we niet altijd beter.

Dit feit op zich is niet het ergste. Vergroting van de werkdruk, hoe nefast ook, en verhoging van de produktiviteit, wat dan concurrentievervalsing wordt genoemd, kunnen de grootste beschutte werkplaatsen leefbaar houden. In de dunbevolkte gebieden brengt deze evolutie de beschutte werkplaatsen op termijn naar het faillissement, precies omdat ze klein zijn.

Wat deze sector ook niet aanvaardt, is het feit dat de bestedingen uit het Vlaams Fonds zo goed als geheel terugvloeien naar de nationale sector via RMZ, belastingen enzovoort, zodat dit voor de staat in feite een nuloperatie wordt, waarbij Vlaanderen de nationale kas stijft via de gehandicapten. Ook hierover moet met de sector worden gepraat. Zij is immers van oordeel dat de werknemers daarvoor zwaar gedupeerd worden.

Ten slotte is er de regeringsverklaring van 1992 die de sector zou doorlichten en het rendement zou verhogen. De vraag is: Wat wordt bedoeld met rendement verhogen?

Een rendementsverhoging zal, volgens ons, beslist uitmonden in een nog groter aantal andersvaliden dat door de mazen van het net zal vallen.

Agalev wenst dan ook de minister op het hart te drukken een groot aantal bedreigde beschutte werkplaatsen niet alleen door te lichten, maar

Maertens

vooral dringend van de ondergang te redden. Dit zal haar begroting op termijn een bonus opleveren, net zoals in de sector van de bijzondere jeugdzorg. Dit noemen wij dan **lange-termijnoplossingen**. Ook op andere deelaspecten in de welzijnzorg kunnen we dezelfde redenering toepassen, maar het komt altijd op hetzelfde neer. De vraag is of Uw oplossingen, die wij op zich niet negatief beoordelen, op termijn wel oplossingen zijn, of enkel een verkeerde en daarbij nog zwaar gehypothekeerde aanpak bijspijkeren. Wij waarderen uw inspanningen, maar kunnen uw begroting niet goedkeuren omdat ze de duale maatschappij verder in de hand werkt in de plaats van ze weg te werken, door het basisprincipe van een socio-vitaal levensminimum voor de sociaal zwakkeren niet in te voeren, ook al liggen de mogelijkheden hier voor het grijpen. Ik denk daarbij aan de beschutte werkplaatsen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, zoals de heer Van Overmeire heb ik ook mijn stokpaardje, met name het **AIDS-preventiebeleid**. U weet allen dat volgens het meest recente cijfer in dit land dagelijks 3,6 personen met het HIV-virus besmet geraken. U weet eveneens dat AIDS niet te genezen is, nu niet en ook niet binnen afzienbare tijd. Daarom is preventie het enige wat we tegenover deze epidemie kunnen stellen. Ik heb het al gezegd, de Vlaamse overheid heeft inzake preventie de voorbije jaren zeer weinig gedaan. Ik heb dit reeds in een vorige uiteenzetting aangeklaagd en ik moet hier herhalen dat ik die jarenlange laksheid niet anders dan misdadig kan noemen.

Er is echter meer. Wanneer men de pers van de voorbije maanden en jaren naleest, blijkt dat de inspanningen van de diverse ministers er voornamelijk op gericht zijn om paniek te voorkomen. In de persknipsels blijkt telkens weer dat de excellenties blij

zijn wanneer ze vaststellen dat er geen panieksfeer heerst bij de bevolking. Het voorkomen van paniek- of afkeerreacties is natuurlijk een lovenswaardige doelstelling maar zeker niet voldoende.

Een ander aspect is de **preventiekostprijs**. De preventie mag blijkbaar niet al te veel kosten. Men kan stellen dat hier niet eens 10 frank per inwoner aan AIDS-preventie wordt besteed. Het is bekend dat dit bedrag bij onze bureaus, onder meer in de Franstalige gemeenschap, veel hoger ligt.

Ik wil eens een stoute vergelijking maken. Dit land heeft wel 4 miljard frank per jaar over voor zogenaamde politieke vluchtelingen, maar slechts een zeer minieme fractie daarvan voor het bestrijden van een toch wel zeer belangrijk probleem, met name de AIDS-epidemie. Ook hier wordt een welbepaald contract met de burger, in casu het vrijwaren van de volksgezondheid, niet nagekomen.

Men kan zich afvragen waarom de overheid en de traditionele partijen, geconfronteerd met een bedreiging van een dergelijke omvang niet veel meer doen om de volksgezondheid te vrijwaren, om de bevolking, in het bijzonder de jeugd, in en voor te lichten.

Volgens het Vlaams Blok is de reden duidelijk. De traditionele partijen en de aan hen verkochte media zwijgen omdat er volgens hen discriminatie in de lucht hangt. AIDS-lijdende **virusdragers**, seropositieven, zijn vooral homofielen, drugsgebruikers, prostituées en vreemdelingen. Wanneer die minderheidsgroepen in het gedrang zouden kunnen komen dan gaat men natuurlijk hard zwaaien met de Verklaring van de Rechten van de Mens. Dan is er sprake van de grote schroom.

Daarom verbergen de machthebbers in dit land de waarheid. Ze worden daarin duchtig geholpen door wat ik zou omschrijven als de AIDS-lobby, een wel zeer bont gezelschap van mensenrechtenorganisaties, groeperingen van seropositieven, lesbiennes, homoseksuelen, hulpverleners actief in de drugs- en **AIDS-proble-**

matiek, progressieve juristen en dito politici.

Zij verspreiden allemaal desinformatie in plaats van informatie : de doos van Pandora moet kost wat kost gesloten blijven. Zoniet zou men wel eens in discriminatie vervallen.

Ons regime krijgt het niet over zijn hart om de samenleving echt te beschermen omdat dit moet gepaard gaan met krachtdadige, niet-permissieve maatregelen tegen besmette vreemdelingen, drugsgebruikers, homo's en prostituées.

De progressieve redenering luidt immers als volgt : als we beginnen met bijvoorbeeld de rijkswachters of lijnpiloten te testen, gebeven we ons al gauw op een hellend vlak. Dan worden weldra alle kandidaat-werknemers getest. Hierna komen de risicogroepen, vervolgens zal wellicht iedereen worden getest en geficheerd, en tenslotte zullen de seropositieven worden opgesloten, de homoseksuelen opgejaagd enzovoort.

In Zweden voerde de homobeweging op een bepaald moment actie tegen de verplichte HIV-test bij bloedgevers — wat logisch is — omdat zij zich als homo geveiseerd voelden.

Ook in Vlaanderen gebeuren dergelijke onwaarschijnlijke dingen. Ik geef het voorbeeld van de roze **inlichtingsfolder** van het Centrum voor Jongereninformatie en Advieswerk (JIAC).

Deze folder staat vol onwaarheden en immorele uitspraken. Zo staat er bijvoorbeeld en ik citeer : Je kan als drugsgebruiker besmetting vermijden door drugs te roken, door drugs te inhaleren, door drugs te snuiven. Of, ander citaat : Hoe meer sexpartners, hoe groter de kans op besmetting. Dit is echter geen reden om je gedrag te veranderen wat het aantal partners betreft.

De opstellers van deze **voorlichtingsbrochure** — als dit zo mag worden genoemd — vergeten toevallig dat een vertrouwensrelatie met één partner, of het helemaal niet gebruiken van drugs nog de veiligste oplossing is.

De Man

Deze roze folder voor de jeugd werd op kosten van de belastingbetaler uitgegeven door Ivan Brys, Roos Proesmans en met medewerking van Ida Dequeecker.

Ivan Brys is voorman van het homoseksuele Roze Aktiefront, is actief in het zogeheten Anti-Fascistisch Front en in de stalinistische Partij van de Arbeid.

Roos Proesmans komt uit de extreem-feministische groep Dolle Mina. Ida Dequeecker was eveneens Dolle Mina en is nu bedrijvig in de trotskistische SAP, voorheen Revolutionaire Arbeidersliga. Ze zijn ook alle drie actief bij Info-Jeugd. Dat slag mensen moet in Vlaanderen de jeugd voorlichten.

Dit is echter niet alles. Soms gaat men nog veel verder, zelfs tot in het onbegrijpelijke toe. Zo kan men in een aantal publicaties lezen over AIDS-racisme, over AIDS-xenofobie. Dit zijn toch op zijn minst geforceerde, onjuiste begrippen die echter duidelijk aantonen wat de echte bekommernissen zijn van de AIDS-lobby*

In het weekblad Intermediair van 11 juni 1991 wordt zelfs zonder scrupules de link gelegd tussen maatregelen in verband met de HIV-epidemie en het nationaal-socialisme, de Endlösung, de uitroeingskampen.

Als men op deze manier het deksel op de ketel probeert te houden, zal de pot uiteindelijk ontploffen.

En dan is er natuurlijk de baarljke duivel zelf : het Vlaams Blok. Men zal het de bevolking op radio en televisie, in dag- en weekbladen wel proberen wijs te maken. Het Vlaams Blok wil echter niet dat de AIDS-zieken met pestratels door de straten lopen, het Vlaams Blok wil geen brandstapels voor drugsgebruikers of prostituées.

Precies daarom doe ik nog eens een oproep om geen nonsens meer te verspreiden. We wensen een aanpak zoals bijvoorbeeld in Zweden. Wie besmet wordt, krijgt immers meer dan

waarschijnlijk AIDS, en wie AIDS heeft, sterft.

Wij hebben dan ook een hele reeks voorstellen geformuleerd in een omvangrijke brochure die volgende week wordt uitgegeven. Ik raad de minister aan ze ook eens te lezen. Enkele van deze voorstellen, meer specifiek inzake preventie, heb ik reeds besproken in mijn uiteenzetting van eind oktober ; ik zal ze hier dan ook niet herhalen. Wel wil ik nog enkele kanttekeningen maken.

In nogal wat voorlichtingsmateriaal laat men uitschijnen dat de zo geroemde vrije sex helemaal niet in het gedrang hoeft te komen : het condoom biedt immers toch bescherming...

Twee opmerkingen zijn hierbij op hun plaats.

Ten eerste, het condoom vormt geen 100 percent zekere beveiliging : het kan scheuren of slecht worden gebruikt en het vormt geen bescherming voor alle seksuele praktijken.

Ook meent het Vlaams Blok dat preventie en begeleiding niet langer in de vrijwilligers sfeer mogen blijven. Voor een belangrijke problematiek als deze moeten geschoolde en betaalde deskundigen worden ingeschakeld. Het kan niet blijven duren dat de AIDS-lobby als het ware beslag legt op de hele omkadering.

Wij juichen de verhoging van de middelen natuurlijk toe en wij hebben ook de motie van aanbeveling van collega De Groot gesteund, net als alle andere Vlaamse partijen. Ik wil er wel op wijzen dat, ten eerste, de middelen volgens ons inderdaad nog meer moeten stijgen. Ik maakte vroeger reeds de voor ons beschamende vergelijking met de Franstalige gemeenschap of de ons omringende landen. Ten tweede, de motie van de heer De Groot bewijst in feite dat iedereen het erover eens is dat de regering in de komende jaren een nog grotere inspanning moet leveren.

Ten tweede, wij hebben moeite met de inhoudelijke kant van de preventiecampagnes en tekenen hierbij het nodige voorbehoud aan. (*Applaus bij het Vlaams Blok*)

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer B. Vandendriessche (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames leden van de regering, collega's, in het regeerakkoord noemt de Vlaamse regering een kansarmoedebestrijdingsbeleid een van haar belangrijkste beleidsopties. Inderdaad, meer dan 1,5 miljard frank van de middelen wordt aan een beleid inzake de kansarmoede besteed. Ik zal een paar bedenkingen formuleren en enkele bekommernissen uiten over het efficiënt en doelmatig aanwenden van de kredieten door de Vlaamse Gemeenschap en de lokale besturen, inzonderheid over de werking van en de subsidiëring via het Vlaamse Fonds voor Integratie van Kansarmen en de invloed van het federaal urgentieplan op het Vlaams welzijnsbeleid.

Mevrouw de minister, uw initiatief om het kansarmoedebeleid van de lokale besturen in het kader van het VFIK te evalueren en bij te sturen, is lofwaardig en komt zeker niet te vroeg.

Bij de plaatselijke besturen is immers heel wat wrevel ontstaan over deze projectwerking, zowel wat de opzet als wat de uitvoering betreft.

Ondanks het wegwerken van de achterstand door versterking van de administratieve cel, ondanks het inschrijven van 20 miljoen frank voor bij komend wetenschappelijk onderzoek, ondanks het creëren van een bijkomend sociaal coördinatieteam en ondanks zoveel maatregelen die u zich in uw beleidsplan voorneemt, vrees ik dat u nog ingrijpender zal moeten optreden.

De gemeenten en OCMW's die een beroep op het VFIK kunnen doen, hebben grote twijfels over de praktische werkbaarheid, vrezen het ontstaan van een parallel circuit en achten het een uitholling van het instituut. Degenen die er daarentegen geen beroep op kunnen doen, voelen zich financieel gediscrimineerd. Beleidsmensen van een aantal privé-initiatieven vinden dat zij oneerlijk worden beconcurrereerd door de promotie-

Vandendriessche

ren van VFIK-projecten, bijvoorbeeld de goedwerkende **privé-huisvestingsmaatschappijen** tegenover het Sociaal Verhuurkantoor, of nog de autonome Centra voor Maatschappelijk Werk.

Niemand kan ontkennen dat deze laatste goed complementair werk ten opzichte van de OCMW's verrichten. Zij genieten slechts een gedeeltelijke loonsubsidie en moeten de rest van hun inkomsten bijeenzetten via het organiseren van kermissen enzovoort. Het zou billijk zijn deze centra een tegemoetkoming van 100 procent voor hun personeelskosten toe te bedelen. Kunnen hiervoor niet de weinige financiële middelen worden gevonden in afname van het VFIK-budget? Ik wijs er trouwens op dat deze CMW's zich rechtstreeks tot de kansarmen richten. De opportuniteit van een dergelijke maatregel blijkt overigens ook uit het feit dat het autonome centrum van Sint-Niklaas reeds gesubsidieerd wordt met de VFIK-gelden van de genoemde stad.

In januari 1990 heeft de SERV gewaarschuwd voor de louter projectmatige aanpak van de fondsen. Een visie op langere termijn blijft afwezig. Omvangrijke middelen verliezen hun kracht in een groot aantal kleinere initiatieven; er ontstaan, naast het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn en het Gemeentefonds, parallelle financieringskanalen.

In het veld geeft de VFIK-werking aanleiding tot heel wat spanningen. De bestaande sociale diensten in het OCMW worden weinig betrokken en zelfs buitenspel gezet. Door aanzienlijke extra middelen kunnen boeiende projecten worden opgezet. Ineens is er handenvol geld beschikbaar voor bijzondere projecten op het vlak van de sociale begeleiding, opleiding en tewerkstelling, ondersteuning bij arbeidsbemiddeling, sociale werkplaatsen enzovoort. Heel wat sociale diensten en maatschappelijk werkers zien deze boeiende initiatieven aan zich voorbijgaan. Deze projecten in een parallel circuit trekken nieuwelingen aan; jonge buitenstaanders

worden ineens dé deskundigen. Hoe graag hadden de sociale diensten van het OCMW in hun dienst geen extra marge gekregen voor vernieuwing? Hoeveel maatschappelijke werkers zouden daarin geen persoonlijke nieuwe uitdaging hebben gevonden?

Men moet de vaste OCMW-werkers de kans en de financiële middelen geven zodat zij kunnen bewijzen dat ook zij een nieuwe dynamiek kunnen geven aan een kansarmoedebestrijdingsbeleid.

Wanneer de VFIK-projecten de bestaande werking hinderen of doorkruisen, dan wekt dit aversie; wanneer het financieel statuut van de VFIK-medewerkers gunstiger is, dan bevordert dit de aanvaardbaarheid niet. De Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, afdeling Maatschappelijk Welzijn, heeft op haar jongste algemene vergadering heel wat grieven aangetekend die ik hier wens te signaleren. Op een aantal studiedagen in OCMW-kringen werden dezelfde klachten geuit.

Ik meen dat deze problematiek ernstig genoeg is om deze, samen met de plaatselijke beleidsmensen, ten gronde te onderzoeken, wil men de lokale besturen niet voor heel lang negatief stemmen ten opzichte van projectwerking.

Na deze structurele bemerking wens ik in te gaan op een aantal problemen die bij de uitvoering van de VFIK-werking rijzen.

De regeling veronderstelt totaal nieuwe initiatieven die een toegevoegde waarde en een nieuwe dynamiek realiseren. Goede OCMW-initiatieven, die destijds om financiële redenen dienden te worden stopgezet, konden in de praktijk niet worden aanvaard. Elk jaar moet een nieuw projectenplan worden ingediend, terwijl het vorige nog niet is goedgekeurd. Elk jaar is het voor vele OCMW's en gemeenten een wedren tegen de tijd om nog een aantal projecten bijeen te schrijven. Ware het niet aangewezen te werken met enveloppes waarbij aan grote deelsectoren een **deelbudget** wordt toegekend, bijvoorbeeld huisvesting, migranten of sociale te-

werkstelling? Elke VFIK-gemeente kan dit geleidelijk en projectmatig invullen en voelt zich minder betutteld.

Het merendeel van de middelen gaat inderdaad naar personeel en infrastructuur. U sprak zelf over vijfhonderd nieuwe tewerkstellingsplaatsen. Voor deze tewerkstellingsplaatsen moeten echter zeer weinig formaliteiten worden ingevuld. Sommigen beweren dan ook dat VFIK een door de overheid gesubsidieerde politisering van de maatschappelijke dienstverlening zou kunnen worden. Een aantal projecten kennen geen succes, waardoor een overschot aan mankracht en middelen ontstaat, wat wrevel opwekt.

Het is verwarrend en geeft aanleiding tot spanningen om teveel mechanismen door elkaar te laten functioneren. Het zou onrechtvaardig zijn de VFIK-werking onmiddellijk te willen afschrijven. De minister neemt trouwens zelf het initiatief om grondig te evalueren en in deze beginfase bij te sturen. Hoe dan ook moet men durven overwegen vóór 1998 versneld VFIK-projecten in het bestaande circuit in te voeren. Op termijn zou men een samenvoeging met de middelen van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn moeten kunnen overwegen, desnoods met een correctie voor de huidige VFIK-gemeenten. Ik sluit hiermee het VFIK-hoofdstuk af.

Met uw goedvinden maak ik nog een korte bedenking bij het federaal urgentieprogramma en haar impact op het welzijnsbeleid in Vlaanderen. Het urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving bepaalt grote financiële inspanningen voor gemeenten met een aanzienlijk aantal bestaansminimumtrekkers. De minister heeft in de commissie gewezen op de invloed hiervan voor het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn, omdat grote steden en kansarmoedegemeenten minder middelen uit dit Fonds, deel Bestaansminimum, zullen opnemen, waardoor meer middelen zullen vrij komen voor andere Vlaamse gemeenten en steden. Dit geldt ook voor de sociale tewerkstelling, artikel 60, paragraaf 7.

Vandendriessche

Een aantal OCMW's vrezen echter dat dit voor gevolg kan hebben dat u de criteria en de verdeelsleutels van dit sociaal fonds zou veranderen. Wij wensen geenszins dat dit zou gebeuren. Integendeel, het zou nuttig zijn dat maatschappelijk werkers opnieuw in het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn worden ingeschreven, aangezien zij op dit ogenblik door deze nieuwe reglementering een grotere bevoegdheid krijgen. Denken wij maar aan het integratiecontract of de bevoegdheid processen-verbaal op te maken.

Een allerlaatste punt betreft de opvang van de landlopers. De afschaffing van de wet op de landloperij heeft een belangrijke repercussie. Ook hierover hebben wij in de commissie gesproken.

Mevrouw de minister, kan u al deze mensen opvangen? Ongeveer 430 personen verlaten Wortel, maar op dit ogenblik zijn er slechts 1.000 opvangmogelijkheden, en die zijn volzet.

Kan u verslag geven van de interministeriële werkgroep die daaromtrent gisteren heeft vergaderd? Kan u hiervoor nieuwe kredieten vrijmaken?

Ziedaar, mijnheer de voorzitter, een aantal bedenkingen bij deze overigens evenwichtige begroting.

De voorzitter : Mevrouw Maximus heeft het woord.

Mevrouw L. Maximus (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in uw inleiding bij de vorige begroting wees u terecht, mevrouw de minister, op het feit dat welzijnszorg zo oud is als de mensheid zelf. U stelde ook vast hoe meer de manier waarop aan deze menselijke reflex om ook oog te hebben voor het lot van anderen, concreet gestalte wordt gegeven cultureel gebonden is, en mee evolueert met de wijze waarop de mensen zich als individu zelf moeten inpassen in de maatschappij waarin zij leven en waarop zij zichzelf moeten aanpassen

aan de eisen die deze maatschappij ook aan hen stelt.

De bereidheid om daarvoor te betalen als het om anderen gaat is jammer genoeg niet altijd evenredig met de eisen die mensen stellen aangaande de zorg die zij voor zichzelf opeisen als daartoe het ogenblik is gekomen.

Wij staan dus voor een maatschappijkeuze waarbij zeker niet mag worden toegegeven aan het groeiend individualisme en egoïsme. Het komt er inderdaad in de eerste plaats op aan de bevolking te sensibiliseren voor de kostprijs van de voorzieningen en voor de mogelijkheden waarover zij beschikt om deze kostprijs via gedragswijzigingen te drukken, teneinde het hele systeem niet op de helling te zetten. Dit, ter weerlegging van het ten onrechte steeds tot de socialisten gerichte verwijt dat zij alleen maar geld uitgeven, maar nooit bekommerd zijn om het efficiënt aanwenden van deze middelen. Wij hebben wel aandacht voor het efficiënt aanwenden van de middelen, maar het is daarbij steeds onze zorg dat zulks op een rechtvaardige manier gebeurt. Dat is de nuance die te vaak wordt vergeten wanneer wij ter zake stelling nemen.

Het is duidelijk dat het vrijwilligerswerk ingevolge de groeiende behoeften een enorm ondersteunende rol kan spelen. Wie zou er tegen kunnen zijn dat mensen zich vanuit hun sociale bewogenheid vrijwillig inzetten voor anderen? Dat is immers de essentie van de solidariteit. Wat wij echter wel moeten vermijden, is de evolutie naar een maatschappij waarin honderdduizenden werkloos zouden zijn en de behoefte aan professionele en kwaliteitsvolle welzijnszorg onvoldoende wordt ingevuld. Dat is overigens ook een bekommernis op Europees vlak.

Wat in de beleidsnota wordt vermeld over flexibiliteit, pleit trouwens voor geschoold personeel dat zich vlot kan omscholen en polyvalent kan werken.

Onze bekommernis mag dus niet worden vertaald als een zuivere tewerkstellingspolitiek die geen kans

biedt aan het vrijwilligerswerk. Wij wensen een efficiënte welzijnszorg, georganiseerd met gekwalificeerd personeel, waarin vrijwilligers ondersteunend kunnen worden ingezet. Dat is een aspect van de problemen waarvoor wij in de welzijnszorg staan.

Een tweede aspect betreft de spreiding van het aanbod en de coördinatie van de dienstverlening. Hiermee kom ik tot een thema dat weinig zichtbaar is in de begroting, omdat het verscholen zit in de dotatie aan Kind en Gezin, met name de kinderopvang. Dat is een van de permanente knelpunten in de combinatie arbeid en gezin dat ook bij de recente onderhandelingen over het interprofessioneel akkoord tussen werkgevers en werknemers ruim aan bod is gekomen.

Ondanks een gevoelige stijging van de dotatie dienen zich opnieuw budgettaire moeilijkheden aan in verband met de erkenningen en de subsidiëring van nieuwe en kwalitatief goede initiatieven. Talrijke dossiers inzake kinderopvang wachten reeds maanden op een principieel akkoord. Diensten voor opvanggezinnen worden wel erkend en financieel bijgestaan en de doelstelling van 1.500 nieuwe opvangplaatsen bij onthaalmoeders zal zeker worden gehaald.

Mevrouw de minister, ik weet dat u die keuze bewust maakt. Op budgettair vlak heeft zij de minste impact, maar nochtans hypothekeert zij naar mijn gevoel de door u uitgesproken wens dat alle middelen, dus ook die welke krachtens het interprofessioneel akkoord werden vrijgemaakt, voor de kinderopvang zouden worden samengebundeld.

Via tewerkstelling van personeel in kinderdagverblijven vloeien deze middelen voor een groot stuk terug naar de sociale zekerheid en onder de vorm van belastingen ook naar de overheid en dringen zij tegelijkertijd de werkloosheid terug. Het is logisch dat de werknemersorganisaties zonder waarborg inzake de aanwending van de middelen niet bereid zullen zijn ze over te maken aan Kind en Gezin.

Maximus

Bovendien wordt ook hier gewezen op het gebrek aan een structureel beleidsplan gestoeld op een behoeftenstudie, waardoor de meest efficiënte inplanting van kinderopvang in Vlaanderen zou worden geprogrammeerd. Zo lang dit niet bestaat, zal Kind en Gezin verdergaan met het behandelen van dossiers van toevallig ontstane initiatieven en de scheef-trekkingen op het terrein nog vergroten. De rondetafelconferentie Buitenschoolse Opvang heeft onder uw voorganger een lijvig en interessant dossier opgemaakt, waarnaar u trouwens in uw toelichting hebt verwezen. Het uitblijven van een regeringsbeslissing ter zake werkt ook hier een ongecoördineerde uitbouw in de hand. Dit alles pleit voor een globaal beleidsplan voor de gewone kinderopvang en de buitenschoolse opvang met daaraan gekoppeld een realistische begroting. Dat betekent niet noodzakelijk dat meer moet worden geïnvesteerd. Deze doelstelling kan ook worden bereikt door alle beschikbare middelen te koppelen aan duidelijke bestedingsrichtlijnen binnen een invullingsplan van de reële behoeften over gans het Vlaamse grondgebied. Het in de begroting duidelijk zichtbaar maken van de afzonderlijke kredieten en strikt na te leven programmatienormen kunnen misschien een doorbraak bewerkstelligen.

Mevrouw de minister, u hebt gekozen voor een consequent beleid in de bijzondere jeugdzorg en bent niet gewicht voor de druk van bepaalde groepen die in de sector actief zijn. Onze fractie meent dat jongeren die vanaf 18 jaar meerderjarig verklaard worden, op deze meerderjarigheid moeten worden voorbereid door de bijzondere jeugdzorg. Vanaf hun meerderjarigheid moeten ze een beroep kunnen doen op de voorzieningen van het algemeen welzijnswerk dat een zeer gevarieerde hulpverlening biedt en dat bovendien goedkoper is. Dat betekent niet, zoals door sommige sprekers voorgehouden, dat alle banden met de opvoeders moeten worden verbroken. Een overgangsfase moet situaties vermijden

als deze welke collega Merckx heeft aangehaald, maar dubbele erkenningen zijn uit den boze omdat zij de nieuwe aanpak op het terrein onmogelijk maken. Wij pleiten ervoor dat een consequente herstructurering van de welzijnssector zou worden doorgevoerd om overlappingsen en dubbele subsidiëringen te vermijden. Het aanbod wordt op die manier ook doorzichtiger voor de gebruikers. Wij delen dus uw bekommernis om de financiële middelen efficiënter aan te wenden.

Er is in het welzijnswerk naar onze mening een coördinerende taak weggelegd voor het OCMW. Op dat punt verschillen wij dus duidelijk van mening met sommige andere interveniënten. Het OCMW heeft historisch deze functie : het staat centraal in de zorg om het welzijn van de burger en ontwikkelt op dit ogenblik een nieuwe dynamiek, gericht op een doelmatige kansarmoedebestrijding, waarin het algemeen welzijnswerk een zeer belangrijke partner is. Heel het algemeen welzijnsbeleid moet er immers op gericht zijn mensen in alle situaties en op elke leeftijd kansen te bieden om zich volledig in de maatschappij in te passen. In die context is de ambulante welzijnszorg ontzettend belangrijk. Er wordt met spanning gewacht op de uitvoeringsbesluiten die moeten worden genomen tegen 1 januari 1994 en op een betere subsidiëring van de personeelslasten, die u inmiddels reeds hebt toegezegd.

Mevrouw de minister, er is nu duidelijk nood aan rust en ademruimte om de sector toe te laten zich flexibel in te passen in het nieuwe beleid. Diepgaande structurele wijzigingen waren absoluut nodig, maar ze moeten op een korte termijn worden verwezenlijkt, zodat iedereen terug goed aan het werk kan gaan.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in deze bespreking die op haar einde loopt, wil ik even uw aandacht vragen voor een aantal punten die ik vorig jaar ook reeds ter sprake bracht bij het begrotingsdebat.

Mevrouw de minister, zoals u weet, is er een decretaal regeling voor de financiering van de ondergeschikte besturen. Ik pleit ervoor dat ook het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn op een of andere manier decretaal zou worden gestructureerd. Op het ogenblik gelden een aantal regels voor dit Fonds, maar een decretaal regeling zou het voordeel bieden dat dit Fonds zich beter kan organiseren met het oog op de toekomst.

Het verheugt mij dat binnenkort de organieke OCMW-wetgeving zal worden gewijzigd en een eigen Vlaamse materie wordt. Vorig jaar vestigde ik er nog de aandacht op dat bepaalde OCMW's in de provincie Brabant onder de controle stonden van de Franstalige gouverneur. Ik ben gelukkig dat dit in die toekomst met een eigen provincie Vlaams-Brabant niet meer het geval zal zijn.

Een aantal mensen vallen nog altijd door de mazen van het net van de sociale zekerheid dat nog altijd een federale materie is. Op een bepaald ogenblik doen die dan een beroep op het OCMW dat onder de gemeenschap ressorteert. Vorig jaar al werd dit aspect in verband gebracht met een splitsing van de sociale zekerheid. Ik herinner mij dat uzelf, mevrouw de minister, toen betrokken geraakte in een discussie met de heren Denys en Van Wambeke. Het verheugt mij dat deze kwestie via de afbouw van onverantwoorde en onverklaarbare transfers een oplossing zal krijgen.

Mevrouw de minister, ik maak mij zorgen over het feit dat de burger, de Vlaming die recht heeft op bijstand de diensten die zich tussen de overheid en hemzelf bevinden, vaak onvoldoende kent. De bijlagen bij het verslag bevatten ter zake heel wat interessante gegevens, onder meer inzake de gezins- en bejaardenhulp om het bij dit voorbeeld te houden en waarvoor ook de verslaggever heeft verwezen naar de discrepanties tussen de verschillende streken van het Vlaamse land. Zo kan het zijn dat een aantal Vlamingen bepaalde diensten niet kent, omdat ze in hun streek onvoldoende zijn vertegen-

Van Vaerenbergh

woordigd, terwijl er elders een overaanbod is. Daar komt dan nog vaak een ander aspect bij, namelijk dat van de bemiddeling. Voor de gezins- en bejaardenhulp om het bij dit voorbeeld te houden, behoren voor wat het aanbod of de bemiddeling betreft de diensten voor 75 percent tot de katholieke zuil, voor 10 percent tot de socialistische, voor nog eens 10 percent tot de liberale en de rest zijn onafhankelijke initiatieven of kunnen kan niet gecatalogeerd worden. Het zijn dus hoofdzakelijk de zuilen die bemiddelaar spelen.

Uit de informatie van de landsbond van de christelijke mutualiteiten blijkt dat 70 à 97 percent van het publiek van de dienst voor gezins- en bejaardenhulp van de KAV tot deze landsbond behoort. Nochtans moeten de diensten voor iedereen toegankelijk zijn.

Mevrouw de minister, ik dring aan op een betere territoriale spreiding en op het terugdringen van de monopolievorming in sommige gebieden, waardoor een hele categorie van burgers de facto wordt uitgesloten van de welzijnsvoorzieningen die voor alle Vlamingen bestemd zijn en door alle Vlamingen worden betaald. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Goutry heeft het woord.

De heer L. Goutry (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, mijn bijdrage in dit ruim debat over de Vlaamse begroting voor 1993 is vooral gericht op de voorziene uitgaven voor de brede sector van de gehandicaptenzorg. Uiteraard dien ik mij binnen het mij toegemeten tijdsbestek te beperken tot enkele hoofdaccenten van dit beleidsdomein.

Allereerst wil ik toch enige aandacht besteden aan het Vlaams Fonds. Bij de oprichting van het Vlaams Fonds werden immers belangrijke nieuwe perspectieven geboden inzake hulp, bijstand en begeleiding van mensen met een handicap. De start schijnt in de praktijk niet zo vlot te verlopen. Op het terrein zijn er heel wat reac-

ties. De belangrijkste klacht heeft te maken met de grote achterstand waarmee de administratie te kampen heeft. Naar verluidt zou men momenteel nog maar aan de verwerking toe zijn van de inschrijvingsdossiers van deze zomer.

Welke maatregelen worden ter zake overwogen ten einde op termijn een belangrijk structureel probleem te voorkomen ?

Een tweede belangrijke klacht heeft te maken met de sector individuele materiële hulp, in casu wat de aanschaf van technische hulpmiddelen betreft. Een aantal betrokkenen stelt zich hieromtrent ernstige vragen, vooral met betrekking tot de gehanteerde toekenningscriteria.

Mensen uit de betrokken sector maken zich ook zorgen over de publicatie van een soort nomenclatuur waarover blijkbaar weinig vooroverleg werd gepleegd. Het voorziene adviescomité moet dringend worden opgericht.

Er rijzen vragen in verband met een evenwichtige samenstelling van dit comité. Concreet verwacht men dat ook een deskundige inzake sensorieel gehandicapten zal worden ingeschakeld.

Wij hopen in elk geval dat de onmisbare individuele materiële hulp ook in de toekomst gegarandeerd blijft ten einde de grootst mogelijke integratiekansen voor de betrokken gehandicapten te vrijwaren.

Wij hebben uiteraard begrip voor de moeilijke start- en overgangsfase van het Vlaams Fonds. Een vroege en strikte evaluatie is dan ook noodzakelijk.

Mevrouw de minister, in het kader van dit centendebat wil ik het uiteraard ook hebben over de financieringsproblemen van de voorzieningen voor gehandicapten.

U hebt herhaaldelijk verklaard dat u via een belangrijke eenmalige inhaalbeweging zou proberen om de problematiek van de achterstallen en eindafrekeningen voor eens en voor goed op te lossen. Hiervoor werd een

bedrag van bijna 2,4 miljard frank uitgetrokken. U had dus duidelijk en terecht de ambitie om het Vlaams Fonds met een schone lei te laten starten en ervoor te zorgen dat de chronische financieringsproblemen eindelijk definitief van de baan zouden zijn.

Een steekproef bij een aantal instellingen heeft evenwel uitgewezen dat uw nochtans zeer lovenswaardig initiatief helaas niet kan worden gerealiseerd. Sommige instellingen melden ons zelfs dat zij hun dagprijs 1990 nog niet hebben ontvangen.

Minister W. Demeester-De Meyer : Sta mij toe dat ik hier onmiddellijk op repliceer.

De achterstallen zijn vervat in de begroting 1993, die nog moet worden goedgekeurd. Zij kunnen dus pas vanaf 1 januari 1993 worden uitbetaald.

De instellingen die hun dagprijs 1990 nog niet hebben ontvangen, zijn hiervoor zelf verantwoordelijk en niet de overheid.

De instelling Quadens in Brasschaat heeft zelfs de dagprijs 1988 nog niet ontvangen omdat hun dossier niet in orde is.

De steekproef bij de instellingen moet tegelijkertijd worden gekoppeld aan het feit of zij alle noodzakelijke informatie hebben verstrekt aan de overheid. De dagprijzen 1991, waarvoor de dossiers in juni 1992 moesten worden ingediend, werden reeds voor meer dan de helft aan de betrokken instellingen uitbetaald. Deze vroegtijdige uitbetaling kon worden gerealiseerd dank zij de verdere informatisering maar ook omdat ik erop heb aangedrongen dat de administratie deze dossiers in een snel tempo zou afwerken.

Ik dring erop aan dat de instellingen die hun dagprijs 1990 nog niet hebben ontvangen zo vlug mogelijk de nodige informatie verstrekken aan het Fonds 81, later aan het Vlaams Fonds.

De heer L. Goutry : Het objectief om in 1992 definitief schone lei te

Goutry

maken, wordt niet gehaald daar er vele instellingen zijn die op veertien dagen voor het einde van het jaar de dagprijs nog niet hebben gekregen.

Minister W. Demeester-De Meyer :

De achterstallen zitten in het budget 1993. Deze kunnen maar worden uitbetaald in 1993 nadat de begroting door het parlement is goedgekeurd. Men kan geen frank uitgeven vooraf. Wanneer instellingen nog kredieten te goed hebben voor de voorbije jaren, dan is dat aan henzelf gelegen.

De heer L. Goutry : Mevrouw de minister, u bevestigt dat wanneer de instellingen hun verplichtingen nakomen vanaf 1993 de zaak volledig wordt uitgeklaard en dat de structurele tekorten die er in het verleden steeds zijn geweest waardoor leningen moesten worden aangegaan met alle gevolgen van dien, moeten verdwijnen.

Binnen het financieringsprobleem van de voorzieningen horen wij vaker over onduidelijkheden met betrekking tot semi-internaten. Er kan niet worden ontkend dat er een terugloop is van het aantal internen ten voordele van de aangroei semi-internen. Zonder over de oorzaken van deze ontwikkeling te willen uitweiden, stellen wij vast dat het aantal erkenningen onvoldoende meeëvolueert. Indien zou blijken dat er hieromtrent een discussie moet worden gevoerd dan dring ik erop aan dat deze plaatsvindt. Een goed beheer van een instelling moet zich immers kunnen baseren op duidelijkheid en rechtszekerheid.

Een element in de discussie rond het semi-internaat, collega Merckx heeft dit al aangestipt, heeft betrekking op randonderwijsvormen. Wij weten hoe daar de beslissingen soms worden genomen. Niettemin is de vrees aanwezig dat er een té grote besparingsdrang is zodat de betrokken kinderen uit de boot vallen. De provinciale evaluatiecommissie moet hier haar werk kunnen doen.

Ik wil nog enkele vragen stellen in verband met de personeelsproblematiek. De jongste dagen is er daar heel

wat over te doen. Mevrouw de minister, u hebt er hier reeds op gereageerd. Ik wil de protesten in het midden laten. Ik wil toch zeggen dat steeds meer gespecialiseerde en geïndividualiseerde hulpverlening ook een terugslag kent op de personeelsintensiteit. Men experimenteert en tracht gehandicapte kinderen op een andere manier op te vangen. Ik pleit voor een haalbaar en betaalbaar beleid maar ook om het kwalitatieve werk in stand te houden. Het is belangrijk dat de directies daarover goede informatie krijgen. Zij weten waar de normen liggen en waaraan zich te houden. Zij mogen niet de indruk krijgen dat binnen de administratie met twee maten en gewichten wordt gewerkt. Zij weten niet altijd welke criteria worden gehanteerd.

Mevrouw de minister, ik wil nog enkele woorden zeggen over de tewerkstellingsproblematiek. Collega Maertens heeft al uitvoerig gesproken over de beschutte werkplaatsen. In de commissie werd het rapport van Arthur Anderson besproken en geëvalueerd. Toch wil ik een lans blijven breken opdat deze problematiek niet alleen vanuit economische maar ook vanuit orthopedagogische hoek zou worden bekeken. Ik wil ook een lans breken voor een goede programmatie gesteund op demografische en economische regels zodat elke streek krijgt waarop ze recht heeft. Wij moeten ervoor zorgen dat degenen die ander werk aankunnen de beschutte werkplaatsen kunnen verlaten, alhoewel wij weten dat dit zeer moeilijk is.

Tot vandaag werken 12.000 gehandicapte Vlamingen in beschermde werkplaatsen. Wij dienen te streven naar een volwaardige behandeling van deze werknemers met de uitbouw van een degelijk statuut en met een prikkel die ook bij hen de arbeidsmotivatie opwekt.

De bejaardenzorg is een ander belangrijk punt van uw begroting. Kort even iets over het constant spanningsveld dat er bestaat tussen de intra-murale en de extra-murale zorg.

De residentiële opvangmogelijkheden zullen uiteraard en noodgedwon-

gen onze demografische evolutie moeten blijven volgen.

Wij juichen toe dat de minister ter zake opteert voor een beleid waarbij zowel de lokale overheid als de vrije initiatiefnemers aan hun trekken kunnen komen. Van belang hierbij blijft een consistent beleid gesteund op een geactualiseerde programmatie.

Persoonlijk durf ik nog even uw bijzondere aandacht vestigen op de alternatieve tussenvormen, de zogenaamde trans-murale opvangvormen zoals de dagverzorgingscentra. Aan deze laatste wordt immers een forfaitaire werkingstoelage verleend. We menen evenwel dat deze bijdrage te min is om deze jonge projecten een ruime slaagkans toe te meten.

Mevrouw de minister, helemaal tot slot zou ik het nog even willen hebben over de thuiszorg.

De reeds enkele jaren gestarte samenwerkingsinitiatieven blijf ik met enige kritische belangstelling volgen.

Nochtans voorziet uw begroting hiervoor 55 miljoen frank. Ik durf hier luidop de vraag stellen of we niet samen creatief moeten blijven zoeken naar nog directere stimuli die vooral de motivatie van de thuisverzorgers zelf kunnen aanwakkeren. Het grote probleem bij diegenen die thuis constant voor iemand zorgen, schijnt minder een tekort aan externe hulp te zijn dan wel een ondersteuning van de eigen emotionele draagkracht. Rechtstreekse waarderingsinitiatieven en de bemoediging van het vrijwilligers-netwerk lijken me hierbij essentieel.

De voorzitter : Mijnheer Goutry, u moet nu afronden.

De heer L. Goutry : Mijnheer de voorzitter, ik wou net afronden.

Tot daar, mevrouw de minister, collega's, enkele rudimentaire bedenkingen waarvan ik niettemin vind dat het toch meer dan de moeite loonde om er even uw aandacht op te vestigen bij de bespreking van uw beleids-opties voor het komend jaar.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer G. Swennen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames ministers, collega's, de uitdaging van de vergrijzing is iets waar de voorbije jaren heel veel over gesproken is en nog veel meer over geschreven. Met een beeldspraak zouden we kunnen zeggen dat het Vlaamse heden moeder is van een groen verleden en zwanger is van een grijze toekomst. Zonder twijfel moet hierbij de bedenking worden gemaakt dat de beleidsmakers, in casu de Vlaamse regering en de Vlaamse Raad, de problematiek hebben onderkend en een waaijer van maatregelen hebben genomen.

Op het vlak van de woonvoorzieningen voor bejaarden werden belangrijke initiatieven genomen. Een van die maatregelen op dit vlak heeft zo'n drie jaar geleden een vorm van euforie doen ontstaan. Ik doel hiermee op het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 april 1990 in verband met de nieuwe financieringswijze voor de formule van de serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening. Deze formule was niet nieuw maar was reeds gepland in het bejaarden-decreet van 5 maart 1985, het werd echter nogal aarzelend in de praktijk gebracht. Met het impulsprogramma voor de bouw van 5.000 serviceflats was de ambitie via een systeem van alternatieve financiering versneld deze wooneenheden te realiseren. De verwachtingen waren vrij hoog zowel inzake de aard van het concept — een tussenvoorziening die een grote leemte zou invullen — de kostprijs — voor de initiatiefnemers en voor de gebruikers interessant — de verwachte regionale spreiding van deze realisatie en tenslotte de vrijgemaakte overheidsmiddelen.

Het was als het ware een *deus ex machina*, een seniorenwoonvoorzienings-TGV die op de sporen gezet leek te zijn. Als we op de drie voorbije jaren terugblikken, kunnen we ongetwijfeld zeggen dat er een belangrijke dynamiek is ontwikkeld, maar dat de euforie van het eerste uur ongetwijfeld voorbij is. De tekenen van mijn betoog is dat er niet

alleen een aantal schoonheidsfouten zijn, maar dat er ook een aantal pijnlijke punten bloot is komen te liggen. De pijnlijke punten situeren zich op het vlak van het concept, de kostprijs, de regionale spreiding en de vrijgemaakte enveloppes van overheidsgelden.

Mevrouw de minister, uw voorganger schreef in een begeleidende brochure over het concept dat de serviceflats een ideale tussenvoorziening zijn tussen aan de ene kant de thuiszorg en aan de andere kant de dagzorg en de opname in een rusthuis. Dit werd terecht aangekondigd, want het was hoog tijd dat er een dergelijke tussenvoorziening kwam. De, klassieke rusthuizen evolueerden namelijk meer en meer tot verzorgingstehuizen, waar bejaarden die slechts partiële zorg nodig hadden zich niet thuis voelden. De vooropgestelde praktische implicatie was dat de serviceflats voornamelijk zouden aanleunen bij bestaande of op te richten rusthuizen. Nu krijgen we uit de sector duidelijke signalen, waaruit blijkt dat het doel van de tussenvoorziening weinig of niet werd waargemaakt en dat de aanleunfunctie van de serviceflats problemen schept. Bij de operationele serviceflats blijken de initiatiefnemers sterk de neiging te hebben de flats op een heel andere manier te gebruiken dan gepland. Er is een uitzonderlijk geval, en ik leg er sterk de nadruk op dat dit zeldzaam is, waarin men het toewijzingsbewijs zo opvat dat het een verlengstuk van een rusthuis vormt. In een bepaalde instelling die ik ken, werkt men met een minimumleeftijd van 75 jaar omdat het rusthuis overbezet is. Men selecteert hier dus in functie van de graad waarin de mensen zorg behoeven om het rusthuis een verlengstuk te geven. Ik leg er nogmaals de nadruk op dat het hier om een uitzonderlijk geval gaat. Naar het schijnt is het omgekeerde geval eerder regel dan uitzondering. In dit geval selecteert men mensen die zo weinig mogelijk zorg behoeven. Om dat te bereiken, gaat men met maximumleeftijden werken. Het decreet ter zake bepaalt alleen de minimumleeftijdsgrens. Men signaleert mij ook een voorbeeld van een instelling met een dertigtal serviceflats,

waar men veel meer aanvragen dan plaatsen heeft. Na vele maanden is er nog maar 80 percent van de flats toegewezen, omdat men alleen op en top valide senioren aanneemt. Het is dan de bedoeling de verzorgende functie, die de belangrijkste factor van de exploitatiekosten vormt, minimaal te houden. Ik hoor ook geruchten als zou men op bepaalde plaatsen het toewijzingsbeleid oriënteren in functie van de financiële draagkracht van de aanvragers, rekening houdend met de kostprijs.

Het is een feit dat het impulsprogramma en de alternatieve financiering een rits VZW's als paddestoelen uit de grond hebben doen schieten. Aanvankelijk heerste er de euforie van de startvonk, maar na verloop van tijd werd men geconfronteerd met de hoge kostprijs van de onderneming. Mevrouw de minister, is de serviceflat als tussenvoorziening begraaven nog voor de voornoemde TGV goed en wel uit het station is? Ik weet dat u zal zeggen dat het voorbarig en uit den boze is om daar nu reeds positief op te antwoorden. De signalen stemmen alleszins tot nadenken en tot concrete vragen. Kent u de problematiek van de bedreiging van het karakter van tussenvoorziening? Ik zou graag uw standpunt ter zake horen.

Ik kom dan terecht bij de problematiek van de aanleun-infrastructuur, waarover ik het reeds even had. Hier stellen zich forse problemen inzake wederzijdse inzetbaarheid van personeel. Er is in dit verband een recente omzendbrief van het Riziv, waaruit blijkt dat het niet is toegelaten een in het naburig rustoord tewerkgestelde prestaties te laten verrichten in een aanleunend complex van serviceflats. Volgens de omzendbrief waarvan sprake, gelden in de sector van de serviceflats de terugbetalingsconventies van de thuiszorg. Ik besluit daaruit dat de bewoning van serviceflats eerder een vorm is van particuliere huisvesting dan wel van verblijf in een instelling. Deze omzendbrief berokkent een reeks operationele en een nog groter aantal in aanbouw zijnde serviceflats nogal wat problemen. Hier en daar past men aan het

Swennen

probleem een mouw, via een systeem van halftijdse tewerkstellingen. Elders weet men niet wat gedaan en zit men met de handen in het haar.

Mevrouw de minister, ik weet dat het Riziv een federale, een nationale bevoegdheid is. Ik vraag u dan ook of er overleg hierover is geweest, of er overleg zal volgen en of u de oplossing van de Riziv-omzendbrief beschouwt als efficiënt in het kader van uw beleid inzake serviceflats ?

Een tweede, niet minder cruciaal knelpunt dient zich aan in de realiteit van die aanleunfunctie van de serviceflats. Wat is namelijk de aard van de verhouding tussen de serviceflatgebruikers en de inrichter van deze woonvoorziening ? Als jurist heeft men de neiging om hier instinctief het woord huurovereenkomst te gebruiken, maar het huurbegrip is in de context van de serviceflats blijkbaar taboe. Ik verklaar mij nader. Er bestaat blijkbaar ernstige onduidelijkheid of toch minstens een gebrek aan eensgezindheid over het verband tussen de serviceflatresident en de inrichtende rechtspersoon. Dit is de discussie over de woonzekerheid van de resident. Een huurovereenkomst biedt immers vrij vergaande garanties voor die resident. Dit geldt blijkbaar tot spijt van wie het benijdt. Ook hier speelt blijkbaar zeer sterk de overweging mee dat bewoners bij verhoogde zorgbehoevendheid snel moeten kunnen worden verwijderd uit de residentenpopulatie, wat weer samenhangt met de kostprijsfactor. Dit sluit aan bij een euvel uit de praktijk dat kort geleden werd aangestipt.

Mevrouw de minister, is het waar dat uw administratie uitgaat van de stelling dat serviceflats moeten worden beschouwd als klassieke instellingen en dus niet als tussenvoorzieningen, dus niet de zelfstandigheid van de gebruiker als uitgangspunt hebben ? Als het antwoord hierop positief is, is dit dan niet schrijnend in tegenpraak met de conclusie waartoe ik zojuist kwam, die namelijk van de particuliere huisvesting ?

De voorlaatste problematiek is deze

van de kostprijs. Dit heeft een andere domper gezet op de aanvankelijke euforie. Ik heb reeds gezegd dat er een gebruiksvriendelijke prijs in het vooruitzicht werd gesteld. In het perspectief van de uitgewerkte alternatieve financiering werd de nieuwe voorziening aangekaart als een relatief goedkope voorziening, waarvan de realisatie — dit behelst investering en exploitatie of basisdienstverlening, exclusief voeding en warme maaltijd — mogelijk werd geacht voor een maandelijkse huurprijs van om en bij de twaalfduizend frank. Uit cijfermateriaal blijkt dat een aangepaste, minimalistische situatie ruim een derde meer zal kosten dan oorspronkelijk werd gepland. Dit gebeurt dan nog ondanks positieve evoluties inzake BTW en rentevoeten. In mijn minimalistisch voorbeeld van kostenstructuur van dertig serviceflats kom ik uit op een prijs per flat van tweeëntwintigduizend honderdeenennegentig frank, inclusief voeding. In de praktijk blijkt vijfentwintigduizend frank een meer gangbare prijs, exclusief voeding. Met voeding/warme maaltijden komt dit uit op eenendertigduizend frank.

Ik verneem dat de Vlaamse regering zou overwegen de uitbetaling van de eerste schijf van de toelage met een jaar uit te stellen. Dit zou ertoe leiden dat de nu reeds aanzienlijke kosten aan voorschotten bijzonder sterk zouden toenemen.

Indien dit waar is, dan zou dit een concrete stijging van 18 percent betekenen die wordt doorverrekenend aan de gebruikers. Dit is een nominaal surplus van 1.989 frank.

Mevrouw de minister, hebt u kennis van deze uit de pan swingende gebruikersprijs ? Worden serviceflats als tussenvoorziening niet ontoegankelijk voor bepaalde categorieën ?

Wordt overwogen of is beslist dat het uitbetalingsuitstel daar als schepje bovenop wordt gedaan ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Dat is beslist.

De heer G. Swennen : Het schepje wordt er dus bovenop gedaan.

Een laatste punt gaat over de regionale spreiding van de serviceflatvoorzieningen. Men heeft als enige norm de gemeentelijke bouwnorm toegepast in het kader van de principiële toekenningen zodanig dat hier het wie-eerst-indient heeft principe heeft gedomineerd.

Men heeft mij gesignaleerd dat er nogal wat onevenwichten zijn, zowel regionaal als subregionaal.

Mevrouw de minister, overweegt u hier geen bijsturing, bijvoorbeeld door het uitwerken van objectieve criteria ?

Last but not least is er de kwestie van de toewijzing van de serviceflats boven de vastgestelde plafonds van de gereserveerde overheids gelden.

Het impulsprogramma voorzag in de bouw van 5.000 serviceflats. Ik wil niet in de techniciteit van de principiële toezeggingen vervallen, maar het komt erop neer dat uw voorganger, minister Lenssens in totaal 7.830 wooneenheden of 2.830 wooneenheden meer dan het geplande bouwprogramma, toezegde.

Een deel van die 2.830 woningen zullen niet worden gebouwd, maar met evenveel zekerheid kan worden gezegd dat er alleszins voor een aanzienlijk aantal van de in overtal toegezegde wooneenheden Vlaams geld zal worden gevraagd.

De voorzitter : Mijnheer Swennen, u moet afronden.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de bespreking van de begroting zal 5 dagen duren. Alles wordt opgedeeld in stukjes en het debat duurt zo lang dat de aandacht verzwakt en de commissiebesprekingen hier worden overgedaan.

Ik denk niet dat dit een gunstige evolutie is. Zou het niet beter zijn de begroting globaal te bespreken met enkele goede uiteenzettingen ?

De voorzitter : Mijnheer Valkeniers, in dat verband kan ik u medelen dat het reglement zal worden gewijzigd

Voorzitter

in januari. De commissies waar de begrotingen besproken worden en die nu niet openbaar zijn, zullen openbaar worden. Dan zal de mogelijkheid bestaan om de begroting in openbare vergadering, hopelijk in twee dagen te behandelen, zodat de bespreking korter en spannender kan zijn.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de voorzitter, ik was daarvan niet op de hoogte, maar ik dank u voor dit antwoord. Dat zal ongetwijfeld een verbetering betekenen.

Dames ministers, vijftien à twintig jaar geleden was onze jeugd vol schuldgevoelens in verband met de ontwikkelingshulp, de gehandicaptenzorg, het milieu en vooral het nucleaire gevaar. Ik heb het als psychiater meegemaakt dat een jongeman van zeventien jaar bij mij kwam met schuldgevoelens over de milieuvervuiling en vooral het nucleaire gevaar. Hij was van plan een einde aan zijn leven te maken omdat hij vond dat hij geen toekomst meer had. U kent die periode, want het is in die periode dat wij actief zijn geworden in de politiek. Toen stonden zelfs universitaires met een diploma van burgerlijk ingenieur aan te schuiven om opvoeder te worden in een instituut voor gehandicapten. Men had keuze te over. Men vroeg zich soms af hoe zoiets mogelijk was.

Vandaag moeten wij vechten voor opvoeders en begeleiders van gehandicapten ; wij moeten vechten om jongeren in de raden van bestuur van de instellingen te krijgen. Met andere woorden, er is een hele evolutie opgetreden.

Wat de ontwikkelingshulp betreft, weten wij dat 0,7 percent een fetisj is, maar toch is het soms moeilijk om de projecten die aan de gang zijn tot een goed einde te brengen en het geld op een nuttige manier te besteden. Ook inzake het milieu geeft men blijk van meer realiteitszin dan een aantal jaren geleden.

Ik vrees dat wij inzake kansarmoede een beetje dezelfde weg opgaan. Als

ik bepaalde politieke tribunes, het rapport van de Koning Boudewijnstichting, de notulen van de ministers van de Vlaamse regering in verband met het kansarmoedebeleid, de sociale urgentieprogramma's en de conclusies van de Vlaamse Intersectoriële Commissie voor de Armoedebestrijding lees, waarin onder meer wordt gepleit voor een versterking van de Cel voor de Armoedebestrijding en van het Vlaams Fonds voor Integratie van Kansarmen, heb ik de indruk dat men bezig is bij de publieke opinie en vooral bij de jeugd een soort schuldgevoel op te wekken in verband met de kansarmoede. Er heerst een zeker doemdenken omdat wij in een welvaartsmaatschappij leven en er daarin nog altijd kansarmen zijn.

In de pas gepubliceerde studie van mevrouw Bea Cantillon, directeur van het Centrum voor Sociaal Beleid van de universiteit van Antwerpen, horen we een heel andere klok, die ik trouwens veel liever hoor. Ik denk dat wij in dit land fier mogen zijn over ons sociale zekerheidsstelsel. Om dit stelsel in stand te houden, moeten wij voorzichtig zijn en moeten wij uitwassen vermijden. Gedurende heel mijn politieke loopbaan heb ik gewaarschuwd voor een oververbruik. Ik denk dat wij met ons systeem van kinderbijlagen en tegemoetkomingen aan gehandicapten, met onze fantastische infrastructuur, met onze voorzieningen inzake levensminima, met onze RVA-vergoedingen, waarbij rekening wordt gehouden met het feit of iemand al dan niet gezinshoofd met of zonder kinderlast is, met onze gewaarborgde minimumpensioenen, erin geslaagd zijn het meest efficiënte systeem van sociale zekerheid van Europa uit te bouwen. Het gaat dan ook niet op te doen alsof er in bepaalde gemeenten nog rijen mensen staan aan te schuiven voor een warme maaltijd. Gelukkig zijn er in België maar een goede 6 procent kansarmen en daarvan is maar de helft arm gedurende een langere periode.

Als psychiater komt men veel, meer dan eender wie, in contact met deze 6 percent. Ik vraag mij af, als men

vaststelt dat slechts 3 percent voor langere tijd arm is, in hoever deze 3 percent nog samendrukbaar is. In dat percentage zitten immers alcoholisten, drugsverslaafden, zwak begaafden en psychopaten en men moet zich bijgevolg afvragen of al deze voorzieningen er echt toe bijdragen om die mensen uit de kansarmoede te houden.

Ik ga volledig akkoord met mevrouw Cantillon wanneer zij zegt dat wij moeten overgaan tot selectiviteit.

Verhoogde kinderbijlagen voor eenverdienersgezinnen zijn inderdaad een goede zaak. Het zou de armoede doen verminderen van 3,8 tot 1,2 percent. Ik voel ook iets voor het voorstel van de minister om het Nederlandse voorbeeld inzake het verlenen van RVA-steun te volgen. Zij is ervoor dit te beperken en de mensen na een zekere tijd te laten overgaan naar een systeem van het levensminimum. Dat zou ons brengen van 11,2 naar 4,9 percent. De onbeperkte in tijd leidt tot een zekere installatie. Men kan zich in een zieke installeren, maar men kan zich ook installeren in de werkongeschiktheid. Wanneer men er dan nog in slaagt in het zwart bij te werken blijft er geen enkel motief meer over om nog ooit aan het werk te gaan.

Ik ben het met haar ook eens dat het geen zin heeft de minimumuitkeringen nogmaals op te trekken. We moeten toch voorzichtig zijn, werken moet nog de moeite waard zijn. Als de maximumuitkering zoveel bedraagt als de minimumsalarissen is er geen stimulans meer om nog te gaan werken. Ik sluit mij dus aan bij haar visie, die ik derhalve in mijn partij reeds herhaaldelijk heb vertolkt, namelijk dat wij in België een fantastische sociale zekerheid hebben, dat de gehandicapten over de beste infrastructuur beschikken van Europa, samen met Nederland, Denemarken en andere Scandinavische landen. Wij hoeven helemaal niet beschaamd te zijn en schuldgevoelens te verwekken bij de bevolking, zeker niet bij de jeugd, alsof wij de kansarmen in de steek zouden laten. Wij doen meer dan onze plicht.

Valkeniers

Mevrouw de minister, ik zal het dan nog hebben over het preventief gezondheidsbeleid. Er is het Vlaams instituut voor Gezondheidspromotie. Er staan heel wat zaken op papier. Het komt er nu op aan alles in daden om te zetten. Wat het roken betreft ben ik van mening dat wij ons teveel keren tegen de firma's die sigaretten en ander rookgerief produceren. Dat is de politiek die vandaag wordt gevoerd, namelijk het verbieden van het voeren van reclame. Er wordt echter te weinig preventief gewerkt. Wanneer ik zie hoeveel jongeren er op zeer jonge leeftijd beginnen te roken, vraag ik mij af of de scholen hier niet tekort schieten. Men moet de jongeren meer attent maken op het gevaar van het roken. Het aantal jonge kankerpatienten neemt angstaanjagend toe. Ook bij de vrouwen neemt het roken snel toe en ook daar zullen in de eerstvolgende jaren jammer genoeg meer longkankers voorkomen. Roken is schadelijk voor mensen met *cara*, dus mensen met een chronische longaandoening. Ik zwijg dan nog van de aandoeningen van hart- en bloedvaten.

Hetzelfde kan worden gezegd voor de alcohol- en drugsproblemen. De jeugd wordt te weinig voorgelicht. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

Inzake AIDS-bestrijding moet ik zeggen dat er toch meer **coördinatie** moet komen. In het verleden werden tegelijkertijd campagnes op het getouw gezet door zowel de nationale als de regionale ministers. Bij de bevolking komt dit over als een vorm van geldverspilling. Volgens mij moet er een enkele minister hiervoor bevoegd zijn en de campagnes leiden.

Dan nog een woord over de **psychosociale** factoren. Het verslag dat is opgemaakt door het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie, en dat is goedgekeurd door de wetenschappelijke raad, toont aan dat zelfmoord een van de grootste oorzaken is van overlijden bij jongeren en bij mensen tussen 25 en 45 jaar.

Wat zelfmoord betreft is er buiten de telediensten in feite geen preventie en evenmin voorlichting.

Onlangs hebben twee jonge personen in mijn gemeente zelfmoord gepleegd, één van hen heeft zich door het hoofd geschoten en de andere is van de brug van de Ring gesprongen. Ik meen evenwel dat deze twee gevallen van depressie hadden kunnen worden voorkomen via tijdige hulp. Zij konden evenwel niet worden geholpen omdat nog altijd het stigma bestaat van de psychiatrische patiënt, die zich tot een psychiater wendt en waarop sommigen reageren zeggende dat geneesmiddelen louter vergif zijn. Nochtans, zijn er veel geschikte antidepressiva voorhanden om dergelijke personen te helpen.

Het is droevig dat zoveel jongeren van wie ik weet dat zij kunnen worden geholpen, zelfmoord plegen, maar die omwille van het stigma, dat nog zeer sterk leeft, niet tijdig de nodige zorgen ontvangen.

Overbescherming vinden wij meestal terug in gezinnen met één of ten hoogste twee kinderen. Een **overbeschermd** kind is een kind zonder karakter, dat op latere leeftijd dikwijls ontspoot en mislukt.

Welnu, op bladzijde 91 van het verslag, in de nota van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie, goedgekeurd door de wetenschappelijke commissie, wordt gewezen op de hulp van de media. Wat dit probleem betreft heb ik vastgesteld dat de media zeer weinig hulp bieden. Een toespraak van de minister die via de media wordt verspreid, is voor mij niet de correcte methode om aan preventie te doen. Integendeel, dat kan beter gebeuren via een reportage waarin personen worden geïnterviewd. Zonder twijfel zal dat de bevolking meer aanspreken dan de toespraak van een minister.

Een programma waarin jongeren voorkomen, die een zelfmoordpoging hebben gedaan of eraan hebben gedacht en vertellen hoe ze tot andere inzichten zijn gekomen en zich thans fantastisch voelen, zou een veel grotere weerslag hebben.

Ook inzake de overbescherming van kinderen zou men een programma kunnen maken, waarin zou worden

gewezen op de problemen die deze kinderen op latere leeftijd ondervinden.

Ik denk evenwel dat wij ter zake veel te weinig hulp krijgen van de media en vooral van de televisie. Immers, men is veel meer gesteld op sensatie dan op educatieve boodschappen met een preventieve inhoud.

Dames ministers, aangezien u beiden deel uitmaakt van de regering die tevens voor de media bevoegd is, zou het niet nuttig zijn de handen in mekaar te slaan en ervoor te zorgen dat ook van die kant meer positieve medewerking zou worden verleend ?

De gehandicaptensector kent thans zonder twijfel een werkelijke wildgroei. Destijds was dat ook het geval in de klinische biologie, waar een overaanbod aanleiding gaf tot misbruiken. Het verheugde mij in de commissie te vernemen dat u eveneens van oordeel was dat het ogenblik van een evaluatie is aangebroken — een status *questionis* — om waar nodig in te grijpen.

Ik heb er reeds op gewezen dat vrijwilligers nog moeilijk te vinden zijn, wat een gevolg is van het **zelfcentrisme** of het **coconisme** van onze bevolking die zich meer en meer in de familiekring opsluit en steeds minder belangstelling heeft voor wat daarbuiten gebeurt.

Mijnheer de voorzitter, ik wens nog twee punten aan te snijden.

Inzake de bejaardenzorg sluit ik mij aan bij wat collega Swennen heeft gezegd, namelijk dat het goed zou zijn over de serviceflats ietwat meer uitleg te geven.

Betreffende de thuiszorg, de **gezins- en bejaardenzorg**, heb ik in de commissie gezegd dat ik het jammer vind dat in bepaalde streken een echt cliëntelisme, een zoektocht naar klanten bestaat, terwijl het toch om gemeenschapsgelden gaat. Ik gaf het voorbeeld van Tongeren-Maaseik, waar er driemaal meer uren aan **gezins- en bejaardenhulp** worden gespendeerd dan in Halle-Vilvoorde. Als wij rekening houden met de **tal-**

Valkeniers

rijke werklozen in die streek zijn, is het toch juist dat heel wat mensen een handje zouden kunnen toesteken. Dit is wellicht ook te wijten aan het feit dat er te veel organismen van een bepaalde zuil zijn, die aan de aangeslotenen een goedkope poetsvrouw bezorgen.

Mijns inziens is dit niet de bedoeling van de gezins- en bejaardenhulp die daar waar nodig moet terechtkomen en niet daar waar de zuil het aanbiedt.

Om af te ronden kom ik tot het probleem van de landlopers.

In de commissie werd meermaals aangestipt dat het niet opgaat om het opvangtehuis te Wortel te sluiten en nadien te moeten vaststellen dat de landlopers in klinieken en opvangtehuizen terechtkomen. Indien de patiënten in de klinieken terechtkomen, vallen ze ten laste van het budget van Volksgezondheid; indien ze in de opvangtehuizen terechtkomen vallen ze ten laste van de Vlaamse Gemeenschap.

Ter zake verzoek ik u om verduidelijking. U zou immers contact opnemen met uw nationale collega om na te gaan op welke manier daar een oplossing aan kan worden gegeven. Het gaat niet op van op dat vlak 300 miljoen frank te besparen en vervolgens de Vlaamse Gemeenschap met de kosten op te zadelen. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister W. Demeester-De Meyer (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega, dames en heren, ik dank eenieder voor de vandaag gehouden uiteenzettingen. Mijn dank gaat vooral naar de verslaggevers, die een uitstekend verslag uitbrachten. Ik dank ook voor de bespreking, zowel in de commissie als in de plenumvergadering.

Globaal gezien dienen welzijnsvraagstukken zich massaal aan. Het is belangrijk dat wij ons ter zake kunnen engageren, dat wij luisteren naar wat leeft, dat wij oplossingen aanbieden. Maar – en ik voeg dit nog toe aan

wat in de commissie werd gezegd – wat het aanbod betreft is het niet zó dat het welzijn evenredig stijgt met de bestede middelen; het is echter niet zo dat, indien vandaag het budget wordt verdubbeld, nadien het welzijn zal verdubbelen. Met andere woorden: het onwelzijn zal niet totaal worden afgebouwd indien men het budget verdubbelt. Voor sommige materies kan dit misschien worden gezegd, maar voor de welzijnsproblematiek is dit zeker niet het geval.

Graag wil ik ingaan op enkele door collega's aangehaalde aspecten.

De rol van de organisaties, van de zogenaamde koepels, werd door twee collega's onderstreept. De laatste tijd is hierover heel wat gediscussieerd.

Op het vlak van het welzijn, de gezondheid, die brede sector waar wij verantwoordelijk voor zijn, acht ik de rol van de organisaties, van de koepels, nog altijd zeer belangrijk, op voorwaarde echter dat zij een intermediaire rol spelen en dat zij deze intermediaire rol gebruiken om hun communicatie te bevorderen tussen de overheid en de bevolking.

Mijns inziens is het ondenkbaar – ik heb dit in de commissie onderstreept – dat de overheid rechtstreeks met alle betrokkenen kan communiceren. Bijgevolg zie ik de intermediaire rol van de koepelorganisatie nog altijd als belangrijk, teneinde de communicatie te bevorderen en informatie te verschaffen.

De media kunnen een belangrijke rol spelen, maar zij zullen deze rol nooit volledig kunnen vervullen in de mate dat deze koepelorganisaties ook een belangrijke verantwoordelijkheid opnemen ten opzichte van degenen die zij als het ware begeleiden.

Ik wil de verschillende sectoren die door de collega's werden aangehaald even overlopen.

Ik begin met de gehandicaptenzorg. Ook hier moeten we zeggen dat een verhoging van de middelen niet evenredig is met de verhoging van het welzijn van de gehandicapten. Mevrouw Merckx, het spreekt voor zich

dat we een groei met het inflatiepercentage, zoals dat in de begroting in het algemeen wordt genoemd, niet zullen kunnen handhaven. We moeten echter ook zeggen dat zekere heroriënteringen mogelijk zijn, verschuivingen nog altijd kunnen, ook van jongeren naar volwassenen indien dit nodig is, omdat er een gevolg is van een demografische evolutie. Ik ben het met u eens dat, indien de demografische evolutie verandert, de afbouw waarover u spreekt niet meer verder kan. Tot hiertoe is het duidelijk dat zelfs de vraag vanuit bepaalde leeftijdscategorieën nog van die aard is dat men in de komende tien jaar zal zien dat nog zekere verschuivingen van jongeren naar volwassenen mogelijk zijn. Dat wordt trouwens door bepaalde organisaties bevestigd. Als ik mij niet vergis, dan nemen nog een 6.000-tal gehandicapte jongeren beneden de 21 jaar, de meer dan 18.000 plaatsen in deze sector in. Dat is toch wel een zeer grote groep, rekening houdend met het feit dat de leeftijdscategorie bij de jongeren gaat van 0 tot 21 jaar en in de volwassensector van 21 tot 70, 75 en 80 jaar. Mijnheer Valkeniers, u zal zeer goed weten dat de gehandicapten veel ouder worden en dit dankzij de vooruitgang in de gezondheids- en welzijnszorgen.

Inzake het Vlaams Fonds zijn er nog een paar belangrijke punten voor de toekomst. De discussie wordt reeds zo lang gevoerd. Karaktergestoorden en kinderen met een psychische stoornis worden tot de doelgroep gerekend omdat tijdens de opvoedingsperiode een globale benadering van hun probleemsituatie moet mogelijk zijn. Men moet de definitie lezen met het begrip handicap in de brede betekenis van het woord. De grijze zone moet dus ophouden te bestaan. Ik wil daarin klaar en duidelijk zijn. Daarover bestaat nogal wat discussie, waardoor sommige gehandicapten geen toegang meer zouden hebben tot dit Fonds. Ik wens dit dan ook in alle duidelijkheid te zeggen zodat er daaromtrent geen discussies meer kunnen ontstaan. De beroepscommissie is al gestart met de evaluatie van ongeveer 400 dossiers die nu niet zijn goedgekeurd en van een hon-

Demeester-De Meyer

derdtal die al bij de beroepscommissie werden ingeleid. Ik heb mijn overtuiging duidelijk gemaakt omdat ik vind dat het niet opgaat dat een aantal gehandicapten geen gebruik zouden kunnen maken van de mogelijkheden die hen geboden worden.

Aan een aantal collega's wil ik duidelijk zeggen dat er geen afbouw in de sector is. Men moet ook niet vrezen dat er personeel zal moeten afvloeien. De overheid kan daarvoor trouwens nooit verantwoordelijk worden gesteld door het feit dat het hier gaat over privé-instellingen. Er zijn geen instellingen die door de overheid worden georganiseerd. Het gaat dus om privé-werkgevers. De overheid is niet verantwoordelijk voor eventuele afdankingen in deze sector omwille van bijvoorbeeld reorganisaties. Ik vind het niet juist dat de vakbonden zich daarvoor tot de overheid zouden richten. De overheid is geen werkgever, zij is derde betaler. Wanneer er een zekere verschuiving in deze sector tot stand komt, is het niet de overheid die daarvoor in de eerste plaats verantwoordelijk is, maar wel het werkveld zelf, waar een verschuiving het gevolg is van een ander maatschappelijk gebeuren, ook in deze gehandicaptenzorg.

Een tweede belangrijke sector is deze van de bijzondere jeugdzorg. Ook dit is een delicate sector die zo zacht mogelijk moeten worden begeleid. Een dubbele erkenning is vanzelfsprekend onmogelijk. Het zou inderdaad niet logisch zijn dat de gehandicapte zowel vanuit het Vlaams Fonds als vanuit de bijzondere jeugdzorg zou worden gesubsidieerd.

Mijnheer Maertens, u weet dat ik deze sector zo goed mogelijk tracht te begeleiden. Ten eerste zal mijn bekommernis om de pleeggezinnen zeer sterk blijven omdat ik ervan overtuigd ben dat de zorg in pleeggezinnen minstens even goed is als in de residentiële voorzieningen, terwijl ze ook goedkoper is. Het is trouwens een vorm van begeleiding die ik ook in andere sectoren meer en meer wil promoten. Ten tweede : in verband

met de bijzondere jeugdzorg heeft er zich een verschuiving voorgedaan doordat de leeftijd van 21 op 18 jaar is gebracht. Men begeleidt in de bijzondere jeugdzorg niet meer tot 21 jaar, maar tot 18.

Mevrouw Merckx, ik wil een overgangperiode realiseren en het bestaande besluit ook volgend jaar verlengen, zodat 18-jarigen die op dit ogenblik in de bijzondere jeugdzorg verblijven, daar nog tot hun twintigste kunnen blijven. Anderzijds voorziet ik echter – en hiernaar werd verwezen door mevrouw Maximus – dat jongeren die hiervoor kiezen vanaf 17 jaar tot en met 25 jaar kunnen worden begeleid in het kader van het algemeen welzijnswerk, en dit zowel ambulantly als residentieel.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey : Zal de omkadering dan dezelfde zijn ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Het decreet op het algemeen welzijnswerk gaat in op 1 januari 1994. Wij verlengen nu het besluit in het kader van de bijzondere jeugdzorg en het algemeen welzijnswerk met één jaar in uitvoering van het decreet. Intussen zullen wij de nodige voorbereidingen treffen zodat deze twee sectoren op een zo goed mogelijke manier kunnen worden begeleid. Of de omkadering al dan niet dezelfde zal zijn, kan ik nu nog niet zeggen omdat de gesprekken over deze materie nog moeten worden gevoerd.

Het residentieel welzijnswerk zorgt ook voor de opvang van thuislozen. Ik heb daar bewust meer middelen voor ingeschreven omwille van het feit dat de landloperij werd afgeschaft. Ik meen dat de landlopers die nu in Wortel verblijven ook een thuis moeten hebben. Ik vind het zeer belangrijk daaraan in de toekomst meer middelen te besteden. Ik meen – en ik heb dat ook gezegd aan de minister van Justitie van de federale regering – dat Wortel niet kan verdwijnen als gebouw. Ik vind dat men een huis moet vinden om de eigen landlopers, de eigen thuislozen een thuis te bieden.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey : Ik neem aan dat we in de commissie nog

de kans zullen krijgen een gesprek te voeren over het decreet in verband met het algemeen welzijnswerk, inclusief hetgeen u voorstelt in verband met de bijzondere jeugdzorg ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Uiteraard, alles moet in overleg gebeuren. Overleg is er trouwens ook met de sector. Alle voorstellen en ontwerpen moeten worden beoordeeld in de erkenningscommissie. Met de verslagen van deze commissie stel ik dan de eigenlijke ontwerpen op.

Een aantal collega's hebben vragen gesteld in verband met de beschutte werkplaatsen. Vooreerst wil ik zeggen dat werken een belangrijk element is voor gehandicapten.

Dat nog een aantal nieuwe initiatieven kunnen worden genomen, spreekt vanzelf. Sinds lang trachten wij de tewerkstelling voor gehandicapten zo positief mogelijk te laten verlopen en te laten doorstromen naar de particuliere ondernemingen. Het is onjuist dat bedrijven zouden betalen om geen gehandicapten te moeten opnemen ; integendeel de CAO nummer 26 zegt dat particuliere ondernemingen die gehandicapten tewerkstellen, voor de verminderde prestaties in hun onderneming worden vergoed. Dit beleid wordt reeds jaren gevoerd en getuigt dat wij kiezen voor een gezonde doorstroming.

Wat Kind en Gezin betreft, is inderdaad tussen de bespreking in de commissie en vandaag veel gebeurd. Intussen werden zowel ministeriële besluiten als besluiten van de regering genomen, die ons toelaten een goed beleid inzake kinderopvang uit te bouwen.

Mevrouw Maximus, ik zal niet kiezen voor de ene of de andere opvang. Het is niet omdat ik in de commissie heb gezegd dat de opvang in een kinderdagverblijf sowieso voor de gemeenschap duurder is dan in een onthaalgezin, dat ik zou kiezen voor opvang in een onthaalgezin. Ik kies wel voor een voldoende en gevarieerd aanbod, bovendien nog zo gespreid mogelijk zodanig dat er voldoende kinderopvangmogelijkheden zijn.

Demeester-De Meyer

Ik pleit er ook voor dat de kinderopvangmogelijkheden zo dicht mogelijk bij de noden worden gecreëerd. In feite bepalen de minister en de regering enkel het beleid, terwijl de raad van bestuur van Kind en Gezin, de beheerraad, uitmaakt of wordt gekozen voor onthaalgezinnen dan wel voor kinderdagverblijven. Wij hebben daar geen impact meer op.

De heer J. Valkeniers : Waarom niet kiezen voor goedkopere, even goede oplossingen ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Valkeniers, ik heb die gegevens verstrekt en moet vaststellen dat er meer plaatsen zijn in onthaalgezinnen.

In ieder geval moet het keuze-aanbod voldoende rijk zijn, zodat wij kunnen tegemoetkomen aan wat de maatschappij vandaag vraagt, namelijk voldoende kinderopvangmogelijkheden om mannen en vrouwen de kans te bieden te participeren aan de arbeidsmarkt.

Over buitenschoolse opvang, een even belangrijk element dat door verschillende leden werd aangehaald, kan ik het volgende meedelen. Volgend jaar in januari zullen mijn collega, mevrouw Detiège, en ikzelf de discussie ter zake, die wij hebben ingeleid, in de Vlaamse regering voeren met het oog op een betere coördinatie. Trouwens, de beslissingsbevoegdheid hoeft voor mij niet bij één persoon alleen te liggen ; wij nemen bepaalde maatregelen tenslotte collegiaal.

Niet alleen op de begroting van Tewelwerkstelling worden nog wat middelen vrijgemaakt om de buitenschoolse opvang te organiseren ; ook in het kader van bijvoorbeeld het Impulsfonds, tewerkstellingsprojecten en het Toekomstcontract met Limburg — daar is in een bedrag van 70 miljoen frank voor dergelijke projecten ingeschreven — zal men voor zulke initiatieven een beroep op tegemoetkomingen kunnen doen. Ik meen derhalve dat die verschillende financieringsvormen op elkaar moeten worden afgestemd en gecoördineerd.

Mijnheer Van der Sande, ik zal de kredieten voor gezinsopvoedkundige activiteiten niet schrappen. Ik heb dat overigens al herhaaldelijk onderstreept. Als u een nieuw programma wil voorstellen, dan moet u dat doen.

Op dit ogenblik — ik heb dit laten onderzoeken — subsidieert de Vlaamse Gemeenschap in haar geheel 50.000 VZW's. Dat is een enorm cijfer. In dit verband heb ik opgemerkt dat het goed zou zijn indien wij zouden nagaan of er geen overlappingsen zijn. Vandaar dat wij gestart zijn met wat wij noemen doelmatigheidscontroles. Ik meen dat wij dat onderzoek in de komende jaren moeten voortzetten. Het is goed dat wij subsidiëren, dat wij goed subsidiëren. Daarbij is het belangrijk dat wij genoeg kunnen subsidiëren, maar dan mogen er geen overlappingsen zijn.

Een ander gewichtig element dat hier vandaag werd aangehaald, was de zorg om de bejaarden. Vooral de heren Swennen en Valkeniers hebben hun toezeggingen aan dit thema gewijd.

Het aanbod in de bejaardensector moet mijns inziens — dat is meteen een antwoord op het pleidooi van de heer Anthuenis om de commerciële bejaardentehuizen alle kansen te bieden — zeer verscheiden zijn. Gelet op het groeiend aantal bejaarden is het haast vanzelfsprekend dat het aanbod zo veel mogelijk wordt uitgebreid. Als parenthesis laat ik opmerken dat ik de aanzet heb gegeven om tegen eind 1993, dat toch het Europese Jaar van de Derde Leeftijd wordt, een wetenschappelijk colloquium te organiseren over het bejaardenbeleid tijdens hetwelke verschillende aspecten, zoals huisvesting, ethische problemen, die belangrijk zijn om de senioren alle mogelijke autonomie te laten, zullen worden ontleed.

Mijnheer Swennen, de serviceflats en het programma van de rustoorden was een zeer belangrijk programma en is volgens mij nu nog steeds een belangrijk programma. Op dit ogenblik zijn van de 5.000 serviceflats er 4.250 principieel met de middelen goedgekeurd. Dat wil zeggen dat binnen het programma van de 5.000 ser-

viceflats er volgend jaar nog 750 toe te wijzen zijn.

U hebt een fundamenteel probleem van de cijfers, de getallen aangehaald. Ik kan vandaag niet zeggen hoe ik dat zal oplossen.

Voor de rustoorden is er een gelijksoortig probleem, maar hiervoor heb ik wel een oplossing. Hier zullen wij verschuiven van de klassieke financiering naar de alternatieve financiering en zo zullen wij wellicht tegemoet komen aan de vele gestelde vragen.

Wat is een serviceflat ? Voor wie dient een serviceflat ? Wat is de kostprijs van een serviceflat ? Gedurende mijn tochten door Vlaanderen voor de eerstesteenleggingen, waar nu de eerste serviceflats geopend worden, ben ik verwonderd over de verscheidenheid van zorg die wordt verstrekt, over de verscheidenheid van prijs die wordt gehanteerd. Ik wens in de eerste zes maanden van volgend jaar een onderzoek te verrichten om na te gaan welke conclusies wij daaruit kunnen trekken. Als u mij vandaag vraagt wat ik daaraan zal doen, moet ik u het antwoord schuldig blijven omdat het nog te vroeg is. Als u mij naar mijn visie daarop vraagt, dan kan ik u meedelen dat serviceflats, in het pakket van zeer bescheiden aanbiedingen waarover wij beschikken, daarvan een onderdeel moeten uitmaken. Wij beginnen met de thuiszorg, de ambulante zorg, de serviceflats, de rustoorden, de RVT's. Wij beschikken dus over de verschillende categorieën waarin ouderen kunnen worden begeleid. Volgens mij is een serviceflat een klein huisje, een kleine flat waarin men vrij zelfstandig kan wonen, op een aantal diensten beroep doend.

U stelde de concrete vraag of de betrokkenen een huur dan wel een dagprijs betalen. Dit wordt in de verschillende private instellingen anders opgelost. De ene keer betaalt men een huur, de andere keer betaalt men een dagprijs. Naargelang men een huur of een dagprijs betaalt, zit men in een verschillende juridische situatie. Niet ik bepaal de formule of het contract. Ik begrijp evenwel dat deze

Demeester-De Meyer

verscheidenheid tot discussie aanleiding kan geven. Het is ook een van de elementen die ik nog zal bespreken. Ik ken het probleem zeer goed. Wij moeten er vooral voor zorgen dat er geen misbruik van wordt gemaakt. Met andere woorden, het zal een van de elementen zijn die ik in de komende maanden wil laten onderzoeken.

Het financieringssysteem waarnaar u verwijst, is helemaal op punt gesteld. Een tweetal weken geleden is een besluit van de regering uitgevaardigd om het hele financieringssysteem op punt te zetten. Dat betekent dat de lening kan worden opgenomen op het ogenblik dat men start met de bouw, dat de terugbetaling aan de financieringsinstelling rechtstreeks met de overheid geschiedt, weliswaar één jaar nadat de werken zijn opgestart, nadat men een lening is aangegaan.

Het is iets duurder, maar wij kunnen uiteraard niet betalen vooraleer wij zeker weten dat de flat er staat. Met andere woorden, het is een dubbel engagement. Men kan de lening aangaan op het ogenblik dat men start en de uitbetaling aan de financieringsinstelling geschiedt later. Volgens mij is dat het meest logische systeem. Al bij al gaat het om een gedeeltelijke eigendomsverwerving via de overheid.

De heer B. Vandendriessche : Maar ingevolge de recent genomen beslissing zal de financieringslast toch met 18 percent stijgen ? Dat was aanvankelijk toch niet voorzien ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Volgens mij gaat het niet over een dermate hoog bedrag.

In het verleden werd nooit gezegd wanneer tot betaling zou worden overgegaan. Daarover bestond geen duidelijkheid. Maar als men een lening aangaat, met een waarborg van de overheid, dan is het toch normaal dat men hierop een fee betaald. Dat is toch logisch. Het kan toch niet dat de overheid ter zake alleen verantwoordelijk zou zijn. Zowel de financiële instellingen als de particuliere

ondernemers die de serviceflats bouwen moeten verantwoordelijkheid dragen. Wanneer de overheid middelen besteedt, dan moet de verantwoordelijkheid worden gespreid.

Het laatste element van het debat is het welzijnswerk. Heel wat leden waren het ermee eens dat de rol van de verschillende werkvelden zal worden onderzocht. Wij zullen nagaan in welke mate de bereikbaarheid voldoende is en of de drempel laag genoeg is. Tevens zullen wij trachten overlappingsen ter zake te vermijden.

De heer Vandendriessche haalde een belangrijk uitgangspunt aan met betrekking tot de autonome CMW's, met name of wij niet moeten evolueren naar een subsidiëring van de lonen op het normaal niveau van de verschillende subsidiëringen in het welzijnswerk ? In de loop van volgend jaar zal ik trachten die richting uit te gaan. Ik zal deze materie opnieuw in bespreking brengen, naar aanleiding van de begrotingscontrole 1993. De vraag werd wellicht iets te laat geformuleerd. Het is duidelijk dat ik niet het ene werkveld van de welzijnszorg kan ontrieven om een ander als het ware te bedienen.

De heer Goutry hield een uitvoerig betoog over het gehandicaptenbeleid en ik meen ongeveer al zijn vragen te hebben beantwoord.

De heer L. Goutry : Nee, mevrouw de minister, u ging nog niet in op mijn vraag aangaande de klachten rond de semi-internaten.

Minister W. Demeester-De Meyer : Welnu, ik zei reeds dat de klachten rond de semi-internaten te maken hebben met het feit dat het Vlaams Fonds de toegangsbeoordeling tot deze instellingen, uitgebracht door de provinciale evaluatiecommissies, niet aanvaardt. Ik heb deze aangelegenheid laten onderzoeken en ben tot de conclusie gekomen — en het is een officieel standpunt — dat het begrip grijze zone uit de gehandicaptensector moet worden gelicht.

Het probleem is dat in deze instellingen licht mentaal gehandicapte of karaktergestoorde personen worden begeleid, die op dit ogenblik door de

provinciale evaluatiecommissies niet worden beschouwd als gehandicapten. Wellicht zitten er wel een paar tussen die niet tot deze categorie behoren.

Er is zeer veel verwarring ontstaan bij de bespreking van het decreet. Op dat ogenblik, twee jaar geleden, begon men het begrip grijze zone te gebruiken. Ik ben van mening dat deze term in dit verband moet worden gebannen. Wij hebben gedefinieerd wat een handicap is. Deze definitie is heel duidelijk : het gaat om mensen die een tijdelijke of langdurige stoornis kennen van fysische, psychische of sociale aard. De gehandicapte moet als gehele persoon worden beoordeeld.

Ik hoop dat de jurisprudentie die zal ontstaan door de werking van de beroepscommissie en het uitvaardigen van nieuwe interne richtlijnen voor het Vlaams Fonds, een gedeelte van de problemen zal kunnen ondervangen.

De voorzitter : Mevrouw Maximus heeft het woord.

Mevrouw L. Maximus : Mevrouw de minister, ik wilde even repliceren op uw antwoord over de werking van Kind en Gezin.

Wanneer wij aan een bepaalde organisatie via een dotatie de uitvoering van een politiek beleid toevertrouwen, dan mag die dotatie niet als verontschuldiging worden ingeroepen voor de afwezigheid van dat beleid in de activiteiten van die organisatie. Ook bij een aantal andere leden van de commissie leeft een zeker ongenoegen over het gebrekkige inzage-recht bij deze pararegionale. Tot bij de ontvangst van het verslag hebben de parlementairen geen enkele mogelijkheid om te interveniëren in het beleid van Kind en Gezin. Kind en Gezin gaat daarmee een gevaarlijk pad op en daardoor zou het geven van die dotatie wel eens op de helling kunnen komen te staan.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik wil een algemeen antwoord formuleren op deze vraag naar de taak en de opdracht van een pararegionale. Deze vraag

Demeester-De Meyer

kan niet alleen gesteld worden voor Kind en Gezin, maar ook voor het Vlaams Fonds bijvoorbeeld.

Het beleid wordt gevoerd door de overheid, in dit geval de Vlaamse regering. Het is belangrijk te beklemtonen dat de pararegionale advies kan verstrekken. Ofwel kan zij zelf voorstellen indienen, ofwel kan de minister een voorstel formuleren en bij haar een advies inwinnen. In feite is de pararegionale een beheersinstatie met adviserende bevoegdheid. Zij voert uit wat het beleid bepaalt. Het beleid wordt bepaald door de uitvoerende macht, de regering, en de controlerende macht, het parlement.

Mevrouw Maximus, u haalt een belangrijk element aan, want het is niet omdat wij raden van bestuur samenstellen voor de pararegionales in het algemeen en voor de pararegionales B in het bijzonder, dat wij niet moeten nadenken over nieuwe beheerscontracten tussen de overheid en het parlement enerzijds en de pararegionale cel anderzijds. Deze contracten moeten voorkomen dat beleidselementen ontsnappen aan de controle van de legitiem verkozenen die het beleid voeren.

De voorzitter : Mevrouw Detiège heeft het woord.

Minister L. Detiège (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik zal nu antwoorden op de vragen in verband met kansarmoede, AIDS-preventie en sociale preventie in het algemeen.

Volgens de studie van Bea Cantillon zijn er continu 2,8 percent kansarmen. Maar daarnaast wordt 6 à 7 percent van de bevolking geregeld met kansarmoede geconfronteerd. Wij hebben een goed systeem van sociale zekerheid, maar een beperkt deel van de bevolking valt door de mazen van het net en die moeten ook worden opgevangen. Het kansenbeleid biedt daartoe mogelijkheden en daar is al op ingegaan toen de tewerkstellingssector aan bod was. Ik hoef daar dus niet op terug te komen.

Het kansenbeleid wil ik wel even in verband brengen met de VFIK-pro-

blemen. Ik krijg de indruk dat sommige mensen de VFIK-gelden overschatten. 1,2 miljard frank zal over een vijftiental gemeenten worden verdeeld die kampen met problemen van kansarmoede. Hiervoor worden bepaalde criteria in aanmerking genomen, meer bepaald inzake langdurige werkloosheid, jongerenwerkloosheid, bestaansminimumtrekkers, migranten enzovoort. Gemeenten die bovendien met financiële structurele problemen kampen, zien deze steun als een welkome aanmoediging om hun problemen van kansarmoede aan te pakken. Ik kan begrijpen dat sommige gemeenten jaloers kijken naar die groep van vijftien gemeenten, maar zij beantwoorden nu eenmaal niet aan de opgelegde criteria.

In Gent waar de gewone begroting 2 miljard frank bedraagt, belooft de buitengewone begroting 600 miljoen frank en gaat er 105 miljoen frank naar het OCMW en VFIK. Zoals u zult begrijpen, kan men met dergelijke bedragen voor geen grote verschuivingen zorgen, alleen maar bepaalde accenten leggen.

De gemeenten die in aanmerking komen voor de VFIK-gelden zijn : Antwerpen, Beringen, Genk, Gent, Hamme, Hasselt, Leuven, Lier, Lokeren, Maasmechelen, Mechelen, Sint-Niklaas, Temse, Vilvoorde en Willebroek. Deze gemeenten komen dus ook in 1993 in aanmerking voor de gelden. Intern kunnen er wel verschuivingen zijn, die te maken hebben met het feit dat de werkloosheid is gestegen of gedaald, dat het aantal migranten of bestaansminimumtrekkers is verhoogd of verminderd enzovoort.

Voor 1992 hebben wij de achterstand voor de projectenplannen in verband met VFIK nog altijd niet ingehaald.

U weet dat wij pas in de loop van 1992 zijn gestart met een groot aantal van de projecten van 1991. De projectenplannen voor Beringen, Willebroek, Hamme, Lokeren en Genk werden goedgekeurd. Zij werden gedeeltelijk goedgekeurd voor Antwerpen, Gent en Brussel. De procedure wordt momenteel verder afgehandeld en is voor 1992 vrijwel beëindigd.

De projectenplannen voor Lier, Leuven en Maasmechelen maken het voorwerp uit van het advies van de administratie.

Hasselt, Mechelen, Temse, Vilvoorde en Genk behoren tot het tweede gedeelte.

De projectenplannen voor 1992 werden nog steeds met vertraging ingediend. Wij trachten ervoor te zorgen dat de projectenplannen voor 1993 op het einde van maart 1993 zijn ingediend zodat de inhaalbeweging kan worden voortgezet. Dit was één van onze objectieven bij de verdeling van de middelen en bij het tot stand komen van de projecten.

Er werden opmerkingen gemaakt in verband met de VFIA-projecten, waar in een aantal gevallen werd beweerd dat de middelen op een verkeerde manier werden gebruikt. Het betreft projecten voor 1989 en 1990, die door de OCMW's konden worden gebruikt. Sommigen hebben hierop ingespeeld omdat deze projecten voordeliger waren dan de BFMW-projecten. Zij lopen echter ten einde in maart 1993 en er werden – afgezien van de 25 miljard frank – geen nieuwe middelen uitgetrokken opdat men na evaluatie enkele positieve projecten, die niet door andere fondsen kunnen worden overgenomen, zou kunnen verlengen.

Ter zake werd een bepaalde procedure gevolgd. Men sloot een conventie af, die nadien werd gespecificeerd. Vervolgens werd een eerste trimesterieel voorschot uitbetaald voor de start van het project en moest het project worden verantwoord. Daarna werd een tweede voorschot uitbetaald tot op het einde van de termijn. Het saldo kon pas worden voorgelegd nadat de afrekeningen waren gebeurd.

Gelet op die procedure, verklaart de administratie dat misbruiken vrijwel uitgesloten zijn.

Inzake Gent hebben wij wel vastgesteld dat de laatste toelage van 1989 en de voorschotten voor 1990 elkaar hadden gekruist en dat zij op een rekening werden gezet. Ondertussen heeft dit geld interest opgebracht.

Detiège

Men kan deze gegevens nagaan in de verslagen van de betrokken OCMW's en gemeenten. Het ging om een bedrag van 20 miljoen frank dat intussen volledig terug werd opgenomen.

De heer F. Van den Eynde : Mevrouw de minister, op een vraag die ik u op 13 oktober laatstleden heb gesteld, heeft u mij geantwoord dat het totaal onmogelijk is . . .

Minister L. Detiège : De administratie heeft mij dit verzekerd. Ik kan u bevestigen dat deze informatie correct is.

De voorschotten worden uiteraard niet in baar geld uitbetaald, zij worden gestort op een rekening. Wanneer de bedragen voor 1989 en 1990 samen worden gestort, kan men ze op een zichtrekening plaatsen. De interest van dat geld kan dan worden gebruikt, wat in Gent ook is gebeurd.

De heer F. Van den Eynde : In Gent werd voor 20 miljoen frank op termijnrekeningen geplaatst. Sommige

van die termijnrekeningen lopen tot 1 februari 1993.

Minister L. Detiège : De eindtermijn van deze projecten is eind maart. Zolang moeten er betalingen gebeuren. Ik zal u de laatste informatie doorspelen. Ik weet slechts van vandaag dat u die vraag hebt gesteld.

De heer F. Van den Eynde : In Gent heeft men dankzij die termijnrekeningen eind 1992 een winst van een klein miljoen frank gemaakt.

Minister L. Detiège : Wat de vastleggingen voor de gemeenten betreft kan ik het volgende antwoorden. In het geval Gent zijn er voor de projectenplannen voor 1991 vastleggingen gebeurd voor 210 miljoen frank, voor het volledige bedrag dus, en is er een ordonnanciering van 189 miljoen frank. Wat 1992 betreft, is het projectenplan in zijn eindfase maar zijn er nog geen vastleggingen. Wij zullen de normale procedure volgen. Ik zie niet in wat daaraan verkeerd is. Ik veronderstel dat, indien men dat wou wegsteken, het niet in de boeken te vinden zou zijn.

CVP-kamerlid T. Merckx-Van Goey, in gesprek met haar fractiegenote S. Creyf (zittend), had het bij de behandeling van de welzijnsbegroting over het acute probleem van de buitenschoolse kinderopvang

De heer F. Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik heb nooit gezegd dat men dat wegsteekt. Ik wil toch het volgende doen opmerken. Met die 20 miljoen frank die men op de termijnrekening heeft gezet maakt men volgens mijn berekening een winst van 856.695 frank.

Minister L. Detiège : En u vindt dat een slecht beheer ?

De heer F. Van den Eynde : Neen mevrouw. Voor 1993 verhoogt u in het raam van VFIK de bedragen met 6,6 miljoen frank. Die 6,6 miljoen frank spendeert u omdat de problematiek in Gent groter wordt. Er zijn meer vreemdelingen, er is meer jeugdwerkeloosheid enzovoort. Op die 6,6 miljoen frank kan u een klein miljoen frank besparen omdat het vorig jaar gestorte geld één miljoen frank heeft opgebracht. Daar volg ik uw logica niet meer. U weet welke kritiek wij hebben op de projecten. Ik wil mij niet uitspreken over de politiek die wordt gevoerd. Ik ga ervan uit dat, wanneer de stad Gent één miljoen frank aan interesten kan vinden, u dat miljoen frank kan aftrekken van wat u in 1993 wil toekennen, anders heeft de stad tenminste één miljoen frank meer voor projecten waarvoor volgens uw antwoord een keurige berekening is gemaakt.

Er wordt in de bijdrage die u besteedt aan kansarmoede 1 miljoen frank extra gevonden en dat kan er bij mij niet meer in.

Minister L. Detiège : Ik zal trachten een balans te laten opmaken, indien u dat wenst. Het is natuurlijk zo dat, wat vastleggingen voor 1992 betreft, Gent nog geen frank heeft ontvangen en dat er waarschijnlijk toch meer middelen zouden zijn geweest moest dat vroeger zijn doorgestort.

Inzake sociale preventie is het zo dat de VIG een beleidsnota heeft voorgesteld waaruit blijkt dat een op tien mensen die sterven voor hun 64 jaar in feite door preventie zouden kunnen worden gered. Het gaat hier onder andere om rokers die aan kanker overlijden, alcoholzelfmoord, hartziekten enzovoort. Zelfmoord is een heel moeilijk probleem. Als er in de

Detiège

media over deze problemen wordt gesproken, zijn er blijkbaar negatieve gevolgen voor de betrokkenen. Mensen die bezig zijn met het probleem weten niet altijd hoe zij de zaak moeten aanpakken. Dit is een van de punten die worden onderzocht. Het verbod op tabaksreclame is een zaak die nationaal wordt geregeld, maar het VIG heeft wel een aantal projecten waar roken en preventie in dat verband wordt vooropgesteld. Dit zijn dus een aantal problemen die men op dit ogenblik bij de jeugd terugvindt en die in de brochure over drugs — zowel de legale als de illegale en daar horen ook drugs als alcohol, softdrugs en andere bij — zijn terug te vinden. Wij hebben op dat vlak een aantal onderzoeken uitgevoerd, onder meer het onderzoek van SODA in het Antwerpse maar er is ook een onderzoek in het Gentse. Daaruit blijkt dat op dit ogenblik binnen alle scholen een tendens bestaat dat jongeren op bepaalde momenten roken en drinken met alle nadelige gevolgen vandien.

In de categorie van de 12 tot 14-jarigen moet er dus een preventie komen en het is in dat kader dat wij twee projecten hebben voorgesteld. Ten eerste, een drugsbeleid op school en ten tweede een brochure in verband met de uitdagingen van drugs. In die brochure leggen wij juist de accenten op de problemen die daar kunnen bestaan en wijzen wij op het alternatief dat wij bieden, namelijk meer weerbaarheid ten opzichte van het aanbieden van drugs. Wij zien ook dat de tabak en alcohol op dit ogenblik vrij veel schade aanrichten maar dat beide relatief worden aanvaard bij de meesten en dat men er niet altijd het gevaar van inziet.

Op dat vlak trachten wij een aantal zaken te doen. In de programma's die bij het VIG zijn ingediend, zijn dat elementen die aan bod komen. Aan de heer Valkeniers kan ik zeggen dat er tegelijkertijd ook een actie is van de Vlaamse huisartsen in samenwerking met de media. Zij zullen trachten een aantal preventieve campagnes te voeren.

Men heeft gezegd dat ik veel te weinig middelen heb om aan preventie te kunnen doen. Ik ben het daar volledig mee eens. In Vlaanderen zijn er in verhouding met elders inderdaad veel te weinig middelen. Het was geleden van toen mevrouw De-meester daar op nationaal vlak voor bevoegd was, dat er een AIDS-campagne was geweest. Ondertussen zijn er wel campagnes geweest, en wij hebben zeker niet geprobeerd de situatie te verhullen. In de verslagen hebben wij de geactualiseerde cijfers, die door het provinciaal instituut werden aangepast, bekendgemaakt. Sinds er in 1984 in België met de registratie werd gestart, zijn er 1.224 gevallen van AIDS geteld. Nu komen er regelmatig een aantal nieuwe gevallen bij. Wat de ziekten betreft, zijn er 568 mannen en 98 vrouwen. Het is dus nog in grote mate een mannenzaak in België. In andere landen is dat minder het geval. Meer dan één patiënt op twee behoort tot de leeftijdsklasse tussen 20 en 39 jaar. Dat is ook logisch, want het betreft degenen die sexueel actief zijn. Op dit ogenblik komen de verschillende categorieën nog in grote mate aan bod, zowel homoseksuelen als bisexuelen, drugsgebruikers die spuiten, hemofilie en bloedtransfusie. Deze laatste klasse is in ons land nog zeer klein, aangezien men reeds in 1985 zeer scherp begon te controleren. Wij zien eveneens dat de moeder-kindbesmetting ook aan bod komt. Verdeeld per gewest zijn er in Vlaanderen 26 procent, in het Brussels Gewest 53 procent en in het Waalse Gewest 24 procent van de AIDS-gevallen. De accenten liggen op Antwerpen, Gent en Luik. Dat is echter een evolutie die vlug verandert, aangezien er bij de seropositieven een wijziging is. Er komt namelijk een grotere verspreiding over heel het land. In de brochure geven wij ook de verdeling per nationaliteit. Het gaat om 50 procent Belgen, 10 procent Europese niet-Belgen, 39 procent Afrikaanse Caraïbiërs en om 0,6 procent andere. Dit geeft een totaal van 3.611 seropositieven.

De verdeling in België per groep is de volgende : heteroseksuelen negenveertig procent, homoseksuelen in

mindere mate enzovoort. Wij hebben daarover detailgegevens beschikbaar, die u steeds kan krijgen. Zij werden trouwens in detail gepubliceerd in de verslagen van het Provinciaal Instituut.

Wij hebben ook bekend gemaakt dat wij de middelen voor AIDS verhoogd hebben met twintig miljoen frank.

De heer F. De Man : Tegen AIDS.

Minister L. Detiège : Tegen AIDS, inderdaad. Er is ook nog het wetenschappelijk onderzoek met vijftwintig miljoen frank. Het totaal bedraagt dan achtenzeventig miljoen frank. In de toekomst hopen wij op een verschuiving binnen de preventie, zodat er nog middelen vrij komen om te verhinderen dat het probleem zich uitbreidt.

Over een aantal punten zullen wij nooit een akkoord bereiken. Condooms kunnen scheuren, dat kan ik ook niet verhinderen. Daarmee zal u rekening moeten houden, mijnheer de volksvertegenwoordiger. Ik geloof toch dat u er in de toekomst voor zal moeten zorgen dat wij deze problemen zo open en breed mogelijk behandelen en de bevolking zoveel mogelijk voorlichten. (*Applaus bij VU en SP*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 9.30 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering is gesloten om 19.33 uur.*
